

Η ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ — ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

N. ΓΥΖΗ

ΠΑΝΔΑΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΑ' 15—31
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1910

ΦΥΛΛΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Άφιερωμένα στὸν ἀγαπημένο Δ. Α. Χέλμη

Μ' ἀρέσει ἐσύ νὰ μὲ χτυπᾶς, νυχτερινὴ βροχή,
Καὶ νὰ δροσίζεις κάποτε τὸ μέτωπό μου,
Σὰν μέσα ἀπὸ μιὰν ἄβυσσο τ· ἀργό μου βῆμα ν' ἀντηχεῖ,
Καὶ νὰ διαλυέμαι στὴ βροχὴ τοῦ φωτισμένου δρόμου . . .

Ἄπανω ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα κι' ἀπ' τὴ λαχτάρα τῆς ζωῆς,
Τὸ ρόδο ἀνθεῖ, τὸ σύγνεφο λάμπει χρυσὸ στὴ δύση,
Κι' εἶνε στὸ χέρι μιᾶς στιγμῆς καὶ μιᾶς ἀνεύθυνης πνοῆς,
Τὸ χρῶμα ἐκεῖνο νὰ σβυστεῖ καὶ τ' ἀνθος νὰ μαδίσει . . .

Ο καταρράχτης τοῦ νεροῦ βουλίζει πάντα καὶ ξεσπᾶ,
Χίλιες φοβέρες στὸν ἀφρό, τὸ κῦμα ἀχνὸς καὶ σκόνη,
Κ' ὁ κύκνος πλέει ἀτάραχος καὶ μήτε τὰ φτερὰ χτυπᾶ,
Μόνο τ' ἀνοίγει κάποτε καὶ τὸ κεφάλι ὑψώνει . . .

Διπλὰ τὰ δίχτυα στήσανε στ' ἀνυπεράσπιστο πουλί,
Κάθε φραγὴ κι' ἀλάθευτο ντουφέκι,
Κι' ἐκεῖνο ἀβέβαιο πετᾶ καὶ κρεμασμένο τρεμουλεῖ,
Ποιδς ξέρει! — ἀπὸ προμάντεμα, σὲ μιὰ φωλιὰ ποῦ πλέκει . . .

Μ' ὅλα τὰ ὠραῖα καὶ μάταια, δίκαια, μ' ἔκαψες, ἐσύ,
Τρελλὴ φωτιὰ τῆς νιότης,
Κι' ἀν ὅσα ἀγάπησα ἄλλοτες, δλα ἡ ψυχὴ μου τὰ μισεῖ,
Μὰ κ' ἡ ψυχὴ μου ἀπόμεινε τόρα σκιὰ τῆς πρώτης . . .

Χινόπωρο, στολίστηκες νεκρὸ κι' ὠραῖο ἀπὸ προχτές,
Μὲ τὸ παλιὸ Βενέτικο χρυσάφι,
Καὶ τόρα οἱ βοριάδες οἱ πικρὸι σοῦ γίνονται τραγουδιστές,
Καὶ τὰ νερὰ τὰ πένθιμα, ζωγράφοι . . .

Παρίσι

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ

Εἰς τὸ συμπόσιον ὅπου ἡσαν χυμένα
τὸ κρασὶ καὶ τὰ φόδα, μέθη ἀρχαία
μᾶς ἀνήρπασε καὶ εἴχαμε πιστέψει
τὸ θρῦλο πώς ὑπάρχει ζωὴ ὥραια.

Μὰ ἔξαφνα ἡ ἐνθύμησι τῶν ὅσων
δὲν ἐπρεπαν σ' ἐμέ, ποτέ, προβαίνει,
καὶ στὸ τραπέζι, ὡς τρόμος, ἐπλησίασεν
ἡ Τύψις — ποὺ δὲν ἦταν καλεσμένη.

Χαῖρε ἄμπελος καρπὸ γεμάτη, Βάκχε
ἀνήμπορε ἐναντίον τῆς μοίρας χαῖρε,
καὶ σεῖς καλοὶ καὶ ἀγαπημένοι φίλοι.

Ἐκείνη μὲ κυττάει, κινεῖ τὸ χέρι
καὶ τὸ λαμπρὸ ποτῆρι ποὺ εἴχα ὑψώσει
πικρότατα μοῦ παίρνει ἀπὸ τὰ χεῖλη.

ΜΑΚΡΥΝΩΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ἐσπερινέ, ἀπ' τὰ ἔρημα τὰ ξένα
σὲ δέχεται ἡ ψυχή μου, ὡς ἐκκλησία
πολὺν καιρὸν κλειστὴ ποὺ τῆς ἀνοίγει
τῆς θύρες ἡ καλόγρη νοσταλγία.

Τὸ θλιμμένο κεφάλι ποὺ ὁς θανάτου
θὰ φοβερῆ, ὁρθό, τὴ δυστυχία
κλίνει γιὰ σένα καὶ δειλὸ τὸ πνεῦμα
σιγοδιαβάζει τὰ ιερὰ βιβλία.

Ωρα δακρύων. Ω σπίτι ἀγαπημένο,
σὲ βλέπω ἀπὸ μακρυά, καθὼς ἀνάβεις
στὴν ἡσυχία τῆς Ἀττικῆς ἐσπέρας

ἔνα καντῆλι ὅπου γιὰ μένα τρέμει
καὶ στὸν τοῖχο κινεῖ καὶ γιγαντώνει
τὸν προσευχόμενο ἥσκιο τῆς μητέρας.

Ο ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΗΣ

Πόσα καὶ πόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε καὶ
ὅμως τὰ θυμοῦμαι σὰν νῦταν χθές. Ἐμεινέ
καλὰ ὅλη ἡ ἴστορία ἐκείνη, ὅλη τὰ συμβάντα
στὴ μνήμη μου, ἔτσι νομίζω, ἀν καὶ φοβοῦμαι
κάποτε μὴ λεπτομέρειες, ποὺ θὰ ἔχω λησμονῆ-
σει, φεύγικα μοῦ ἔχει προσθέσει ἡ φαντασία μού.

Ἄπὸ τὸ παράμυθο μου βλέπω τώρα τὴ θά-
λασσα, ἐκείνη τὴν ίδια, νὰ διπλώνῃ καὶ νὰ ξανα-
διπλώνῃ τὸ δύοντο τῆς μὲ τὴ νταντελένια ἀσπρῷ
ἄκρη, ἐργασία ποὺ μοῦ θυμίζει τὸ βάσανο τοῦ
Ταντάλου καὶ πολλῶν ἄλλων!... Καὶ ὁ νοῦς
μου τρέχει, διπλώνοντας, ξεδιπλώνοντας τὶς ἀνα-
μνήσεις, καὶ περνοῦντες πάλι τὰ πρόσωπα ποὺ
δὲν ἥθελα νὰ βλέπω ἄλλοτε, καὶ ἄλλα ποὺ ἥθελα
νὰ ζῶ αἰώνια μ' αὐτά!

Οταν ἔαναπτῆγα στὸ σπίτι τοῦ κυρίου Σινέκα,
ἐγνώρισα ἀρκετούς, ποὺ εἶχαν ἀρχίση νὰ συγνά-
ζουν ἐκεῖ. Ο Φοιρίδης, πρώτην δημοσιογράφος
σὲ κάποια ἐπαρχιακὴ ἐφημερίδα, μεσόκοπος,
φάλανδρος πολύ, καὶ μὲ μουστάκια καταφαγω-
μένα ἀπὸ τὸ παντοτεινὸ μάσημα ποὺ τοὺς ἔκανε.
Αὐτὸς συχνὰ μιλοῦσε γιὰ τὴν τέχνη τῶν ἀρχαίων
Ἐλλήνων, γιὰ τὴ θρησκεία των καὶ θύμωνε,
γινόταν ἄγριος ἀπὸ τὸ θυμό του, δταν ἀκουγε
νὰ λένε δτι ὑπάρχουν καὶ τώρα μεγάλοι γλύπται
καὶ ζωγράφοι.

Χούλης!... Χονδρὸς ξυλέμπορος. Αὐτὸς εἶχε
τὴ μανία νὰ διηγῆται, δταν βρισκόταν στὶς
καλές του ὁρες, κάποιο παιδικό του κατόρθωμα.
Καὶ δταν πλησίαζε σὲ κανένα κωμικὸ σημεῖο,
πρὶν τράση σ' αὐτό, ἔσκαζε στὰ γέλια. Οι περισ-
σότεροι, τότε, παρασύροντο ἀπὸ τὴν πλημμύρα
τοῦ γέλιου του, ποὺ σὰν ἀπὸ ἀσκὶ ἀκένωτο πετα-
γότανε, καὶ γελοῦσαν καὶ αὐτοὶ χωρὶς νὰ ξέρουνε
γιατί. Καὶ μόνο ἡ κυρία Σινέκα, ἡ σιωπηλὴ
πάντα, μιλοῦσε καὶ ἔλεγε:

— Τί; τί;
— Ο Αρκόπουλος! Μιὰ συμπαθητικὴ μορφή!
Τί νὰ γίνεται ἀραγε; Χάθηκε καὶ αὐτός! Οι
καλὲς μέρες ποὺ φύγανε, τὸν πήρανε μαζὶ
τους!... Ἡτανε ψηλὸς καὶ ἀδύνατος πολύ.
Φοροῦσε πάντα μαῦρα δύνχα καὶ μιὰ ἐπονύ-
μηλικα μεγάλη, ποὺ τὸν ἔκανε νὰ μοιάζῃ μὲ Ἀγ-
γλο παπᾶ. Αὐτὸς δὲν συζητοῦσε οὔτε μιλοῦσε
πολύ. Πολλὲς φορὲς δύμως πήγαινε μὲ τὶς γυναι-
κες καὶ κεῖ μαζὶ τους κουβέντιαζε. Καὶ τότε, μὰ
τὴν ἀλήθεια, μοῦ φανότανε, καθὼς τὸν ἔβλεπα
νὰ πιάνῃ διμίλιες μ' αὐτές, νὰ παίρνῃ ἡ μορφή
του, τὰ μάτια του προπάντων, μιὰν ἔκφρασι
γυναικεία!

— Η Ἐλλη τὸν ἔλεγε — Κοτσομπόλα!... Καὶ
τὸ ὑποστήριξαν αὐτό καὶ ἡ Νίνα μὲ τὴν Πηνε-

λόπη, τὰ δυὸ κορίτσια τῆς κυρίας Εὐθυμίας,
μιᾶς ξανθῆς, πολὺ ξανθῆς γυναικάς καὶ παχειᾶς,
ποὺ ἔμοιαζε μὲ δεκάλαμα ἐργοστάσιον μπίρας.
Ο σύζυγός της ἥταν φραμακοποιός, καὶ τὶς
ῶρες ποὺ ἔρχότανε καὶ αὐτός, ἐνύοουσε νὰ τρα-
βηγῇ σὲ μιὰ γωνιὰ μὲ τὸν κύριο Σινέκα γιὰ
νὰ παίξουντε τάβλι. Ἄν δὲν ἔπαιξε, καὶ συνέ-
βαινε αὐτὸ συχνά, γιατὶ ὁ Σινέκας θὰ συζητοῦσε
ἡ θὰ συμβούλευε, ἐνύσταζε τότε, καὶ ἄμα εὑρισκε
εύκαιρια, ἔφευγε χωρὶς νὰ καιρετήσῃ.

— Επαίξε δ Ἀρκόπουλος πιάνο, ἀλλὰ τόσο
δυνατός, ποὺ δταν ἀρχίζε, μιὰ θεία τῆς Ἐλλης,
ποὺ ἔφυγε ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρό, ἀφιε τὴν
διμιλία γιὰ νὰ προσέξῃ στὰ χτυπήματα τοῦ πιά-
νου, χωρὶς νὰ ἀπαντᾷ στὶς φωνὲς τῆς κυρίας
Εὐθυμίας.

— Πάει τὸ πιάνο!... ἔλεγε. Θὰ σπάσῃ κα-
μιὰ χόρδα!...

Καὶ ὁ Αρκόπουλος ἔπαιξε χορούς. Πρὸ πάν-
των ἀγαποῦσε τοὺς ἔλληνικούς καὶ τοὺς ἔπαιξε
μὲ οἰστρο καλλιτέχνη!... Ο χονδρὸς Χούλης,
τότε, ἐνθροσιαστάτανε καὶ χτυποῦσε τὰ δάχτυλά
του φωνάζοντας:

— Ωπ! ὥπ!... δς φέξῃ!

Καὶ ἡ κυρία Σινέκα τὸν κύταζε μὲ τὰ γαλανὰ
σὰν ξαπρισμένα μάτια τῆς χωρὶς νὰ φαίνεται
δτι δισαρεστήται, ἡ εύχαριστήται!...

Ψυχοή, ψυχοή ἡ κυρία Σινέκα, σωστὴ Ἀγγλίδα.
Είχα ἀκούσει δτι ἥταν παιδαγωγός, σὲ κάποιο
πλούσιο σπίτι, δταν ἐγνώρισε δ κύριος Σινέ-
κας. Πολλὲς φορὲς γελοῦσα δταν σκεπτόμουνα
τὸν κύριο Σινέκα ἐρωτευμένο! Μπόρεσε καὶ
χώρεσε δ ἔρως στὸ νοῦ τοῦ μανιακοῦ αὐτοῦ
συζητητῆ, στὴν καρδιὰ τοῦ παραξένου συμβου-
λευτῆ!... Δὲν ἥξερε καμιὰ γνώμη ἀλλη καλή,
ἐκτὸς τῆς ίδικῆς του γνώμης — γιατὶ εἶχε ἀπο-
δεῖξει!...

— Οταν ἔκουνγε τὸν Φουρίδη νὰ ἵητορεύῃ γιὰ
τὴ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ελλήνων, ἔλεγε:

— Μᾶς ξάλισες, Φουρίδη, μὲ τὴν ἀντίκα κου-
βέντα σου!...

Γελούσαμε γιὰ τὴ φιλονεικία τους, γιατὶ δ
Φουρίδης θύμωνε καὶ δὲν ἐνύοουσε νὰ ἀφίσῃ
ἔτσι, χωρὶς ἔδικησι, τὴν ἀγαπητή του διμιλία.
Καὶ σὲ κάθε φευτονίκη τοῦ κυρίου Σινέκα, πρω-
τος στὸ γέλιο ἔτρεχε πάντοτε δ Γκινόζης! Τὸ
τέρας δ Γκινόζης! Ενας Ίούδας!

Πῶς μπῆκε στὸ σπίτι τοῦ Σινέκα ἥταν ἀγνω-
στο. Μιὰ βραδυά τὸν είδα μέσα. Ἡτανε μα-
ζεμένος πολὺ σὰ φεῖδι διπλωμένο. Καὶ κάθε
βραδυά ξετυλιγότανε, ξετυλιγότανε ίσαμε ποὺ
βρέθηκε σὲ θέσι νὰ δαγκάσῃ. Καὶ δάγκασε!
Δὲν ἀφίσε κανέναν!

“Οταν μιλοῦσε, μεταχειρίζόταν και πολλά λόγια του κυρίου Σινέκα και ἔλεγε ἔπειτα:

— Καθώς λέγει δύ κύριος Σινέκας!... Πόσο ἔχει δίκαιο δύ κύριος Σινέκας!...

Μοῦ φαινόταν δτι τὸ φεῖδι αὐτὸ δευτεριγόταν νὰ δαγκάσῃ τοὺς ἄλλους και τυλιγόταν γύρω στὸ λαιμὸ του Σινέκα!...

Πολλὲς φορὲς μὲ εἶχε πειράξει και ἔκανα ὑπομονή. Ἀλλὰ μιὰ μέρα δὲν κρατήθηκα και τοῦ μίλησα λίγο ἀγρια. Μαζεύτηκε δύ παληόγερος, κιτρίνισε, ἀν και σὲ πολλὲς μεριές μοῦ φάνηκε νὰ εἶχε μαυρίσει.

“Απ’ αὐτὸ τὸ ἔπεισόδιο, δύ μόνος ποὺ δυσαρεστήθηκε, ἥτανε δύ μανιακὸς Σινέκας. Και τὸ φανέρωσε ποιλ. Σηκώθηκε ἀπ’ τὴ θέσι του και ἔφυγε μουριμούριζοντας. “Εφυγα κ’ ἔγῳ χωρὶς νὰ προσέξω, ἥ κλείνοντας τ’ αὐτιά μοῦ στὴ φωνὴ τῆς Ἑλλης, ποὺ ἄκουσα νὰ μὲ φωνάξῃ βγαίνοντας στὸν διάδρομο πού, θυμοῦμαι, ἥτανε σκοτεινός.

Γιατὶ δὲν ἔγυρισα; “Ισως ἔκείνη τὴν ὡρα παιζόταν ἥ τύχη μου!...” Αν ἔγυριζα, καθὼς ἥτανε μόνη στὸν διάδρομο, σιγά, σιγά, κοντὰ στὰ παράπονα ποὺ εἶχα ἔναντιν του Γκινόζη, τοῦ πατέρα της, δτι τῆς ἔλεγα και τὸ τί αἰσθανόμουνα γ’ αὐτήν!...

“Ἐλλη!... Μιὰ κόρη ψηλή, μὲ κορμὸ λιγερὸ και ἀσπρὸ πρόσωπο. Μάτια μιᾶς, βαθειά, γεμάτα φωτεινὴ γλύκα και πολὺ - πολὺ συχνὰ γεμάτα και ἀπὸ εἰρωνεία ποὺ μὲ ἀπέλπιζε.

Μικρὴ μικρὴ τὴν εἶχα γνωρίσει, μὲ τὰ κοντὰ φουστανάκια πάνω ἀπ’ τὸ γόνατο. Καθόμαστε, τότε, και μεῖς κοντὰ σὲ κεῖνο τ’ ἀκρογιάλι.

Πόσες και πόσες φορὲς στὸ χέρια μοῦ ἀνεβασμένη δὲν ζήτησε νὰ κόψῃ ἀπ’ τὴν κληματαριά μας τὰ σὰν κεχριμπάρι κίτρινα σταφύλια, ἥ τὰ μιᾶς σὰν ἔβρενος;...

Οἱ μητέρες μας μιλοῦσαν καθισμένες στὸ πέτρινο μπαλκονάκι τῆς εἰσόδου, αὐτὴ ἔτρεχε στὴν ἀμμουδιά. Οἱ μπότες της βυθίζονταν στὴν ἀμμού, και στὸ σήκωμα τῆς κοντῆς φούστας της φαίνοταν ἥ ὅδινή της σάρκα.

— Μπορεῖς νὰ μὲ πιάσῃς; μοῦ φώναζε και ἔτρεχε. Και ἄμα ἔβλεπε δτι ἔγῳ δὲν ἔτρεχα, στεκόταν.

— “Ἐλα λοιπόν! μοῦ ἔλεγε. “Ἄλλ’ ἔγῳ δὲν ἔτρεχα, ἥ λίγο κάποτε, βιάζοντας τὸν ἔσωτό μου για νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Ο νοῦς μου ἔτρεχε ἀλλοῦ. Κάτι ζητοῦσα, κάτι ἔκανε νὰ γείνη και χανόταν, ἔσβυνε, κάτι ἔπεριμενα!...

Μιὰ μέρα, και πέρασε καιρός, εἶδα τὸ κοριτσάκι ἔκεινο καλύτερα. Εἶχε πάψει, χωρὶς νὰ τὸ ἔννοησω, νὰ τρέχῃ σὰν ἀγόρι στὴν ἀμμουδιά και νὰ μὲ φωνάξῃ νὰ παίξω μαζί της. Τὴν εἶδα καλύτερα μιὰ μέρα, δταν θέλησα νὰ τῆς μιλήσω μὲ τὸ θάρρος ἔκεινο τὸ παληό. “Άλλ’ ἀντίκρουσα

στὰ γνωστά μου μάτια ἔνα βλέμμα, μιὰ ἀκτίνα ἔσνη! “Ητανε δύμως ἔκεινο ποὺ πεφίμενα, κεῖνο ποὺ ζητοῦσα! Και ἀπὸ τότε ἔπαψα νὰ κυτάζω τὸ κενὸν και νᾶμαι ἀφηρημένος κοντά της...

“Ετσι ὀφίνια τὸν καιρὸ νὰ περνῷ και θὰ ἥθελα αἰώνια ἔτσι νὰ ζῶ βυθισμένος στὰ μάτια της, ποὺ ησαν βαθειά και μιᾶς σὰ σκοτεινὴ γεμάτη μυστήριο νύχτα!...

Πάνω σ’ αὐτή μου τὴν εὐτυχία ἥλιθε, μὲ βρήκηκε και καταστροφή. Τὸ σπίτι μας πουλήθηκε και μεῖς φύγαμε μακριά, σὲ κάποιο νησί, γιὰ νὰ δώσουμε τὴν ὑγεία, ποὺ εἶχε χάσει ἥ μάνα μου. “Οταν ἔπεστρεψα, μετὰ καιρό, ἔρημος, ἐπῆγα πάλι στὸν Σινέκα τὸ σπίτι. Εἶδα τότε τὸν κύκλο, ποὺ εἶχε σχηματισθῆ. Ή “Ἐλλη εἶχε ἀλλάξει. Στὰ μάτια της ἔκεινη ἥ φλόγα δὲν ητανε σὰ ἔσνη πιά, ηταν φλόγα δινή της.

Και μὲ κύταξε, κεῖνο τὸ βράδυ, καλά, καλά, σὰν νὰ ἥθελε νὰ δῇ, νὰ ἔκτιμησῃ τὸ παληό της γοῦστο, ἀν ἀξίζει διόλου!... Πῶς τῇ; φάνηκα; Δὲν μπόρεσα νὰ μάθω. Τὸ βλέμμα ἔπαιρνε κάτι περιγελαστικό, ποὺ δὲν ἤξερα τί νὰ ὑποθέσω.

Δὲν πέρασε δύμως πολὺς καιρὸς και φάνηκε μιὰ βραδυά δύ Γκινόζης.

Μετὰ ἀρκετὰς ἡμέρες, ποὺ εἶχα πάψει νὰ πηγαίνω στὸν Σινέκα τὸ σπίτι, ἔνα βράδυ μοῦ ἔφερε μιὰ πρόσκλησι δύ Ἀρκόπουλος. Μὲ καλούσανε νὰ πάω! Στὴν ἀρχὴ ἀρνήθηκα ἀν και τόσο ἥθελα! Και λίγο ἔλειψε νὰ μὴν πάω, παρασυμένος ἀπ’ τὴν φεύτικη αὐτὴ ἀρνησι. “Ο Ἀρκόπουλος δύμως, μὲ πολλὰ πολλὰ λόγια βάλθηκε νὰ μὲ πείσῃ και ούτε ἔννοοῦσε νὰ φύγῃ ἀν δὲν δεχόμουνα. Και μοῦ φάνηκε παράξενο τὸ μεγάλο ἔνδιαφέρον ποὺ εἶχε γιὰ νὰ βρειδὸ στὸ σπίτι του Σινέκα! Χωρὶς νὰ τοῦ διηγηθῶ ποτὲ τὴ λατρεία ποὺ εἶχα στὴν Ἑλλη, τὸ ἤξερε, και τὸ ὄνομά της ἔβγαινε ἀπ’ τὸ στόμα του πολὺ συχνά. Τὸν ὑποσχέθηκε δτι θὰ πήγαινα. Εἶχε και τὰ γεννέθλια της ᥩ μητέρα της Ἑλλης.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἀπόγεμα, κρατῶντας τὸ βιολί μου, ξυρισμένος καλά, τράβηξα γιὰ τὸ σπίτι τοῦ κυρίου Σινέκα.

Λίγο μακριά ἀπ’ τὸ σπίτι του δ τροχιόδρομος ἔκανε στάσι, και ἔτσι σχεδὸν πάντα μὲ αὐτὸν ἔπήγαινα. “Άλλ’ αὐτὴ τὴν ἡμέρα μόλις ἔφθασα στὸ σταθμό, εἶδα τὸν τροχιόδρομο νὰ φεύγῃ και δι καπνός του νὰ τοῦ στολίζῃ τὴν καπνοδόχο σὰν λοφεῖο προξένον. Νὰ περιμένω μοῦ ηταν ἀδύνατον, και ἀναγκάσθηκα νὰ πάω μὲ τὰ πόδια. “Ο οὐρφανὸς δὲν εἶχε σύννεφα και δηλιος ἔκαιε λίγο.

“Εξοχή! Η πόλις τῶν δένδρων, τῶν πουλιῶν, τῶν λουλουδιῶν! Και αὐτὴ ἔχει τοὺς θυρόβυθους της, τὴ μουσικὴ της, τὸ τραγούδι της!

“Ο δέρας ητανε γειμάτος μυρουδιές και δῶ

ΣΠΟΥΔΗ Θ. ΡΑΛΛΗ

και κεῖ τὰ ζωντανὰ λουλούδια, οἱ πεταλοῦδες, τρέχανε χαροπὲς κινῶνταις τὰ μεγάλα φτερά τους, τὸ πολύχρωμα, πάνω ἀπ’ τὰ ἀγρια λουλούδια, ποὺ σήκωναν τὴν ἀνθισμένη τους κορυφὴ σὰν κορίτσια στολισμένα.

“Ενα φύσημα ἀνέμου, και τὸ δάσος τῶν πεύκων κινήθηκε, ἔκλινε, και μιὰ βουνὴ ἔτρεξε και βγήκε ἀπ’ τὰ βάθη του δμοια μὲ μακρυνὴ βουνὴ λαοῦ!

“Αγριο δρνεο περνοῦσε, και ἥ σπια του μεγάλη, τρομαχτικὴ ἔπειρτε στὴ γῆ και ἔτρεχε πιὸ φοβερὴ ἀπ’ τὸ δρνεο, ποὺ περνοῦσε ψηλά. Τὸ πρόβατο τὸ δεμένο, ποὺ ἔτρωγε τὸ καταπράσινο χορτάρι, τρομασμένο σήκωνε τὸ κεφάλι και κουνιώτων δῶ και κεῖ ἀπότομα γιὰ νὰ φύγῃ..

“Λιγοστὰ κυπαρίσσια κοντὰ τὸ ἔνα στάλλο και ἔχωριστὰ ἀπ’ τὸλλα δένδρα, σὰν ιερεῖς τῶν δένδρων φαίνονται, μὲ μαζεμένο σεμνὰ τὸ διούχο τους, νὰ προσεύχωνται σιωπηλά. Γύρω τους, κοντά τους, δλα θιρυβοῦνε, δλα ψάλλουν, και αὐτὰ σιωπηλὰ κινοῦνταις κορυφές των μόνο. Και μέσα στὰ πλήθη τῶν δένδρων δ φοίνικας σὰν γίγας ἀγριος αἰθίοπας στολισμένος μὲ μεγάλα φτερά, κουνῷ τὰ κλαδιά του..

“Και ἔγῳ εὐτυχῆς ἔβλεπα, ἔβλεπα και αἰσθανόμουν τὴν ἀγάπη μου νὰ μεγαλώνῃ, νὰ μὲ στενοχωρῇ σὰν νὰ μὴ χωροῦσε πιὰ μέσα στὰ στήθη μου.

“Είπα σιγά:

— “Ἐλλη, “Ἐλλη!

Τὸ φώναξα πιὸ δυνατὰ θέλοντας νὰ ἔνωσω τὴ φωνή μου μὲ τὶς δυνατὲς φωνὲς τῶν δένδρων:

— “Ἐλλη!...

Και τρόμαξα. Κανεὶς δὲν ητανε, κανεὶς δὲν μ’ ἀκούνε. Τὰ δένδρα ἔσκυβαν και μὲ κύταζαν τόσο συμπαθητικά. Ο ἥλιος χαμογελοῦσε.

Θὰ τὴν ἔβλεπα τώρα σὲ λίγο· ἀλλὰ θὰ τὴν ἔβλεπα, η μοῦ φαινότανε και ηταν δνειρό αὐτό; Μὴ θὰ πάθαινα κανένα κακὸ πρὸν φθάσω;

Και αἰσθάνθηκα φόβο γιὰ τὴ ζωή μου! Θὰ ἔβλεπα και τὸ γέρο Σινέκα, τὸν μανιακό, τὸν ποινλογά!

Πάντοτε ἔχοντας, αὐτός, κοντά του, τρεῖς ἥ τέσσερις ἀκροατάς, τοὺς ἔλεγε πολλά, τοὺς μάθαινε τὸν κόσμο! Κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ πῃ τὸ στόμα του.

— Μάλιστα! ἔκανε κλίνοντας τὸ κεφάλι στὸ τέλος τῆς δμιλίας του, δταν οἱ ἀκροαταί του ἔλεγαν:

— Σωστό, σωστό!

Αὐτὸ γινότανε στὸ κατάστημα του, ποὺ σιγὰ σιγὰ εἶχε μεταβληθῆ σὲ διδασκαλεῖο. Τὰ ἀποκιακὰ εἶχαν πέσει ἔξω, οἱ πελάται αρχίσανε νὰ γίνωνται σπάνιοι, ἔνω πλήθιναν οἱ μαθηταί. Και δ δάσκαλος ἀντὶ πληρωμῆς κερονοῦσε αὐτός, ἔδινε και μὲ πίστωσι ἐμπορεύματα στοὺς μαθηταίς. Αὐτό, στὸ κατάστημα, χάλασε ἀπ’ τὴν κυρία Σινέκα η δποία ξαφνικὰ έπινησε, η τὴν ἔξυ-

πνησαν ἄλλοι, λέγουν δὲ κύριο Χούλης, καὶ τὸν κατάφρεος νὰ τὸ πουλήσῃ, ἀφοῦ δὲν εἶχε πιὰ ἀνάγκη νὰ πουλῇ φασόλια καὶ καφέ, ἀλλὰ σοφία.

Καὶ ἔτσι οἱ μαθηταί του, διάφοροι ἀχρεῖοι τῆς ἀγορᾶς, δὲν ἔτολμισαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν στὸ σπίτι. Τὸν ἀρνήθηκαν. Ἀλλὰ πάλι στὸ σπίτι, αὐτὸς εἶχε τοὺς φίλους τοῦ σπιτιοῦ καὶ εἶχε νὰ συζητήσῃ, νὰ μιλήσῃ, νὰ διδάξῃ.

Ἡ κυρία Σινέκα! Ἡ ἀδύνατη, μὲ τὴν πιὸ ἀδύνατη μορφὴ καὶ τὰ μικρὰ μικρὰ μάτια, κάτι τρυπίτσες ποὺ φοβώταν δὲ Ἀρκόπουλος μὴ τῆς μικρήνουν ἀκόμα καὶ βλέπῃ σὰν ἀπὸ σχισμάδες!

Ξαφνικὰ δὲ ἐνθουσιασμός μου ἔπεσε. Γιατί χαιρόμουν; Μὴ πάλι δὲν θὰ βρεθῶ μόνος, μόνος, ἔρημος, μακριά της; Ὁ καιρὸς θὰ περάσῃ γοήγορα, γοήγορα, ποὺ θὰ εἴμαι κοντά της καὶ πάλι καθὼς ἄλλοτε, θὰ βρεθῶ μὲ τὴ σκέψι μου, μὲ τὴν ἀπελπισία μου! . . .

Τὸ σπίτι τοῦ Σινέκα φάνηκε. Εἶδα πάλι τὴ στέγη του μὲ δίπλα τὴν ταράτσα μὲ τὰ ἀγαλματάκια. Τὸ κυπαρίστι στὴ γωνιὰ σήκωνε τὴν κουροφή του ἵσαμε τὴ στέγη . . .

Ἀνθισμένος δὲ κῆπος, καὶ τὰ κλαδιὰ καταπράσινα, ἔγερναν ἀπὸ τὰ σιδηρένια κάγκελα στὸ δρόμο, σκιάζοντάς τον.

Πέρασα μέσα ἀπὸ τὴ σκιὰ τὴν κεντημένη στὴ γῆ ἀπὸ τὰ διάφορα δένδρα ποὺ ἔγερναν, ὑψώνονταν κοντά στὸ δρόμο, καὶ ἔφθισα στὴν πόρτα, δην πάλι εἶδα τὴ μορφὴ τοῦ Σατύρου, ποὺ χρησίμευε γιὰ χτυπήσι, νὰ μὲ κυτάζῃ γελῶντας.

Ἐκανα νὰ χτυπήσω, δταν ἔνα γνωστὸ πρόσωπο φάνηκε καὶ κατέβηκε γοήγορα καὶ μοῦ ἀνοίξε. Ὁ Ἀρκόπουλος!

— Ἐπὶ τέλους! εἶπε.

Δὲν φοροῦσε τὸ καπέλο του καὶ εἶδα νὰ ἔχῃ πόφει τὰ μαλλιά του καὶ μοῦ ἤλθε καὶ μυρούδια ἀπὸ ἔκείνη, ποὺ ἔχουν στὰ κουρεῖα. Μοῦ φάνηκε καὶ πιὸ ἀσπρος.

— Ἐλα! . . .

— Στάσου, βρὲ ἀδελφέ!

Οὔτε δὲ Ἀδάμ, ἀν πάλι τὸν προσκαλοῦσε δὲ Θεδὲς στὸν παραδέισο, θὰ χαιρόταν τόσο, καὶ τόσο ἡ καρδιά τρυνθὰ χτυποῦσε δυνατὰ καὶ γοήγορα. Ἡθελα νὰ συνέλθω, νὰ πάρω ἀναπνοή. Κύταξα τριγύρω.

— Τί ὠδαία ποὺ ἔγεινε! εἶπα.

Πράσινα, πράσινα ποὺ σχημάτιζαν σκιάδες, καὶ ποὺ δὲ οὐρανὸς σὰν ὑφασμα κυανὸν κεντημένο μὲ φύλλα, μὲ λουλούδια φαινότανε.

Μιὰ μεγάλη πεταλούδια, σὰν ζωντανὸ λουλούδι, φτερούγισε πάνω ἀπὸ ἔνα σωρὸ λουλούδια. Κάτω, μέσα σὲ αὐλάκι, ἔτρεχε τὸ νερὸ καθαρὸ καθαρό, ἀφίνοντας νὰ φαινώνται βότσαλα διχμένα μέσα. Μοῦ ἔφερε δὲ θέα του δίψα.

Προχωρήσαμε νὰ ἀνεβοῦμε πάνω, μέσα ἀπὸ πλῆθος λουλούδια, κίτρινα, κόκκινα, τριανταφυλλιά, ποὺ δὲ ἐλαφρὰ πνοή τους ἔβγαινε, ἀπλωνότανε στὴν ἀτμοσφαῖρα σὰν ὅμνος στὴν ἀγάπη, στὴν εἰρήνη!

Ἡ πεταλούδα, μιὰ κίτρινη μὲ μαῦρες γραμμές, μᾶς ἀκολούθησε, πέρασε ἀπὸ κοντά μας καὶ κάθησε πάνω σὲ ἔνα λουλούδι τῆς σκάλας.

- Νὰ δὲ παραδέισος! Εἶπε δὲ Ἀρκόπουλος.
- Καὶ δὲ Ἀγγελος ἐδῶ βρίσκεται! εἶπε πάλι.
- Καὶ δὲ Σατανᾶς μαζί! εἶπα καὶ ἔγω.
- Οταν θέλεις, εἶναι ἀκίνδυνος! . . .

Ἡσαν ἀρκετοὶ στὴν αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς. Κάτι σὰν νὰ ἔλαμψε σὲ μιὰν ἄκρη.

Ἡ Ἑλλη. Γυνισιένη σὲ μιὰ παχειὰ κυρία τῆς μιλοῦσε. Στροφήκη στὴν εἶσοδο μας καὶ μᾶς εἶδε. Ἡ ματιά της ἦταν σοβαρά, σκεπτική. Καὶ οὕτε τὸ παραμικρὸ χαμόγελο νὰ χαρᾶξῃ τὰ χειλιά της.

Τοὺς περισσοτέρους, δὲ καλύτερα σχεδὸν δλους, δὲν τοὺς ἔγνωριζα. Ἡσαν φαίνεται νέες γνωριμίες. Οἱ ἄλλοι, οἱ γνωστοί μου, τί εἶχαν γείνει; Ὁ Χούλης, δὲ Φουριδῆς, δὲ κυρία Εὐθύμημα μὲ τὴν οἰκογένειάν της. Ἄλλο οὕτε δὲ κύριος Σινέκας, Γκινόζης . . .

Μὲ σύστησαν.

— Ο κύριος Δημήτριος Πιδάλης! . . . Παῖζει καὶ βιολὶ ἔξοχο, ποὺ μὲ ἀκολουθοῦσε παντοῦ σὰν νὰ εἶχε γείνει οὐρὰ τοῦ ὄντομάτος μου!

Ἡ κυρία Σινέκα, σὰν νὰ τὴν εἶχε πάρει δὲν πνος, καθισμένη μέσα σὲ ὅμιλο γυναικῶν, καὶ ξύπνησε, μὲ δύτησε, δὲν φυσᾶ ἔξω ἀνεμος! . . .

Ἐγὼ δύτησα γιὰ τὸν κύριο Σινέκα, ποὺ δὲν τὸν εἶδα ἔκει. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἥλπισα, δτι θὰ ἔλειπε σὲ κανένα μακρονὸ ταξίδι, ἀλλὰ ἀκούσα δτι δὲ κύριος Σινέκας βοισκόταν μὲ ἄλλους στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ἡ φλυαρία τῶν γυναικῶν πάλι ἀρχίσε. Κάτι διηγοῦντο, ἔνα σκάνδαλο! . . .

Ἡ Ἑλλη ἔσακολουθοῦσε νὰ μιλᾷ μὲ τὴν παχειὰ κυρία. Πέρα δύο κύριοι, δὲ ένας μὲ γυναλιά, παχύς, ἀγνωστοί μου, κυτάζανε τὶς μηχανές τῶν διολογῶν τους. Ἐγὼ νόμισα στὴν ἀρχή, δτι βλέπανε πόση ὥρα κρατοῦσε δὲ φλυαρία τῶν γυναικῶν. Ἔνας νεανίσκος, ἀκίνητος σὰν πιασμένος ἀπὸ τὸν λαιμὸ ἀπὸ τὸν θαλάσσο του λαιμοδέτη καὶ βιασμένος νὰ μένη ἔτσι ἀπὸ αὐτόν, καθότανε χωρὶς νὰ ἀκούμπατὴ τὴ μέση του στὸ ἀκούμπατὴ τῆς καρέκλας, τὸν κορμὸ ἵσιο καὶ τὰ πόδια μὲ τὰ λαμπτερὰ λουστόνια του ἔνωμένα. Ἔνα κοριτσάκι ἔσινδο καὶ ἔνα ἀγοράκι μὲ ναυτικά, σκυμμένα σὲ ἔνα τραπέζακι κυτάζανε τὶς ζωγραφιὲς ἔνδες βιβλίουν.

Ἐγὼ κάθησα ψυχραμένος καὶ ἔτοιμος νὰ δυ-

ΣΠΟΥΔΗ Θ. ΡΑΛΛΗ

σαρεστηθῶ, νὰ φύγω κρυφά. Καὶ ἀν μποροῦσα, θὰ ἔφενγα!... "Ολοι μὲ ἐνοχλοῦσαν, ὅλοι!... Τὰ παιδιά, οἱ γυναικες, αὐτοὶ ποὺ κύταζαν τὰ χολόγια τους!... Τί ἥθελα ἐγὼ ἔκει;

Μαῦρες σκέψεις, πολλὲς καὶ γρήγορες, ποὺ ἡ γρηγοράδα τους δὲν ἄφινε νὰ φανοῦνε παλά, πέρασαν ἀπ' τὸ νοῦ μου καὶ εἶδα μέσα σ' αὐτὲς τὴν ἀγάπη τῆς "Ελλης νὰ χάνεται!..."

"Ο Ἀρκόπουλος, ποὺ εἶχε χαθῆ γιὰ λίγο, φάνηκε καὶ μὲ πλησίασε. Βάδιμε μέσα στὸ σπίτι σὰ σὲ δικό του μέρος αὐτός!... Ἐγώ;

— Πᾶμε νὰ δοῦμε τὸ γέρο; Τώρα εἶνε ἡ ὥρα τῆς λίμας τῶν γυναικῶν καὶ πρέπει νὰ τους περάσῃ!...

"Η πόρτα ἦτανε μισανοιγμένη καὶ ὁ Ἀρκόπουλος τὴν ἔσπρωξε καὶ μπήκαμε.

Κοντά στὸ παράθυρο, ποὺ εἶχαν ἀνασυρμένες τὶς κουρτίνες του, καθόταν ὁ κύριος Σινέκας μὲ τρεῖς ἄλλους. "Ο ἔνας ἦταν ὁ γέρο Γκινόζης, ἔνας ἀδύνατος, σκυφτὸς λίγο, μελαχροινὸς γέρος μὲ κατάμαυρα μάτια. "Ο ἄλλος ἀνδρας σωστός, μὲ ὡραῖα μουστάκια, μεγάλα, ξανθά, καὶ μάτια καστανά. "Ο τρίτος ἔνας κοντούλης ἀνθρωπάκος.

"Ολων τὰ μάτια στηλώθηκαν σὲ μᾶς. Εἶδα τὸν Γκινόζη νὰ κάνῃ κίνημα σὰν νὰ τὸν ἐνόχλησε τὸ κολλάρο του.

"Ο Ἀρκόπουλος προχώρησε καὶ κάθησε πιὸ πέρα ἀπ' αὐτοὺς σ' ἓνα τραπέζακι κοντά, σκεπασμένο μὲ λινὸ ψερφασμα κεντημένο μὲ κύκλους καὶ στὶς γωνιες μὲ ἀνθη, γαρύφαλα, μιενεξέδες. Κάθησα κοντά του.

Εἶχα πάλι δυσαρεστηθῆ. "Η ἐπιθυμία ποὺ εἶχα νὰ φύγω, πάλι ἥλιθε πιὸ δυνατή. "Ήθελα νὰ ἔφενγα, νὰ πετοῦσα ἔρωτα, ἐλπίδες, ὅλα, γιὰ νὰ ἀπαντήσω μὲ περιφρόνησι στὴν περιφρόνησι τοῦ γέρον, στὸν ψευτικό χαιρετισμό του!

"Ο Σινέκας, καθισμένος καθὼς συνήθιζε σὲ τέτοιες περιστάσεις, μόλις ἀκούμπωντας στὴν καρέκλα πίσω καὶ τὸ κεφάλι ὅρθιο σὰν πετεινοῦ, ποὺ ἀκροαῖται φωνὴ νίκης ἄλλου, ξακολούθησε τὴ διδαχή του.

— ... "Ἐκεῖ χρήματα πεταμένα, σκορπισμένα στὸν ἄνεμο, ἐδῶ πεταμένα στὴ θάλασσα! Θέλει σκέψι, σκέψι τὸ κάθε πρᾶμα, θέλει κεφάλι δεξιό! "Άλλοιμονο! "Ολες οἱ μέλισσες δὲν γεννοῦνε μέλι!... "Οχι, όχι! "Ετοι νομίζω;...

— Μάλιστα, μάλιστα! εἶπαν οἱ ἀκροαταί του, καὶ τὰ κεράλια των ἔγειραν σὰ στάχυνα ἀπ' ἄνεμο ξαφνικό, ἐνῷ ὁ γέρο Γκινόζης κάνοντας πάλι τὴν ἔδια κίνησι, σὰ νὰ τὸν ἐνοχλοῦσε τὸ κολλάρο του, καὶ τρίβοντας τὸ ἔνα στ' ἄλλο τὰ χέρια του, εἶπε:

— Δὲν ὑπάρχει λόγος!... Εἶνε πολύ, πολὺ φρόνημα λόγια!... Νά, κάνανε τὸν Λαμίδα ὑπουργὸ τῶν Οἰκονομικῶν!... Μὰ πῶς τὸν κάνανε; ποὺ ἔδειξε ὅτι ἔχει κεφάλι δεξιό, δπως

λέγει ὁ κύριος Σινέκας!... "Ο, τι ἔχει, τὸ βρῆκε ἀπ' τὸν πατέρα του!... Ξέρει τί θὰ πῇ νὰ βγάλῃ λεπτά;... τί θὰ πῇ οἰκονομία;...

— "Ασ' τα!... Καὶ ὁ κύριος Σινέκας τὸν διέκοψε πάνω στὴν δομή του, ἀπλώνοντας καὶ τὸ χέρι.

— Καὶ ἀλλοτε σᾶς τὸ ξαναεῖπτα!... Μιὰ φορά!... Εἶνε καιρός τώρα πολύς!... Πολλοί ποὺ μὲ ἔξεραν, ποὺ μὲ γνώρισαν κατὰ βάθος, ποὺ μὲ εἶχανε σπουδάσει!... "Ας τὸ ποῦμε ἔτσι!... "Ετοι μπορεῖ νὰ τὸ πῇ κανεῖς γιὰ τὸ βαθύ, βαθύ!... Αὐτοὶ ἔξεραν ὅτι ἐγὼ δὲν ἀεροβατῶ!... Δὲν πάω στὰ κουτουφού!... Καὶ ἀπόδειξι, ἡ πιὸ τρανή, εἶνε ἡ περιουσία μου!... "Ἐγὼ τὴν ἔκανα!... Ούτε κληρονομία, ούτε λαχεῖο, ούτε τίποτε τέτοιο! ἀλλὰ κεφάλι ντοῦρο, χρηματικό, φρόνιμο!... Εἴμουνα φτωχός, φτωχότατος καὶ ἔγεινα πλούσιος, ἔκανα ἀρκετά ὥστε νὰ ζω καλά!... "Ε, καιροί! "Ο, τι καὶ ἀν ἔκανες, λίρες εἶχες! Μὲ τὸ τσουβάλι!... Φτάνει κεφάλι νὰ εἶχες γιὰ νὰ σοῦ μείνουν!...

Καὶ ὁ Σινέκας γέλασε.

— Ξέρετε γιατί γελῶ; εἶπε ἔπειτα.

Καὶ ξακολούθησε νὰ μισογελᾷ κουνῶντας τὸ κεφάλι.

— Θυμοῦμαι τὰ λόγια ἐνὸς ἀφεντικοῦ μου!... Τὸν καϊμένο τὸν Φουντόκα!... "Ητανε παχύς, παχύς καὶ κόκκινος! "Αγαποῦσε τὸ καλὸ κρασί, τὸ καλὸ φαΐ καὶ τὶς γυναικες!... Δὲν ἦταν παντρεμένος!... "Άγιο τὸ χῶμα, ποὺ τὸν σκεπάζει!... Εἶνε χρόνια καὶ χρόνια πειθαμένος!... Μοῦ ἔλεγε, θυμάμαι: — Βρὲ παιδί, ἀφῆσε τὶς μπερμπατιές!... Λίνουν κακὸ καρπὸ αὐτές!... Χρόνια, χρόνια!... Εἶχα ταξιδεύσει, τὶ στὸ Κάρθο, τὶ στὴν Αλεξάνδρα, τὶ στὴν Πόλι!... Στὴν Αλεξάνδρα πήγα πάλι, ἀφοῦ εἶχα....

Τὸ πιάνο ἀκούσθηκε μέσα νὰ χτυπᾷ.

"Ο Ἀρκόπουλος σηκώθηκε γρήγορα.

— Πᾶμε!... εἶπε.

Στὴ σάλα εἶχε γείνει ἐπὶ τέλους ἡσυχία. "Η "Ελλη ἦτανε στὸ πιάνο καθισμένη, καὶ δρόμιο κοντά της ἔνα κορίτσι μὲ κοντά φουστάνια ξανθό, διάλεγε ἡ ζητοῦσε κομμάτια μουσικῆς. "Η παχειά κυρία, ἔκείνη ποὺ τῆς μιλοῦσε ποὺν ἡ "Ελλη, στράφηκε σὲ μᾶς.

— Ελάτε, κύριοι! Μουσικὴ τώρα! εἶπε μὲ κάποιο τόνον αὐστηρό, σὰν νὰ μᾶς μάλωνε καὶ σὰν νὰ εἴμεθα μεῖς οἱ αἴτιοι ποὺ τόση ὥρα πήγε χαμένη σὲ λόγια καὶ φλυαρία.

— Κύριε Πιδάλη, ἔχουμε καὶ μιὰ δεσποινίδα, ποὺ θὰ συναγωνισθῆτε!... μοῦ εἶπε ἡ μητέρα τῆς "Ελλης, δείχνοντας μου τὴν κόρη, ποὺ ἦταν κοντά στὸ πιάνο δρόμια. Καὶ ἀλλήθεια, τώρα εἶδα ἐνα βιολί νὰ είνε σ' ἓνα καθίσμα ἐπάνω.

— Εμπρός!...

— Τὸ κοριτσάκι ἦταν ἔτοιμο. Ἐγὼ ἀντὶ νὰ

ΣΠΟΥΔΗ Θ. ΡΑΛΛΗ

καθήσω, στάθηκα ὅρθιος. "Εβλεπα τὰ μαλλιά τῆς Ἐλλῆς, τὸ σῶμα τῆς τὸ κομψό καὶ γεμάτο, τώρα, λίγο.

Ἄρχισανε νὰ παιζουν. Τὸ κοριτσάκι ἔπαιζε όχι καλά, ἀλλ' ὑποφερτά, δταν μαζί κανεὶς ἔβλεπε δτι ἡταν κόρη καὶ μικρὴ μάλιστα.

Σιγὰ σιγὰ πλησίασα ἀκόμα περισσότερο στὸ πιάνο. Φαινότανε συγκινημένο τὸ κοριτσάκι. Καὶ ἡταν ὥραῖο ἔτσι μ' αὐτὴ του τὴ συγκίνησι, μὲ τὰ μαλλιά του διχμένα στοὺς ώμους... Σαφνικὰ εἶδα τὴν Ἐλλη νὰ μὲ κυτάζῃ. Εἶδα τὸν θυμὸ στὸ βλέμμα της!... Φοβήθηκα μὴ αὐτὴ παρεξήγησε τὸ κύταγμά μου καὶ ἔροιξα τὰ μάτια μου στὰ πλήκτρα, κυτάζοντας τὰ δάχτυλα τῆς Ἐλλῆς, πὸν ἀσπρα ἀσπρα, τρυφερά, σὰ φριαγμένα ἀπὸ δόδα ἀσπρα, εὐκίνητα σὰν ἀπὸ λάστιχο, ἔτρεχαν, πετοῦνταν στὰ πλήκτρα πάνω... "Οταν ἡ μικρὰ ἔπαιψε, τὴν χειροκρότησαν.

— Καὶ ἡμουν ὅρωστη! εἶπε, καθὼς κατέβαζε τὸ βιολί, μὲ μιὰ φωνὴ βραχνιάσμενη.

— Τὸ κατέμένο τὸ κοριτσάκι! εἶπα.

— Ἡ Ἐλλη μὲ κύταξε καὶ σηκωθήκε.

— "Ε, ἔ! πον πάτε! Θὰ παιξῃ ὁ κύριος Πιδάλης!...

Μὰ δὲν τὸ ἥξερε!...

— "Ισως κουράσθηκε ἡ δεσποινίς!... τῆς εἶπα. Διόλου, κύριε!... μοῦ ἀπῆντησε γρήγορα γρήγορα.

Πήρα τὸ βιολί μου καὶ τὸ ἑτοίμασα. Παίξαμε ἔνα ἀπὸ τὰ κομμάτια, πὸν παίζαμε ἀλλοτε. "Επειτα ἀπὸ αὐτὸ ἔπαιξα ἔνα κομμάτι, πὸν ἵσα εἶχα κάνει, εἶχα τολμήσει νὰ κάνω γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς Ἐλλῆς! Ήτανε θλιβερό, παραπονητικό καὶ ἔδειχνε ἀρκετὰ καλά, δτι δὲν εἶχα καμιὰ ἐπίλιδα, δτι κυνηγοῦσα ἔνα δνειρό!

Τώρα τὸ ἔπαιξα μὲ τόσο πάθος, πὸν παρασύρθηκα, χάρηκα γιὰ νὰ ζήσῃ τὸ παράπονό μου. Εἶχε γείνει σιωπὴ βαθειά.

Καὶ τὸ βιολί, ἀλλοτε σὰν ἀπὸ στήθος πονεμένο βραχνὰ μιλοῦσε, ἔφαλλε πόνους, ἐλπίδες συντριμμένες, καὶ ἀλλοτε ψηλὰ καὶ σιγὰ παρακαλοῦσε, ζητοῦσε τὴν ἀγάπη!...

Σταμάτησα ἀπότομα ἀπὸ μιὰ θλιβερὴ σκέψη πὸν μοῦ ἥλθε. "Ολοι μὲ κύταξαν. "Επειτα χειροκρότησαν.

— Εὔγε!...

— "Εξοχα! φώναξε ὁ Ἀρκόπουλος.

"Εγὼ σκουπίζοντας τὸν ἰδρωτά μου εἶδα λίγο πὸν πίσω ἀπὸ τὸν δλο χαρὰ καὶ γέλιο Ἀρκόπουλο, τὸν νέο μὲ τὰ ξανθὰ μακριὰ μουστάκια καὶ πίσω, μισοχωμένον στὴν πόρτα, τὸν Γκινόζη, καὶ ἀντίκρυσα τὴν κακιὰ μιατία του.

— Θὰ περάσῃ καὶ αὐτὴ ἡ μέρα δπως οἱ τόσες ἄλλες!... Πάντα μὲ βασάνιζε ἡ σκέψης αὐτὴ δταν εἴμουν κοντά της, πάντα ὁ φόβος τοῦ χωρισμοῦ μὲ μελαγχολοῦσε. Καὶ ἔρχόταν

στὶς στιγμὲς τοῦ γέλιου, μιᾶς μεγάλης προσοχῆς, σὲ στιγμές, πὸν λησμονοῦσα δλα γιὰ νὰ βλέπω αὐτὴν μόνο!...

— "Ἐλλη σκυμμένη στὸ πιάνο χτυποῦσε σιγαλὰ τὰ πλήκτρα.

— "Επερεπε νὰ σὲ παρακαλέσουμε νὰ ἔλθης! μοῦ εἶπε σιγά, χωρὶς νὰ πάψῃ νὰ χτυπᾷ τὸ πιάνο.

Σάν νὰ βγῆκα μὲ τὴ φωνὴ της ἀπὸ κακὸ δνειρο. Θέλησα κάτι νὰ τῆς πῶ, ἀλλὰ καθὼς ζητοῦσα λέξεις λατρείας καὶ εἶχα, παραξένα, αὐτὴ τὴ φορά, ἔνα θάρρος ἄγγωστό μου,

— Κύταξε! μοῦ λέγει ἡ χονδρὴ πλησιάζοντας καὶ ἀγγίζοντας μὲ μὲ οἰκειότητα στὸ χέρι. Μοῦ ἔδειχνε τὸ κοριτσάκι, πὸν εἶχε παίξει βιολί. Καθισμένο αὐτό, καὶ ἔχοντας τὸ σαγονάκι του στὸ ξύλο μιᾶς καρέκλας μὲ τὰ μάγουλα κόκκινα ξαναμένα, μὲ κύταξε μὲ ἀκίνητα μάτια. Σὲ λίγο μπήκαν δυὸς υπηρέτριες μὲ γλυκὰ κρέμες...

Τὰ λόγια τῆς ἔκεινα μὲ ἔκαναν εύθυμο. Ἐκάθησα ἔτοιμος νὰ ἀστειευθῶ μὲ τὸν Ἀρκόπουλο, μὲ τὶς κυρίες, καὶ ἀκόμη καὶ μὲ αὐτὸν τὸν Γκινόζη, καὶ νὰ γείνω καὶ ἀκροατὴς πιστὸς τοῦ κυρίου Σινέκα! Άλλὰ καθὼς ζήτησα τὸ βλέμμα της, τὸ εἶδα νὰ μὲ ἀποφεύγῃ καὶ νὰ ἔχῃ γείνει ψυχρό!...

— Τί ἔχει;...

— "Αν καὶ πίστευα δτι μοῦ ἔκανε πείσματα, δτι ἡ ψυχρότης τῆς αὐτὴ ἡτανε πλαστή, ἐδύνωσα!

Πῶς ἥθελα νὰ τὴν ἔκδικηθῶ!... Νὰ ἀγαπήσω καμιὰ ἀλλή!... Καὶ ἡ ἀλλή, παρουσιάζοντας στὸ νοῦ μου, στὸ πρόσωπο τῆς μικρῆς πὸν ἔπαιξε βιολί!

Σηκώθηκα καὶ μπήκα στὸ δωμάτιο πὸν βρισκόταν δ κύριος Σινέκας.

— Ο Σινέκας ἀδιάφορος γιὰ μουσικὴ καὶ βιολιά, καθότανε στὴ θέσι του. Κοντά του τώρα, μαζὶ μὲ τὸν κοντόν, καθότανε καὶ δ παχὺς μὲ τὰ γυαλιά.

— Εκάθησα στὴν ἴδια θέσι, πὸν εἶχα καθήσει μὲ τὸν Ἀρκόπουλο, δν καὶ, καθὼς μπήκα, δ παχὺς κύριος μοῦ ἔδωσε θέσι κοντά του σὲ μιὰ καρέκλα κενή.

— Ο Σινέκας μιλοῦσε πάλι, μὲ μιὰ ἔξαψι φύσης τώρα.

— ... "Οταν εἰσαι φτωχός, ποιὸς σὲ λογαριάζει;... Κανεὶς, κανεὶς! Καὶ ἡ μάνα αὐτὴ δὲν ἀγαπᾶ στάλα τὸ φτωχὸ παιδί της!... Τοῦ δίνει κλωτσιά!...

— Η φωνὴ ἡμέρωσε πὸ κάτω:

— Καὶ αὐτά, τὰ δποῖα λέγω, εἶνε γιὰ ἀπάντησι τσικουράτη σὲ κεῖνον τὸν πρωτόν... θυμᾶσθε... πὸν ἔλεγε σὲ κεῖνον τὸν ἀλλο τὸν προκομένο, τὸν Σιδέρη, δτι πέταξε χλιάδες δραχμὲς στὰ μοῦτρα πολλῶν πὸν θέλανε νὰ τὸν ἀγοράσουν! Τὸν εἶδατε δμως; Ήτανε μὲ μισὸ παπούτσι!... Τὸν εἶχε πετάξει καὶ δ σπιτονοι-

κούνοις του ἔξω στὸ δρόμο καὶ μὴ δωτάτε τί τραβήξαμε γιὰ νὰ βρῇ μιὰ τρύπα νὰ χώσῃ τὰ παιδιά του!... Κανεὶς δὲν τὸν ὁωτᾶ ἀν εἶνε τίμιος! "Ολοι ὁωτοῦνε: ἔχει;... "Ετοι νομίζω;...

— Ναι, ναι!

— Ο κύριος Σινέκας πῆρε τσιγάρο όχινοντας μιὰ ματιὰ περαστικὴ σὲ μένα.

— "Αμ' γιὰ τὸ διορισμὸ τοῦ Φαμπρίκη, γιὰ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας;... δωτήσε δ Γκινόζης κούνωντας νευφικὰ τὸ κεφάλι του πάνω, κάτω. "Ο Σινέκας εἶχε βάλει τὸ τσιγάρο στὸ στόμα καὶ κούνησε τὸ κεφάλι, λέγοντας μ' αὐτό, νὰ περιμένουν. "Αναψε τὸ τσιγάρο του.

— Τὸ ἀκούσα αὐτό! εἶπε βγάζοντας πρῶτα ἀπὸ τὸ στόμα του ἔνα μικροσκοπικὸ σύννεφο. Καὶ νὰ σᾶς πῶ, ἔγέλασα μὲ τὴν καρδιά μου! "Αστυνόμος δ Φαμπρίκης!... ἀνθρωπος πὸν κυνηγᾶ γυναικες, ἀστυνόμοις!...

— Κάποτε λέγει καὶ σωστά! εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου.

Τὰ λόγια του Σινέκα δὲν ἡτανε τόσο ἀνόητα καὶ τρελά. "Άλλ' ἐνῷ αὐτὸ πὸν ἔλεγε, μιοροῦσε νὰ τὸ πῆ καὶ ἀλλος χωρὶς νὰ φέρῃ στὸ νοῦ του ἀκροατὴς τίποτε κακό, ἔφερον τὴν ίδεα, γιὰ τὸν Σινέκα, δτι ἔχει ἐμπρός του ἔνα μανιακό. "Ετοῦτο τὸ ἔκανε δ τρόπος, δ τόνος, ἡ στάσις ἡ δασκαλικὴ καὶ ἡ μαγία, πὸν δὲν τὴν ἔκυριθμε, νὰ τὸν ἀκοῦνε νὰ μιλᾷ, καὶ δτι ἔλεγε ἡταν τὸ πὸ σωστό!... Τὸ πὸ νόστιμο ἡταν δτι, ἀλλο πήγαινε πολλὲς φορὲς νὰ δηγηθῇ καὶ ἀλλο ἔλεγε. Καὶ πολλὲς φορὲς ἡτανε κατὰ τῆς κλεψιᾶς καὶ ἀλλοτε ὑπέρ.

Πάλι σηκώθηκα. Εἶχα νομίσει δτι καθήσα ἀρκετά. Βγῆκα ἀπὸ τὴν ἀλλή πόρτα στὸ διάδρομο. "Απὸ ἔνα παράπονο εἶδα ἔξω. "Ο ίδιος ἔδυε. "Ενα σύννεφο πλατύ, ξαπλωμένο στὸν οὐρανὸ τὸν γαλανό, φαινότανε σὰν δέρμα χρυσὸ κατασαροῦ θηρίου ἀπλωμένο.

— Ο μῆδος τῆς χρυσῆς δορᾶς πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ μου.

Πατῶντας τὸν παχὺ τάπητα μπήκα σιγὰ στὴ σάλα. Μέσα στὴ σιωπὴ δλων, δ νέος μὲ τὰ ξανθὰ μακρυὰ μουστάκια μιλοῦσε.

Κύταξα νὰ δω τί ἔκανε ἡ Ἐλλη καὶ τὴν εἶδα δηλη προσοχὴ νὰ εἶνε σὲ δτι ἔλεγε δ δηγούμενος, χωρὶς νὰ κινῇ ἀκόμα καὶ τὰ βλέφαρα.

— Ο νέος αὐτὸς εἶχε ταξιδεύει πολὺ καὶ δηγότανε καὶ ταξίδιο του καὶ μιὰ συνάντησι του μὲ κάποιο ιδιότροπη κυρία. .

— Μιὰ ζήλεια ἀρχίσε νὰ μὲ ἐνοχλῇ. Τί ἡμέρες αὐτὸς στὴ μέση; Καὶ δὲν ἡτανε ἀσχημος! Καὶ δσο τὸν ἔβλεπα, τὸσο ἐνόμιζα νὰ διέκρινα στὴ μορφὴ του καὶ ποὺ δρέσει στὶς γυναικες!... Καὶ ἡ φωνὴ του καλή, γλυκειά!

— Η Ἐλλη τὸν ἔβλεπε καλά, καὶ αὐτὸς σ' αὐτήν, πολλὲς φορὲς, φαινότανε νὰ τὰ δηγηθῇ.

Μοῦ φάνηκε νὰ ἡτανε λίγο ωχρά.

Μιὰ ὑπηρέτρια μπῆκε καὶ ἀρχίσε νὰ ἀνάβη τὰ φωτα. Εἶχε δρχίσει νὰ σκοτεινάζῃ. "Ο Ἀρκόπουλος σηκώθηκε καὶ μὲ πλησίασε.

— Τί ἔγεινες;

— Είμουν μέσα!...

— Κάτοε ν' ἀκούσης; ξύλα, κούνησουρα! Βρῆκαν διασκέδασι οἱ γυναικες μὲ τὶς ἀηδίες του!...

Τὸν εὐχαρίστησα. Θὰ ἔμενα κεῖ κοντὰ στὴν πόρτα. Αἰσθανόμουν παράπονο δι' αὐτὴν τὴν έγκατάλειψι. Καὶ καθέδεισα κοντὰ στὴν πόρτα!...

Τὸν εὐχαρίστησα. Θὰ ἔμενα κεῖ κοντὰ στὴν πόρτα. Αἰσθανόμουν παράπονο δι' αὐτὴν τὴν έγκατάλειψι. Καὶ καθέδεισα κοντὰ στὴν πόρτα!...

— Τί ἔγεινες!

— Καὶ σηκωθήκει σιγά.

Τὸ σκοτάδι εἶχε πέσει πιά, καὶ τὰς τάστρα λάμπανε ψηλὰ στὸν καθαρό οὐρανό. Θὰ πάγ μέσα, αὐτή, στὸ ἀλλο δωμάτιο, θὰ δη καὶ κεῖ δτι δὲν είμαι. Θὰ μὲ ζητήσῃ στὸ μπαλκόνι. Τίποτα! "Εγώ θὰ ἔχω φύγη!... Θὰ σκεφθῇ... Καὶ ἡ φαντασία μάγισσα ἀράχνη ἀρχίσε νὰ μοῦ οὐράνη σκηνής καὶ ἐπεισόδια μὲ τὴν Ἐλλη.

Εἰκαν περάσει τέσσερες ἡμέρες ἀπὸ ἔκείνη, πὸν πῆγα στὸν Σινέκα τὸ σπίτι. Τὸν Ἀρκόπουλο δὲν τὸν εἶχα δη καὶ γιὰ νὰ μάθω νέα, καὶ τί εἶπαν πῶ φυγα κρυφά. Τὸ ἀπόγεμα τῆς πέμπτης ἡμέρας καθόμουνα κοντὰ στὸ παράπονο μελαγχολικός, χωρὶς δρέξει νὰ βγῶ ἔξω.

Ο οὐρανὸς ἡταν γεμάτος σύννεφα, καὶ αὐτὰ μὲ ἔκαναν ἀκόμα πὸ μελαγχολικό.

— Αντικρὺ μου κάποιος ἔσπαβε, κοντὰ σ' ἔνα χονδρό δένδρο, μὲ μιὰ μεγάλη ψάθα στὸ κεφάλι, καὶ λίγο πὸ πέρα μιὰ ἀγελάδα ἀσπρη μὲ κόκκινα σημάδια ἔβοσκε.

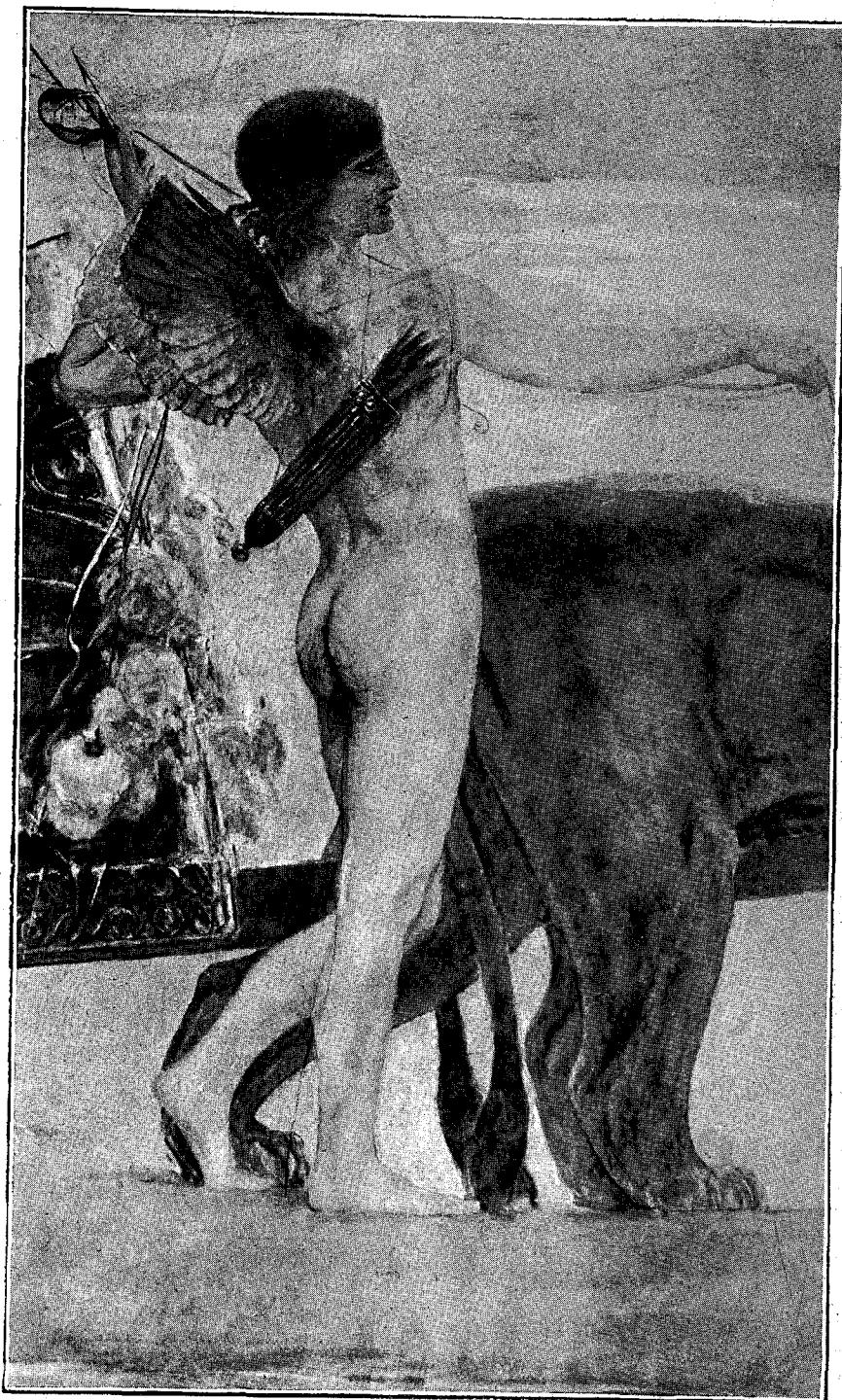
Σαφνικὰ ἔνας σκύλος μεγάλος, μαῦρος, μαλλιαρός, γνωστός μου, βγῆκε ἀπὸ ἔνα σωρὸ πέτρες καὶ ἔσπαβε νὰ γανγζῇ κυτάζοντας πρὸς τὸν τοιχὸ μάτια μάνδρας, δπο σὲ λίγο φάνηκε κάποιος, ψηλός, ἀδύνατος καὶ μὲ μαῦρα δούχα νὰ βγαίνῃ...

— Η καρδιά μου χτύπησε δυνατά. Ο Ἀρκόπουλος.

Γρήγορα κατέβηκα τὴ σκάλα καὶ ἀνοιξα τὴν έξιώπορτα.

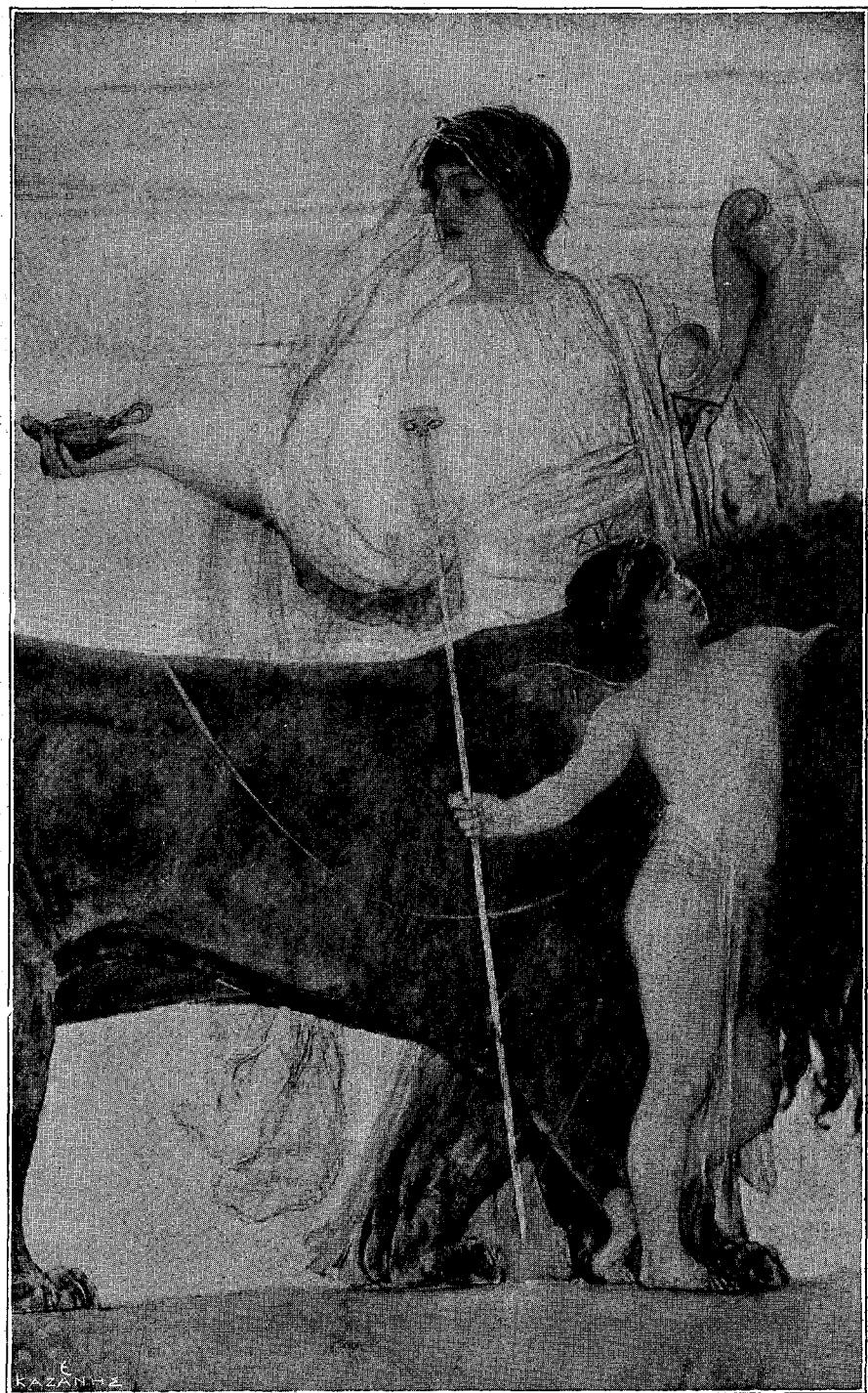
Ο Ἀρκόπουλος πλησίαζε χαμογελῶντας. Πὸ πίσω εἶδα κεῖνον μὲ τὴ μεγάλη ψάθα, πὸν έσπαβε, νὰ πετροβούλῃ τὸ σκυλί καὶ αὐτὸ νὰ φεύγη γρήγορα μὲ μισοριγμένη τὴν οὐρά.

Τὸν ὄδηγησα πάνω.

Η ΑΠΟΦΕΩΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ — ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

N. ΓΥΖΗ

Η ΑΠΟΦΕΩΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ — ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

N. ΓΥΖΗ

— Τί νέα; μου είπε όχινοντας τὸ καπέλο του στὸν καναπέ.

— Καλά! ἀπήντησα, ἀν καὶ μου ἥλθε δρεξις νὰ τοῦ πῶ: πολὺ ἀσχημα!... καὶ νὰ τοῦ διηγῆθω τὶς στενοχώριες μου.

— Ἡ θειά;

— "Εξω είνε! Οἱ γυναικες δὲν πολυστενοχωροῦνται σ' αὐτὸν τὸν κόσμο!...

Ο Ἀρκόπουλος γέλασε.

— "Ισως ἔχεις δίκαιο! είπα.

Ἐγὼ εἶχα γείνει εὐθυμος. Ο ἐρχομὸς τοῦ Ἀρκόπουλου μου εἶχε διώξει τὴν μελαγχολία.

— Δίκαιο, δίκαιο!... Καὶ τὶ θὰ πῇ δίκαιο!...

— "Ω, "Ω!... Καὶ ὁ Ἀρκόπουλος, μὲ γελαστὰ μάτια, ἔζην τὸ κεφάλι του.

Ἐξαφνα σκυθρώπασα. Ἡ λέξις, ποὺ είπα, γελαστή, μου ἔζηνησεν ἰδέες, σκέψεις, καὶ αὐτὲς σὰ σύνεφα, ποὺ βγαίνουν ἔξαφνικά σὲ καθαρὸ οὐρανό, σκέπασαν τὴν εὐθυμια μου, τὸν ἥλιο!...

Ο Ἀρκόπουλος εἶχε σταθῆ μπρὸς στὸν καθρέφτη προσπαθῶντας νὰ δώσῃ στὸ μουστάκι του ἀρειμάνιο σχῆμα.

— Μᾶς τὸ ἔσκασες κρυφὰ προχθές!... Εἴμαι θυμωμένος ποὺ γι' αὐτό στὸ δρκίζομαι!...

Δικαιολογήθηκα. Τί ηθελα νὰ κάνω; Νὰ καθήσω καὶ νὰ ἀκούω τὸν ἔρωτας τοῦ κυρίου Μαμίδη; "Αν ἔμενα, κάτι κακὸ θὰ πάθαινα!... Μέσα ὁ γέρος μὲ περιφρονοῦσε, καὶ οἱ ἄλλοι δῆλοι μὲ κύταζαν, σὰν σκύλοι μάνδρας, ἐπισκέπτη!..."

Ο Ἀρκόπουλος τὸ ἀκούγε κουνῶντας τὸ κεφάλι σὰν νὰ μετροῦσε τὰ παράπονά μου.

— Ναί, ναί! ἔχεις δίκαιο! μου ἔλεγε κάποτε.

Ἐξω φωτίσθηκε ἔξαφνα, καὶ τὸ φῶς, ἡ ἡ σκιά του, μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο. Ο ἥλιος καθὼς πληστάζει στὴ δύση, κατωρθωσε νὰ σχίσῃ τὰ σύννεφα καὶ νὰ ὁρίζῃ ἔξω τὶς ἀκτῖνες του.

"Οταν ἐτέλειωσα, ὁ Ἀρκόπουλος στάθηκε στὴ μέση τοῦ δωματίου καὶ κρατῶντας ἀπ' τὴν ἄκρη τὸ ἔνα μουστάκι του, είπε:

— Τώρα νὰ σοῦ πῶ κ' ἔγω!... Πολὺ βλέπω ἀγαπᾶς τὴν εὐκολὴ νίκη!... Ο Μαμίδης εἶνε φίλος τοῦ Γκινόζη, ποὺ τὸν ἔχει φέρει γιὰ γαμπρό! Τὸν εἰδες;... Αὐτὸς ποὺ δῆλο λέει ἔρωτες καὶ ταξίδια!... Τί νὰ σοῦ κάνω!... Δὲν εἴμαι ἔγω ὡραῖος, οὔτε ἔχω κάτι ὡραῖο νὰ δρέσω στὶς γυναικες!... Μιὰ χάρι!... Στάσου! ἔρωτος τί λέω... Δὲν παθαίνω δὲ τι πολλοὶ ἀσχημάνθρωποι!...

— Μου φάνηκαν δὲ τὰ μάτια τοῦ Ἀρκόπουλου εἶχαν δακρύσει. Δὲν μὲ κύταζε ποὺ μιλοῦσε, ἔρριχνε τὰ μάτια του ἄλλοι.

— Λοιπόν, ἔακολούθησε, ἀν εἶχα κάποια μικρὴ χάρι, ἀλλὰ βλέπεις δὲ τι οἱ Μοῖρες ἀδειασον δῆλο τὸ σάκκο τους μὲ τὰ χαρίσματα πάνω στὸν κύριο Μαμίδη καὶ τὸν καταστόλισαν καὶ ἔτσι δὲν ἔμεινε

τίποτε γιὰ μένα! Λοιπόν! Θὰ πολεμοῦσα γιὰ τὴν "Ελλη! Ναί! Δὲν ὅ φινα, διὰ παντὸς μέσου νὰ τὴν πάρῃ κεῖνο τὸ πτήνος γιὰ τὴν προῖκα της, ἐνῷ τῆς ἀξίζει ἀγάπη, λατρεία!... Καὶ καθὼς καταλαβαίνω, θὰ πάρῃ κάμποσες χιλιαδοῦλες καὶ ὁ Γκινόζης!... Γιατὶ αὐτὸς εἶνε τὸ πᾶν!... Νὰ ἔξερα πῶς συμπαθεῖ λίγο σὲ μένα! Θεέ! Στὸ λέγω μὲ τὴν καρδιά μου!... "Οχι καθεσαι, ἐνῷ τὴν ἀγαπᾶς καὶ ἔξερα, τὸ βέβλεπα, δὲ τι σὲ συμπαθοῦσε, καθεσαι καὶ ἀπελπίζεσαι!... Τὸν ἀφίνεις γιὰ νὰ κερδίσῃ!... "Ελα, ἔλα! αὐριο θὰ ἔλθης! Καὶ στὴ γραμμὴ δπως ἀλλοτε!... Θὰ ἀρχίσουμε πόλεμο!... Τὸ βράδυ αὐριο στὰς ὀκτώμιση! Εννόησε! Πρέπει ὁ κύριος Μαμίδης νὰ καταρροπωθῇ μὲ δῆλο τὰ ταξίδια του καὶ τοὺς ἔρωτάς του!...

Τὸν ἀκούγα, καὶ χωρὶς νὰ θέλω κύταζα τὰ χρυσωμένα ἀπ' τὸν ἥλιο κεραμίδια ἐνὸς σπιτιοῦ, καὶ τὴν κορυφὴν ψηλοῦ κυπαρισσιοῦ, ποὺ φαινότανε λουσμένη στὸ φῶς, νὰ κινήται.

Μιὰ χαρὰ μὲ τάραξε σὰν νὰ ζητοῦσε ναὶ σπάσῃ τὸ στῆθος, μὲ ζάλιζε, μὲ παρακαλοῦσε. Καὶ ἡ φευγάτη ἐλπίδα ἔρχότανε ὀπλισμένη μὲ τὴν ὑπομονή.

— Μου λέγει ἡ "Ελλη, ἔακολούθησε ὁ Ἀρκόπουλος, γι' αὐτὸ τί νὰ σοῦ κάνω, ποὺ δὲν ἔχεις κεφάλι! καὶ μὲ συγχωρεῖς!... Μου λέγει: Που εἶνε ὁ φίλος σου; — Εἶνε ζηλειάρης καὶ ἔφυγε! τῆς ἀπαντῶ.

— Καὶ τὶ σοῦ εἶπε αὐτή; Μπά! ἔκανε... Δὲ ἔρεις τὰ κορίτσια!... Λοιπὸν θὰ ἔλθω νὰ σὲ πάρω!... Βάλθηκα νὰ νικήσουμε!...

Καὶ ὁ Ἀρκόπουλος, χώνοντας τὸ καπέλο του ίσαμε τὰ αὐτιά, σηκώθηκε νὰ φύγη.

Τὸν σταμάτησα νὰ τὸν ὁρτήσω γιὰ τὸν Χούλη καὶ τὸν ἄλλους γνωστούς μου. Μου εἶπε βιαστικά.

— Πάνε, πάνε! Ολούς τοὺς ἔκανε ὁ Γκινόζης νὰ μὴν πατοῦνε πιά!...

Καὶ ἔφυγε.

Ο καϊμένος ὁ Ἀρκόπουλος! Δὲν ἦταν ὁραιός, δχι! Καὶ μποροῦσε νὰ πῇ κανείς, ἀντιπαθητικός! ψηλός, ἀδύνατος, μὲ στενοὺς ὄμοις, μὲ μεγάλα μουστάκια σὰν ψεύτικα, μὲ μικρὸ κεφάλι καὶ μάτια παιδιοῦ. Ποτέ μου δὲν εἶχα ζηλέψει ποὺ μιλοῦσε μὲ τὴν "Ελλη. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, μου φαινότανε νὰ μὴν ἀνήκε στὸ ἀνδρικὸ φῦλο, ἀλλὰ σὲ κάποιο οὐδέτερο!

Τὸν θυμοῦμαι κουλουριασμένο στὸ πιάνο σὰν ἐμπνευσμένο καλλιέργη, νὰ παιζῃ χρονὸς "Ελληνικοὺς καὶ Τούρκικα κομμάτια, ποὺ ἔνθουσιάζαν τὸν Χούλη καὶ τὸν ἔκαναν νὰ φωνάζῃ χτυπῶντας τὰ δάχτυλά του σὰν νὰ βρισκόταν σὲ ταβέρνα;

— "Ωπ, ἄπ! ἀς φέξῃ!...

Τὶ ὁραῖες μέρες, ποὺ τὴ συνέχεια τους κατέστρεψε ἡ ἐμφάνισης τοῦ Γκινόζη!

Απὸ τὸ ἀπόγεια ἐτοιμαζόμουν. Σύννεφα δύμως θολὰ εἶχαν κλείσει τὸν οὐρανό.

Βρισκόμουνα στὴν τραπέζαρια. Η θεία μου, μιὰ καλὴ γυναικούλα καὶ ἀπλή, ἔπλενε στὸ μαγειρεύοι. Προσπαθοῦσα κάτι νὰ διαβάσω γιὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα, ἀλλ' ἡ ἔνοια τοῦ καιροῦ δὲν μ' ἄφινε.

Στὸν ἀέρα φάνηκαν κάτι σύννεφα δύμια μὲ πλωστὲς ἀράχνης, πολλές, πολλές, νὰ κατεβαίνουν καὶ τὸ παιδί μὲ τὰ ναυτικά. Οἱ ἄλλοι δῆλοι ἔκει. Η "Ελλη μᾶς ὑποδέχθηκε μὲ ἔνα χαμόγελο ψυχρό. Ο ἔνθουσιασμὸς ἔπεισε, ἡ σκέψις νὰ πολεμήσω ἔφυγε.

Στὸ πάτητο τοῦ κυρίου Σινέκα πάλι σχεδὸν τὰ ἴδια πρόσωπα. Ελείπαν μόνον τὰ δυὸ κορίτσια καὶ τὸ παιδί μὲ τὰ ναυτικά. Οἱ ἄλλοι δῆλοι ἔκει. Η "Ελλη μᾶς ὑποδέχθηκε μὲ ἔνα χαμόγελο ψυχρό. Ο ἔνθουσιασμὸς ἔπεισε, ἡ σκέψις νὰ πολεμήσω ἔφυγε.

Τί ηθελα νὰ πάω;... Ο ἄλλος ισως ἔχει κάνει πρόσδοτο!... Τί μὲ φέρνει αὐτὸς ἔδω!... Εθύμωνα μὲ τὸν Ἀρκόπουλο.

Μέσα στὸ μικρὸ δωμάτιο, μὲ τοὺς ίδιους ἀκροατὰς δὲ κύριος Σινέκας μιλοῦσε πάλι.

— Κανεὶς δὲν εἶνε χριστιανὸς σήμερα, κανεὶς! δχι, δχι! Νάι πάρτε ἔνα ψόφιο ἀπ' τὸ κρύο καὶ βάλτε τον στὴν πόρτα ἐνὸς πλουσίου, ἀς ποῦμε τοῦ Κεμάδη. Θὰ δῆτε τὶ βοήθεια, ποὺ θὰ τὸν δώσουν! Είτε ο κύριος: βγάλε τὸ ίματό σου... Δέν μου ἔχοταί στὸ νοῦ!... Ας εἶνε!... Αλλοίμονο και τρισαλλοίμονο σὲ κενὸ τὸν φτωχό! Τὰ παληὰ δύσχα, ποὺ δὲν μεταχειρίζονται, ή γυναικα τοῦ Κεμάδη, δὲν θὰ τὰ δώσῃ ποτέ, γιατὶ θὰ τὰ πουλήσῃ γιὰ πανένα γυαλικὸ στὸν έβραιο!... Καὶ μένα...

Τὸ πιάνο, μέσα στὴν αὐθινούσα, στέναζε στὰ δυνατὰ χτυπήματα τοῦ Ἀρκοπούλου. Επαίξε ἔνα χορδὸ τούρκικο, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν, τώρα, τὰ δάχτυλα τοῦ Χούλη γιὰ νὰ χτυποῦνε καὶ νὰ τὸν στολίζουν!

Πήγα μέσα καὶ ἔπαιξα κ' ἔγω βιολί. Μὲ συνώδευσε ἡ "Ελλη. Ολοι πάλι εἶχαν μαζευθῆ ἔκει. Ο Γκινόζης, δὲν ἔλειψαν. Στὸ τέλος εἶδα νὰ μὲ χειροχοτῇ καὶ δὲ μαμίδης.

Ο Ἀρκόπουλος εἶχε πιάσει πάλι τὴ συνειδητικήν του γωνιά. Η παχεὶ κυρία Μάκα, ἔλεγε ἔλεγε στὴν κυρία Σινέκα, καὶ ἐνῷ ἀκόμα ἔπαιξα, αὐτὴ ἔλειψε στὸν πούρο της. Ο Ἀρκόπουλος καθισμένος ἔκει κοντά, ἀκουγε τώρα τὶ ἔλεγαν, ξύνοντας κάποτε τὸ μέτωπό του.

Η "Ελλη έπαιξε ἔνα κομμάτι δύσκολο, καὶ ἄμα τὸ τελείωσε, δὲ μαρτιά, ψαρούφαρεμα, καθισμένον σὲ μιὰ πολυθρόνα, νὰ κουνᾷ τὸ κεφάλι του σὰν νὰ γύσταζε.

Τὶ θεία μου ἀναβε τὸ φῶς. Η βροχὴ εἶχε σταματήσει. Τὸ σκοτάδι εἶχε πέσει πυκνό.

— Μάλιστα!... τοῦ ἀπήντησε αὐτὴ καὶ τοῦ ἔρριξε μιὰ ματιά, γυρίζουσα ἔπειτα τὸ πρόσωπό της ἀλλοῦ.

Η καρδιά μου χτύπησε δυνατὰ καὶ σὰν νὰ πόνεσε. Η ματιά της δὲν ἤταν ὅπως ἄλλες!...

Ο νοῦς μου μανιακὰ σκάλιζε, καὶ

— Αὐτὸ τὸ ξέρει ἔκεινος!... εἶπα μὲ κάποιο θυμό, γιατὶ μου φάνηκε νὰ τὴν εἶδα εὐχαριστημένη, δὲν ἔρχόταν ὁ Ἀρκόπουλος.

Ο Ἀρκόπουλος δύμως δὲν ἔλειψε. Ηλιθε. Ο θείος μου, ποὺ εἶχε ἔλθει καὶ αὐτὸς σχεδὸν μαζί του, θύμωσε καὶ ὀρχίσε κάτι νὰ λέγῃ, ἀλλ' ὁ Ἀρκόπουλος, μὲ τὸν ὄρρορος, δὲν γνωρίζονταν καλά, τοῦ ἔκλεισε τὸ στόμα καὶ τὸν ἔκανε νὰ πάψῃ.

Στὸ σπίτι τοῦ κυρίου Σινέκα πάλι σχεδὸν τὰ ἴδια πρόσωπα. Ελείπαν μόνον τὰ δυὸ κορίτσια καὶ τὸ παιδί μὲ τὰ ναυτικά. Οἱ ἄλλοι δῆλοι ἔκει. Η "Ελλη μᾶς ὑποδέχθηκε μὲ ἔνα χαμόγελο ψυχρό. Ο ἔνθουσιασμὸς ἔπεισε, ἡ σκέψις νὰ πολεμήσω ἔφυγε.

Τί ηθελα νὰ πάω;... Ο ἄλλος ισως ἔχει κάνει πρόσδοτο!... Τί μὲ φέρνει αὐτὸς ἔδω!... Εθύμωνα μὲ τὸν Ἀρκόπουλο.

Μέσα στὸ μικρὸ δωμάτιο, μὲ τοὺς ίδιους ἀκροατὰς δὲ κύριος Σινέκας μιλοῦσε πάλι.

— Κανεὶς δὲν εἶνε χριστιανὸς σήμερα, κανεὶς! δχι, δχι! Νάι πάρτε ἔνα ψόφιο ἀπ' τὸ κρύο καὶ βάλτε τον στὴν πόρτα ἐνὸς πλουσίου, ἀς ποῦμε τοῦ Κεμάδη. Θὰ δῆτε τὶ βοήθεια, ποὺ θὰ τὸν δώσουν! Είτε ο κύριος: βγάλε τὸ ίματό σου... Δέν μου ἔχοταί στὸ νοῦ!... Ας εἶνε!... Αλλοίμονο και τρισαλλοίμονο σὲ κενὸ τὸν φτωχό! Τὰ παληὰ δύσχα, ποὺ δὲν μεταχειρίζονται, ή γυναικα τοῦ Κεμάδη, δὲν θὰ τὰ δώσῃ ποτέ, γιατὶ θὰ τὰ πουλήσῃ γιὰ πανένα γυαλικὸ στὸν έβραιο!... Καὶ μένα...

Τὸ πιάνο, μέσα στὴν αὐθινούσα, στέναζε στὰ δυνατὰ χτυπήματα τοῦ Ἀρκοπούλου. Επαίξε ἔνα χορδὸ τούρκικο, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν, τώρα, τὰ δάχτυλα τοῦ Χούλη γιὰ νὰ χτυποῦνε καὶ νὰ τὸν στολίζουν!

Πήγα μέσα καὶ ἔπαιξα κ' ἔγω βιολί. Μὲ συνώδευσε ἡ "Ελλη. Ολοι πάλι εἶχαν μαζευθῆ ἔκει. Ο Γκινόζης, δὲν ἔλειψαν. Στὸ τέλος εἶδα νὰ μὲ χειροχοτῇ καὶ δὲ μαμίδης.

Ο Ἀρκόπουλος εἶχε πιάσει πάλι τὴ συνειδητικήν του γωνιά. Η παχεὶ κυρία Μάκα, ἔλεγε ἔλεγε στὴν κυρία Σινέκα, καὶ ἐνῷ ἀκόμα ἔπαιξα, αὐτὴ ἔλειψε στὸν πούρο της. Ο Ἀρκόπουλος καθισμένος ἔκει κοντά, ἀκουγε τώρα τὶ ἔλεγαν, ξύνοντας κάποτε τὸ μέτωπό του.

Η "Ελλη έπαιξε ἔνα κομμάτι δύσκολο, καὶ ἄμα τὸ τελείωσε, δὲ μαρτιά, ψαρούφαρεμα, καθισμένον σὲ μιὰ πολυθρόνα, νὰ κουνᾷ τὸ κεφάλι του σὰν νὰ γύσταζε.

Τὶ θεία μου ἀναβε τὸ φῶς. Η βροχὴ εἶχε σταμα

Ειδώλια — Α. Ζάχος υπό Θ. Θωμοπούλου

θαμπλή μοῦ παρουσίασε τί είχε μέσα ή ματιά της! Αγάπη, ήδονή!

— Θεέ μου! είπα σιγά.

Μοῦ φάνηκε τὸ δωμάτιο στενὸ πολὺ καὶ ὁ ἀέρας θερμός, θερμός.

Καὶ τώρα ἔβλεπα μ' αὐτὸν καὶ ἄλλα. Νά, γιατί δὲν μὲ πλησίαζε δύος ἄλλοτε, νὰ γιατί δὲν μοῦ φερονόταν δύως πρόν!... Καὶ τώρα τί ἔκανα; Τί ήθελα μέσα ἔκει: "Ακουγα τὰ λόγια τοῦ Ἀρκούπουλου!..."

— Νὰ τὴν χάσω!...

Μὲ τὴ σκέψη αὐτῆς ἔγεινα ἀνω κάτω. Μοῦ ἥλθε νὰ τὴν πλήσιάσω, νὰ τῆς μιλήσω, νὰ τὴν παρακαλέσω! "Οχι, δὲν θὰ κρατοῦσα, δὲν θὰ ζούσα ἀν τὴν ἔχανα!..."

Αἰσθανόμουν δὲν μὲ τὸ χαμό της θὰ ἔπειρτα σ' ἔνα σκοτάδι παντοτευό!... Νὰ μήν νπάρχῃ αὐτὴ στὴ σκέψη, στὰ δύνειρά μου!...

Τώρα ἔβλεπα δὲν πάντα ὑπῆρχε κρυμμένη ή ἐλπίδα καὶ δταν ἀκόμα ἀποφάσιζα νὰ τραβηχθῶ καὶ ἔφευγα, ή δὲν πατοῦσα! Καὶ τώρα δὲν ήθελα οὔτε νὰ σκεφθῶ γιὰ νὰ φύγω, ἀν καὶ καθὼς εἶχα δῆ, ή "Ελλη είχε χαθῆ γιὰ μένα!"

Η "Ελλη ἔπαιζε πιάνο. Σὰν νὰ τὸ ἔκανε ἐπιτούτο γιὰ νὰ μή με κυτάζῃ. Οἱ ἄλλοι μιλοῦσαν, ή ἀκούγαν. "Έγω βυθίσθηκα σὲ μὰ ἀνάμνησι, ποὺ ἥλθε σὰν βγαλμένη ἀπ' τὸ σάκκο τῆς λύπης. "Εγεινε μιὰ παρέλασι, μὲ τὴν ἀνάμνησι αὐτή, προσώπων προσφιλῶν μου, χαμένων τώρα!..."

Καὶ δταν συνῆλθα, εἶδα δὲν δ Μαμίδης δὲν ήτανε πιὰ στὴν αἴθουσα. Η "Ελλη προσπαθοῦσε νὰ παίξῃ ἔνα δύσκολο κομμάτι.

"Ο Ἀρκόπουλος μὲ φώναξε.

— Πᾶμε μέσα νὰ καπνίσουμε;

Τοῦ ἔγγεια μέσα νὰ ἔλθῃ κοντά, καὶ ἄμα ἥλθε:

— Ἔγω φερύω!

— Τί!... Τί λέει; Νὰ φύγησι!... Καὶ τί ελλαμε πῆ!...

Προσποιήθηκα δτι δὲν αἰσθανόμουνα καὶ τὸν ἔαντό μου. "Ηθελα νὰ φύγω, ή ἀνάμνησις κείνη μοῦ ἔδωσε τὴ δύναμι! Καὶ ἔφυγα κρυφά.

Σὲ δτι μοῦ εἶπε δ Ἀρκόπουλος, δτι θὰ πῆ γιὰ νὰ μὲ δικαιολογήσῃ, καὶ νὰ τὴν μαλώσῃ ἀκόμα, δὲν εἶπα δχ. "Ηθελα. "Άλλο οὔτε εἶπα καὶ κείνο ποὺ εἶδα καὶ τὴν ὑποψία μου. Τί μὲ ἐμπόδισε; Κάποια ἐλπίδα ἀκόμα! Καὶ δ φόβος μὴ βγάλω ἀπ' τὴν καρδιὰ τοῦ Ἀρκόπουλου τὴν ἐλπίδα ποὺ εἶχε, δτι θὰ κερδίσω!

Ο οὐρανὸς ἔξω ἦταν μαῦρος, ἄγριος... Κάποτε ἀστραπὴ ἔσχιζε τὸ σκοτάδι σὰ φωτεινοὶ σπαθισμοὶ δαίμονα ἀγαθοῦ. "Οταν ἔκανα νὰ στρίψω ἀπὸ ἔνα σπιτάκι ἔρημο μὲ ἀνοιχτὰ παράθυρα καὶ πόρτες σὰ βγαλμένα μάτια, στάθηκα καὶ κύταξα τὰ φωτισμένα παράθυρα τοῦ κυρίου Σινέκα.

"Ολη ἡ συναναστροφή, δλοι, δπως καθόταν δ καθένας, πέρασαν ἀπ' τὸ νοῦ μου, τοὺς εἶδα πάλι ἔγω ἔκει στὰ σκοτεινὰ σὰν διωγμένος ἄγγελος!

Πέρασαν μέρες. Τὸν Ἀρκόπουλο δὲν τὸν εἶχα δῆ διόλου ἀπ' τὴ βραδειὰ ἔκεινη καὶ ἔτσι δὲν ἤξερα τὶ συνέβαινε στὸ σπίτι τοῦ κυρίου Σινέκα. Μὰ δλα εἶχαν τελειώσει!... "Ἐνα ἀπόγεια ἥλθε δ θεῖος μου σκεπτικὸς λίγο. "Ηλθε κοντά μου καὶ θυμάμαι, κατί μασοῦσε καὶ, ποὺν μιλήση, σταμάτησε μασῶντας καὶ μὲ κύταξε. Θύμωσα, κρυφά, γιὰ τὸ μάσημά του αὐτὸν καὶ ἔτσι μοῦ ἥλθε ἐπιθυμία νὰ τὸ δώσω μιὰ στὰ σαγόνια. "Ο θεῖος μου, ἐπιτέλους, μιλήσε:

— Θὰ σοῦ πῶ κάτι! Δὲν ξέρω ἀν θὰ χαρῆς, ή θὰ λυπηθῆς!

Καὶ δ ἀνθρωπάκος εἶχε πάψει τὸ μάσημα.

Ειδώλια — Π. Μαθιώπουλος υπό Κ. Παρθένη

Ειδώλια — Γ. Τακωβιδης υπό Θ. Θωμοπούλου

κίτρινη καὶ τὰ μάτια κομμένα, σὰν νὰ εἶχε περάσει ὕδρες ἀγωνίας καὶ λύπης. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι καὶ αἰσθάνθηκα κάποια ξήλεια γ' αὐτό.

— Τί εἶχε καὶ αὐτός; Γιατί;...

Δὲν ήθελα νὰ λυπᾶται ἄλλος γιὰ τὸ χαμό της.

— Τάμαθες, έ... Δὲν θὰ ξαναπατήσω πιὰ στὸ σπίτι αὐτό, ποὺ ἀπὸ χρόνια τώρα πάγαινα!... "Α! δ ἀχρεῖος!...

"Αρχικά νὰ ἡσυχάξω.

Ο Ἀρκόπουλος κινήθηκε καὶ πλησίασε στὸ παράθυρο καὶ στάθηκε λίγο σὰ νὰ ἀκροαῖστανε τὸν φωνόγραφον. Στράφηκε ἔπειτα, καὶ μὲ κύταξε.

— Αὐτὰ ἔχει δ κόσμος! τοῦ εἶπα μὴ ξέροντας τὶ νὰ πῶ. Καὶ δεὶς μὴ λυπούμεθα. Καὶ πρόσθεσα μὲ χαμόγελο ποὺ ἦταν γεμάτο κλάμα, θέλοντας νὰ τοῦ καθαρίσω τὴ θέσι του.

— Καὶ ἔπειτα ἔγω τὴν ἔπαθα!...

— Σύ, ναί! "Εχεις δίκαιο!... Άλλα κ' ἔγω ἔχω νὰ λυποῦμαι!...

— Τί ἔννοεις;

Ο Ἀρκόπουλος μὲ πλησίασε σιγὰ καὶ κυτάζοντάς με λυπημένα, κατάματα, εἶπε μὲ σιγαλή φωνή, πνιγμένη.

— Καὶ ποὺ ξέρεις ἀν δὲν τὴν ἀγαποῦσα κ' ἔγω;...

Καὶ γρήγορα δίνοντάς μου τὸ χέρι του

Ειδώλια — Γ. Ρούλος υπό Θ. Θωμοπούλου

— Λέγε! Ούτε θὰ χαρῶ, ούτε θὰ λυπηθῶ!... Κατάπιε τὸ τελευταίο κομμάτι καὶ εἶπε:

— Λοιπόν καὶ στὰ δικά σου!... Ή κόρη τοῦ κυρίου Σινέκα παντρεύεται!...

Μ' δλο τὸ χτύπημα ὁδήσα:

— Ποιόν;

— Ξέρω πῶς μοῦ τὸν εἶπε δ φίλος σου Ἀρκόπουλος!... Μαμάδα... Ποὺ στὸ διάλο τὸν πέτυχαν!... "Αμ' ἀνεμομάζωματα, διαολοσκορπίσματα!... Θὰ ἔλθῃ ἀπ' ἔδω καὶ θὰ στὰ πῆ!..."

Πάει!... Σὰν ἀνεμος, ποὺ σκορπίζει, διώχνει τὴν διμήλη, σκόρπισαν τὰ λόγια αὐτὰ τὶς θαμπές ἔλπιδες μου!...

Ο θεῖος μου ἔφυγε κατί λέγοντας γιὰ τὸν Σινέκα καὶ τὸν Μαμίδη σὰν νὰ παραμιλοῦσε.

— Εμεινα μόνος.

Η "Ελλη είχε χαθῆ! Η σκέπτη τοῦ χρόνου σὰν ἀπὸ κάποια πνοὴ ὑψώνεται καὶ νά την!... Τρέχει στὴν ἀμπιουδιά, οἱ μπότες της βυθίζονται στὴν ἀμπιο, καὶ στὸ σήκωμα τῆς κοντῆς της φρύστας βλέπω τὴ διδινή της σάρκα. Στρέφει τὸ γλυκύ της πρόσωπο σὲ μένα.

— "Ελα λοιπόν!...

Καὶ δὲν ἔτρεχα! Θέε!

— Ενας φωνογράφος ἀρχισε ἔξω, μακρυά, νὰ παιζῃ μουσικὴ δργάνων χάλινων. Φωνὲς καὶ γέλια παιδιῶν, ποὺ πάνω ἔβγαινε μιὰ λεπτή, σουβλερή φωνή. "Ακουσα τὴν πόρτα. "Ηταν δ Ἀρκόπουλος.

Μπήκε μέσα ἀλλαγμένος πολύ, μὲ τὴ μορφὴ

— Χαῖρε! μοῦ είπε καὶ ἔφυγε.

Τὸν ἄφησα νὰ φύγῃ. "Ἐνα ἐμπόδιο εἶχε
ὑψωθῆ στὴ φιλία μας! Τὸ σκυμμένο, ψηλὸ δάνα-
στημά του, σὰν ἀπὸ κάποιο ἀδρατο βάρος, χάθηκε
πίσω ἀπὸ τὴν φηλὴ μάνδρα ποὺ μιὰ μεριά της
ἀσπρισμένη δεκλαμάριζε, μὲ μαῦρα καὶ κόκκινα
γράμματα, καπέλα ἐνδὲ καταστήματός.

Τὸ σκοτάδι κατέβαινε ἀραιὸ καὶ σιγὰ σιγὰ

ἐπίκνωνε. Τὸ ψηλὸ σπίτι μὲ τὸ ἔγκυο παληο-
μπάλκονο κρυβότανε τὰ δένδρα, τὸ ψηλὸ κυπα-
ρίσσι, ἀρχίσανε νὰ γίνωνται γραμμὲς μπερδεμέ-
νες, μαῦρες μουντζοῦρες μέσα στὸ σκοτάδι.

Κι' ὁ φωνογράφος ποὺ εἶχε πάψει, ἀρχίσε
πάλι μὲ φωνὴ μπάσον νὰ τραγουδᾷ καὶ νὰ
κλαίῃ μέρες ποὺ εἶχαν περάσει, μέρες ποὺ εἶχαν
χαθῆ!...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΑΝΕΜΩΣΤΡΟΒΙΛΟΣ

Ἄποψε ποὺ δὲ Νοτιᾶς ἀκράτητος
Ορμάει στὰ νέφη κι' ἀλαλάζει,
Ποὺ κρύφτηκαν τὰ πλάσματα περίτομα
Καὶ τῶν δεντρῶν τὸ λύγισμα σπαράζει,

Μονάχη μου τὸ δρόμο θὰ διαβῶ
Τὸ ἐγώ μου νὰ σβηστῇ μέσα στὴ φρίκη,
Ποὺ δίνει μου τοῦ χινοπώρου δὲ θρίαμβος
Καὶ τῆς νυχτὸς ἡ ἀντιλαλούσα ἡ νίκη.

Νὰ σέρνωμαι κι' ἐγὼ σὰ λούλουδο
Ξεροΐωμένο ἀπὸ τὴ γωνιὰ ἐνὸς φράχτη
Κι' ὀλόγυρά μου δὲ Πόθος νὰ τυλίγεται,
— Στῆς Μοίρας μου τὰ χέρια ἀδράχτι —.

Ν' ἀκούω τὸ Γίγαντα τὸν "Ανεμο
Νὰ μοῦ ἰστορῇ τὴν αἰωνίαν Ὁδύνη,
Κι' ἀνίσχυρη νὰ χάνωμαι στοῦ Σύμπαντος
Τὴν μακρυσμένη δίνη!

Κι' ἔκει ποὺ εἶναι σὰ νέφη τὰ βουνά
Κι' ἀνήσυχος μὲ καρτερεῖς — τὸ ξέρω —
Σὲ τέτοια νύχτα πόν τὸ ἐγώ μου σβήνεται
Τὴν πίστη τῆς Ἀγάπης θὰ Σοῦ φέρω.

ΑΙΓΑΙΔΙΑ ΚΟΥΡΤΕΛΗ

ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ

Ἄπο ποιὲς χῶρες ξενινᾶς, ψηλὴ ἑπλανεμένη,
καὶ ἔρχεσαι στὴν ψυχὴ, ποὺ σὲ προσμένει;
ΚΑΜΠΥΣΗΣ

— Ἐχει κι ἔνα ἄλλο μονοπάτι
πιὸ κοντεινό, πιὸ κοντεινό —
κοντοκαρτέρει, νυχτοπάτη,
κοντοκαρτέρει νὰ σ' τὸ εἰπῶ.

— Παρατρεχάμενε διαβάτη,
— σ' ὥρα καλή, σ' ὥρα καλή —
παρατρεχάμενε διαβάτη,
πῶς βιαστικὸς τόσο πολύ;

— Ξέμεινα, ξέμεινα,
μὲ πῆρε ἡ νύχτα
κι δὲ δρόμος μου εἶναι μακρυνός.
Ξέμεινα, ξέμεινα,
κι ὅκου, μὲ κράζει —
ὅ, πῶς μὲ κράζει δὲ Ἄλλοτινός!

— Ξέμεινα, ξέμεινα,
μὲ πῆρε ἡ νύχτα
κι δὲ δρόμος μου εἶναι μακρυνός.
Ξέμεινα, ξέμεινα,
κι ὅκου, μὲ κράζει, —
ὅ, πῶς μὲ κράζει δὲ Ἄλλοτινός!

ΚΩΣΤ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΗΣ

ΡΥΘΜΟΙ

I

Στὰ βύθη σου ἀν μὲ ἔκλεισες, ὅ μάνα γῆ, τόσον καιρό,
Ομως μὲ πλούσια δῶρα
Μ' ἐστόλισες, κι' ὀλόγηρο, στὸν ἥλιο ἀντίκρου, δροσερὸ
Κι' ὀλόανθο στέκω τώρα.

Καὶ πάντα γέρνω ὑπάκουο στὴ λύπη σου καὶ στὴ χαρά,
Τὰ φύλλα μου ἔνα-ἔνα
Ν' ἀρπάξεις δὲ ἀνεμος, ἐγὼ τὸ ἀφίνω, ἀλοί μου, ἀφοῦ ξανὰ
Πρέπει νάρθουν σὲ σένα.

II

Θλιμμένε ἀντίλαλε, γλυκεῖας ἐρωτικῆς φλογέρας,
Μὲ δάκρυα θὰ σὲ χωριστῶ
Τρέμει, καθὼς ἔσν περνᾶς, ὅ λάλημα νανουριστό,
Ο βραδυνὸς ἀγέρας.

Τὴ χλόη, τὰ κρούσταλα νερά, θ' ἀφίσω καὶ τὰ δάση,
Τώρα ἔνας πόθος δινατός,
Στὸ ἔρμο ἀκρογιάλι δέρνει με, ποὺ ἡ τρικυμία σὰν στεναγμός,
Αἴρνιδια θὰ ξεσπάσῃ.

ΔΗΜΟΣΘ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΡΗ-ΚΛΑΙΡ

— ΜΥΘΙΣΤΩΡΗΜΑ —

Συγγραφεὺς τῆς *Μαρη-Κλαίρ* εἶναι μιὰ ἔργάτις. Ἐπαδαρ τὸ μάτια τῆς, καὶ δὲ λατρὸς τῆς ἀπηθὰ τὴν διηγεῖτο, μὲ ἀφέλειαν, ἡ ἡρωὶς τοῦ βιβλίου. Ἀληθινὴ καὶ βαθεῖα. Τὰ χρώματα ἀπλᾶ, δπως καὶ ἡ σκέψις τῆς: ὑποβλητικά. Εἶναι «ἡ ζωγραφιὰ τῆς καθημερινῆς ζωῆς: ἀλλ’ ἀκόμα περισσότερον: ἐκεῖνο ποὺ διέβλεπε εἰς τὴν ὥπαξιν τῶν γύρω τῆς ἀνθρώπων». Ἐτοι, τὸ χάρισμα τῆς διαισθήσεως εἶναι ἵσον πρὸς τὸ δᾶρον τῆς παρατηρήσεως» λέγει δὲ Οὐιάβ Μιομπάρ εἰς τὸν πρόλογον ποὺ ἀφιέρωσε εἰς τὸ ζῷον τῆς *Μαργαρίτας* Όντον. Ἡ ἀπλῆ αὐτὴ ἔργάτις δὲν γνωρίζει δοθογραφίαν καὶ δύμας ενδούσηι μέσα τῆς τὴν ἀνωτέραν τέχνην, ἐκείνην ποὺ δὲν ἀποκτάται οὔτε μὲ τὴν πεῖραν, οὔτε μὲ τὴν θέλησιν. Ἡ ἀφήγησις τῆς ζωῆς τῆς ἀγροτικῆς, διαν πάρογη τὰ πρόβατα στὸ λειβάδι νὰ βοσκήσουν ή κάθεται αὐτὴ κρυφὰ νὰ διαβάσῃ ἔνα βιβλίον, τὸν μόνον τῆς σύντροφον, αἱ περιπέτειαι τῆς ζωῆς τῆς, τραγικαὶ μέσα στὴν ἀπλότητά των, εἶναι κάτι φαντασίον. Ποιὸς Γάλλος συγγραφεὺς, ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐνδόξους, λέγει δὲ *Ιδιος Μιομπάρ*, θὰ ἡμιποροῦσε νὰ γράψῃ ἔνα τέτοιο βιβλίον, τόσον μετογμένα, μὲ τόσην καθαρότητα καὶ ἀκτινοβόλον μεγαλεῖον;

Ἡ «*Μαρη-Κλαίρ*» εἶναι ἐνά ἀριστούργημα. Ἡ ἀφήγησις τῶν πρώτων παιδικῶν ἐτῶν τῆς μικρᾶς δρφανῆς κατακτᾷ σιγὰ σιγὰ τὸν ἀναγνώστην καὶ κυριολεκτικῶς γοητεύει κατόπιν διαρρήξη νὰ διαισθάνεται τὴν ζωὴν μέσα στὴν ἐμορφιὰ καὶ μέσα στὸν πόνον τῆς.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Μιὰν ἡμέρα ηρθε πολὺς κόσμος στὸ σπίτι μας. Οἱ ἄνδρες ἔμπαιναν σὰν σ' ἐκκλησιά, καὶ οἱ γυναῖκες, φεύγοντας, ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

Χώθηκα στὴν κάμαρα τῆς μητέρας μου καὶ εἴδα πῶς εἶχε μιὰ λαμπάδα ἀναψιμένη δίπλα στὸ κρεβάτι τῆς. Ο πατέρας μου ἦταν σκυμμένος στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ κυτάζοντας τὴν μητέρα μου, ποὺ κοιμώταν μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα πάνω στὸ στήθος τῆς.

Ἡ γειτόνισσά μας, ἡ κερά Κόλα, μᾶς κράτησε ὅλη τὴν ἡμέρα στὸ σπίτι της. Σὲ ὅλες τὶς γυναῖκες, τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν ἀπὸ τὸ σπίτι μας, ἔλεγε:

— Ξέρετε, δὲ θέλησε νὰ φιλήσῃ τὰ παιδιά της.

Οἱ γυναῖκες μὲ κίταζαν μὲ τὸ μαντήλι στὴ μύτη καὶ ἡ κερά Κόλα. ἔλεγε πάλι:

— Αὐτὲς οἱ ἀρρώστιες κάνουν κακὸ τὸν ἀνθρώπῳ.

“Υστερα ἀπ’ αὐτὸ φορέσαμε φουστάνια μὲ μεγάλες ρίγες ἀσπρες καὶ μαῦρες.

Ἡ κερά Κόλα μᾶς ἔδινε νὰ τρῶμε καὶ μᾶς ἔστελνε νὰ παίξωμε ἔξω στὸν κάμπο. Ἡ ἀδελφή μου, ποὺ ἦταν μεγάλη πιά, χωνότανε στοὺς φράχτες, σκαρφάλωνε στὰ δέντρα, ἔφαχνε στοὺς βάλτους καὶ γύριζε τὸ βράδυ μὲ τὶς τσέπες γεμάτες ἀπὸ κάθε λογῆς ζῶα ποὺ μὲ τρόμιαζαν καὶ θύμωναν τὴν κερά Κόλα.

Συχανύμουνα προπάντων τὰ σκουλήκια. Τὸ κόκκινο αὐτὸ κι ἐλαστικὸ πρᾶμα μού προξενοῦσε φρίκη, καὶ ἀν τύχαινε νὰ πατήσω κανέναν ἀνατρίχιαζα ἀπὸ ἀηδία. Τὶς ἡμέρες ποὺ πονοῦσε

τὸ πλευρό μου, ἡ κερά Κόλα δὲν ἄφινε τὴν ἀδελφή μου νὰ πάῃ ἔξω. Μὰ ἡ ἀδελφή μου στενοχωριόταν καὶ ἥθελε δπως νὰ μὲ πάρῃ μαζὶ τῆς ἐμάζευε τότε σκουλήκια καὶ, ἔτσι μαζεμένα μέσα στὴ χούμρτα τῆς, μοῦ τάφερονε στὸ πρόσωπό μου. Εῦθυς ἔλεγα πῶς δὲν πονοῦσα ποὺ καὶ πήγαινα μαζὶ τῆς στὸν κάμπο.

Μιὰ φορὰ ἔφοιξε πάνω μου μιὰ χούφτα σκουλήκια. Τραβήχθηκα μὲ τόση βία ποὺ ἔπεσα μέσα σ’ καζάνι γεμάτο νερὸ ζεστό. Ἡ κερά Κόλα μονημονύζε δόσο μὲ ἔγδυνε. Δὲν εἶχα χτυπήπει ἔλεγε πῶς θὰ τὶς βρέξῃ τῆς ἀδελφῆς μου τὴν ἔδια στιγμὴ περόνουσαν οἱ καπνοδοχοκαθαρισταί, καὶ τὸν φώναξε νὰ τὴν πάρουν.

Πλησίασαν καὶ οἱ τρεῖς μὲ τὰ σαπιὰ καὶ τὰ σκοινιά τους: ἡ ἀδελφή μου ἐφώναξε καὶ ξητοῦσε συχώρεσι, κ’ ἔγῳ ἥμουν καταντροπιασμένη ποὺ μὲ ἔβλεπαν γυμνή.

“Ο πατέρας μου μᾶς ἔπαιρονε συχνὰ σ’ ἐνα μέρος δπὸν ἦτανε ἄνδρες κ’ ἔπιναν κρασί. Μ’ ἔβανε δρόθη ἀνάμεσα στὰ ποτήρια καὶ μοῦ ἔλεγε νὰ πῶ τὸ τραγούδι τῆς Γενοβέφας Μπραμάντ. “Ολοι γελοῦσαν, μὲ φιλοῦσαν καὶ μοῦ ἔδιναν νὰ πιῶ κρασί.

Ἡταν πάντα νύχτα δταν γυρίζαμε στὸ σπίτι. Ο πατέρας μου ἔκανε κάτι μεγάλα βήματα καὶ πολλὲς φορὲς πήγαινε νὰ πέσῃ ἀλλοτε πάλι ἔκλαιε δυνατὰ καὶ ἔλεγε πῶς τοῦ ἀλλαξαν τὸ σπίτι του. Τότε ἡ ἀδελφή μου ἔβαλλε τὶς φωνές, καὶ μ’ δλο τὸ σκοτάδι κατώρθωνε πάντα νὰ βρῇ τὸ σπίτι μας.

ΣΠΟΥΔΗ Π. ΡΟΥΜΠΟΥ

"Ενα πρωΐ ή κερά Κόλα μᾶς μάλωσε πολὺ και ἔλεγε πώς είμιαστε γρουσούζικα, πώς δὲ θὰ μᾶς ξαναδώσῃ ψωλὶ και πῶς ἔπρεπε νὰ πάμε στὸν πατέρα μας ποὺ εἶχε φύγει, κανεὶς δὲν ἔξερε ποῦ. "Οταν πέρασε ὁ θυμός της, μᾶς ἔδωκε δπως πάντα νὰ φάμε. "Ἐπειτα ἀπὸ λίγον καιρὸ μᾶς ἀνέβασε μιὰ μέρια στὴ σούστα τοῦ μπάρμπα Σικόν. "Η σούστα ἦταν γεμάτη ὄχερο και σακιά μὲ σιτάρι. Μ' ἔβαλαν πίσω, ἀνάμεσα στὰ σακιά ή σούστα ἔγενε πίσω και κάθε τίναγμα μ' ἔρριχνε πάνω σ' ἄχερα.

"Ημον σὲ μιὰν ἀδιάκοπη τρομάρα δλοένα νόμιζα πώς θὰ πέσω ή πώς θὰ πέσουν τὰ σακιά ἀπάνω μου.

Σταματήσαμε μπρὸς σ' ἔνα ξενοδοχεῖο. Μιὰ γυναίκα μᾶς κατέβασε, ἐτίναξε τ' ἄχερα ἀπὸ τὰ ροῦχα μας και μᾶς ἔδωκε γάλα. "Ἐλεγε στὸ μπάρμπα Σικόν καίδεύοντάς μας:

— Θαρρεῖς πώς ὁ πατέρας του θὰ τὶς θέλῃ; "Ο μπάρμπα Σικόν κούνησε τὸ κεφάλι ἀκουμπῶντας τὴν πίπα τὸν στὸ τραπέζι. "Ἐστράβωσε τὰ χεῖλη του και εἶπε:

— Τσως νάφρυγε ἀκόμα μακρύτερα. Ο γυιὸς τοῦ Ζιράρδο μούπε πώς τὸν εἶδε στὸ δρόμο τοῦ Παρισιοῦ.

Ο μπάρμπα Σικόν μᾶς πῆρε ἔπειτα σ' ἔνα ωραῖο σπίτι μὲ μιὰ μεγάλη σκάλα.

Μῆλησε πολλὴν ὥρα μ' ἔναν κύριο ποὺ δλοένα κουνοῦσε τὰ χέρια του και ἀκούνα νὰ λέγῃ: τὸν γῆρα τῆς Γαλλίας. Ο κύριος ἀκούνησε τὸ χέρι στὸ κεφάλι μου λέγοντας ξακολουθητικά:

— Ποτὲ δὲ μοῦ εἶπε πώς εἶχε παιδιά.

Κατάλαβα πώς μιλοῦσε γιὰ τὸν πατέρα μου, και ζήτησα νὰ τὸν ἴδω. Μὲ κύταξε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ἔπειτα ρώτησε τὸν μπάρμπα Σικόν:

— Πόσων χρόνων είναι ἑτούτη;

— Περοπατεῖ στὰ πέντε, εἶπε δέ γέρο Σικόν.

Η ἀδελφή μου ἔπαιξε δλη τὴν ὥρα στὴ σκάλα μὲ μιὰ γατίτσα.

Ξαναγρύσαμε μὲ τὸ κάρο στὴν κερά Κόλα μᾶς δέχτηκε μὲ γρίνια και σκουντῶντας μας: ἔπειτα ἀπὸ λίγες ήμέρες μᾶς ἔβαλε στὸ σιδηρόδρομο, και τὸ βράδυ εἴμαστε σ' ἔνα μεγάλο σπίτι δποὺ ἦταν πολλὰ κορίτσια.

Η ἀδελφή Γαβριέλλα μᾶς χώρισε ἀμέσως. Εἶπε πώς ή ἀδελφή μου, ποὺ ἦταν ἀρκετὰ μεγάλη, θὰ πάρη μὲ τὶς μεγαλύτερες, κ' ἔγω θὰ μείνω μὲ τὶς μικρές.

Η ἀδελφή Γαβριέλλα ἦταν πολὺ κοντή, γρηγα και σκυφτή ἐπιστατοῦσε στὸν ςπνο και στὰ διαλεύματα. "Εβανε τὸ σκληρὸ και στεγνὸ χέρι της ἀνάμεσα στὸ νυχτικό μας και στὸ σεντόνι γιὰ νὰ ἴδῃ ἀν ἦταν καθαρό, και ἀν εὑρίσκε σεντόνια βρεμένα ή βέργα ἔμπαινε σὲ ἐνέργεια.

Στὴν τραπέζαρια ἀνακάτωνε τὴ σαλάτα σὲ μιὰν ἀπέραντη κίτρινη λεκάνη.

"Ανέβαξε τὰ μανίκια της ἔως τοὺς ὄμοις και ἔχωνε μέσα στὴ σαλάτα τὰ μισθρὰ και ροζιασμένα μπρόστα της, ποὺ ἔβγαιναν ἔπειτα γιαλιστερὰ και στάζοντας μοῦ θύμιζαν πλαδιὰ ἔραμένα σὲ ήμέρα βροχῆς.

Βοῆκα ἀμέσως μιὰ φιλενάδα.

Τὴν εἶδα ποὺ μὲ πλησίαζε μὲ καμάρι και μὲ ἀδιαντροπιά.

Δὲν ἦταν πιὸ ψηλὴ ἀπὸ τὸ θρανίο ποὺ καθόμουν. "Ακούμπησε τοὺς ἀγκῶνες ἀπάνω μου και μούπε:

— Γιατὶ δὲν παίζεις;

Τῆς εἶτα πῶς εἶχα ἔναν πόνο στὸ πλευρό.

— "Α, ναι' ή μαμά σου ἦταν φθισική και ή ήδελφὴ Γαβριέλλα εἶπε πῶς γλήγορα θὰ πεθάνης.

"Εσκάλωσε στὸ θρανίο και κάθισε διπλοπόδι μὲ ρώτησε τένομά μου, πόσω χροῦν είμαι, μοῦ εἶπε πῶς τὴν ἔλεγαν Ισμηρία, πῶς ἦταν μεγαλύτερη μου και πῶς ὁ ἱατρὸς ἔλεγε πῶς ποτὲ δὲν θὰ μεγαλώσῃ πῶς δασκαλίσσα μας ἦταν ή ἀδελφὴ Μαρία, πῶς ἦταν πολὺ κακή και τιμωροῦσε αὐτητρὰ τὶς φρίναρες.

— "Επήδηξε ξαφνικὰ κάτω και φρώναξε: Αὐγούστα!

Η φωνὴ της ἔμοιαζε μὲ φωνὴν ἀγοριοῦ. "Ήταν και λίγο στραβοπόδια.

Στὸ διαλειπμα, κατὰ τὸ τέλος, τὴν εἶδα ἀνεβασμένη στὴ ράχη τῆς Αὐγούστας, ποὺ τὴν κουνοῦσε πάνω στοὺς ὄμοις της σὰν νὰ θήμελε νὰ τὴν πετάξῃ χάρω. "Οταν πέρασε μπροστά μου, μοῦ φρώναξε μὲ τὴ χοντρὴ φωνὴ τῆς:

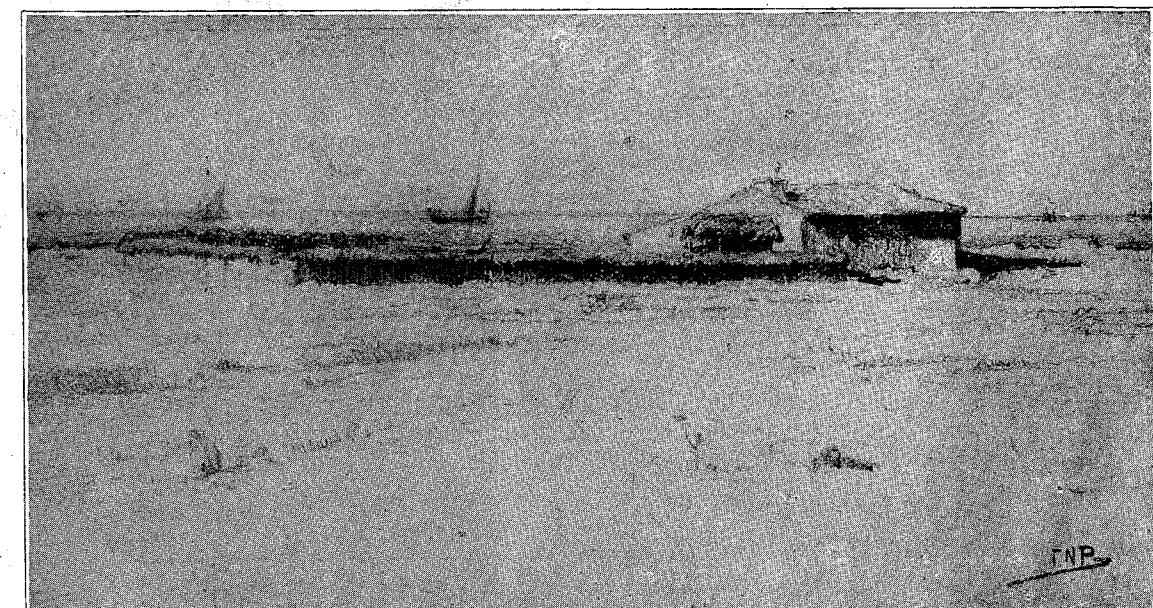
Θὰ μὲ σηκώνης και σύ, έ;

Ἐγγνώρισα τότε και τὴν Αὐγούστα.

"Ο πονόματος ποὺ εἶχα, χειροτέρεψε. Τὴν νύχτα κολλοῦσαν τὰ βλέφαρά μου και ήμοντεν τέλεια τηρήν ὡς τὴν ὥρα ποὺ μοῦ τὰ μούσκεναν. "Η Αὐγούστα μ' ἔπήγαινε στὸ νοσηλευτήριο. Κάθε πρωΐ ἔρχότανε στὸ μικρὸ κοιτῶνα νὰ μὲ πάρῃ. "Άκουα τὴν περπατητὴν τῆς ἀπὸ μακρινά! Γλήγορα μ' ἔπιανε ἀπὸ τὸ χέρι και μὲ τραβοῦσε μὲ τὸ ἴδιο βῆμα ποὺ εἶχε ἔλιει: δὲν τὴν ἔμελε ἀν χτυποῦσα πάνω στὰ κρεβάτια.

Περούνασμε σὰν ἀνεμος τοὺς διαδρόμους και κατεβαίναμε τὰ δύο πατώματα σὰν ἀνεμοστρόβιλος ποὺ και ποὺ τὰ πόδια μου ἀγγίζαν σὲ κανένα σκαλοπάτι κατέβαινα ἀπαράλλακτα δπως πέρπτει κανεὶς στὸ κενόν ή Αὐγούστα εἶχε γερὸ χέρι και μὲ κρατοῦσε καλά.

Πηγαίνοντας στὸ νοσηλευτήριο ἔπρεπε νὰ περάσωμε πίσω ἀπὸ τὴν ἔκκλησούλα, κ' ἔπειτα ἔμπρὸς ἀπὸ ἔνα κάτασπρο σπιτάκι εἶκε ἔτρεχαμε ἀκόμη γρηγορώτερα.

ΤΟΠΙΟΝ Γ. Ν. ΡΟΪΛΟΥ

Μιὰν ήμέρα δὲν μπόρεσα πιά, και στὸ δρόμο γονάτισα μὲ σήκωσε μὲ μιὰ πατακεφαλιά, λέγοντας:

— Γρήγορα λοιπόν, εἴμαστε μπρὸς στὸ νεκρόσπιτο.

Απὸ κείνη τὴν ήμέρα, φοβότανε μὴν πέσω και μὲ εἰδοποιοῦσε πῶς βρισκόμαστε στὸ νεκρόσπιτο.

Περισσότερο φοβόμουνα τὴν τρομάρα τῆς Αὐγούστας. "Άφοῦ ἔτρεχε ἐσι τιαστικά, θὰ πῆ πῶς ἦταν κίνδυνος. "Εφθανα στὸ νοσηλευτήριο καταϊδρωμένη και λαφιασμένη μ' ἔσπρωχναν σὲ μιὰ μικροῦλα καρέκλα και δ πόνος τοῦ πλευροῦ ήταν πιὰ ξεχασμένος δταν μοῦ εἶχαν πλύνει τὰ μάτια.

Αὐτὴ μὲ πῆρε και στὴν τάξι τῆς ἀδελφῆς Μαρίας. Μαλάκωσε τὴ φωνὴ της και εἶπε:

— "Άδελφή μου, νά, ή νεοφερμένη.

Νόμιζα πῶς ούτε θὰ μὲ κύταζε, μὰ ή ἀδελφὴ Μαρία μοῦ χαμογέλασε, μὲ φύλησε και εἶπε:

— Είσαι μικροῦλα. Δὲν μπορεῖς νὰ καθίσης στὸ θρανίο. "Ελα ἔδω.

Καὶ μὲ κάθισε σ' ἔνα σκαμνάκι, στὸ κενόν τοῦ γραφείου της.

Τὶ καλὰ ποὺ ἦταν ἔκει μέσα! Τὶ ἀπαλὰ ποὺ κατέδενε ή ζεστασιά τῆς μαλλινῆς φρούστας τὸ πονεμένο μου σῶμα!

Πολλὲς φορὲς τὸ σκαμνάκι μου βρισκόταν ἀνάμεσα σὲ δύο πόδια, κ' ἔγω μάτια γαϊδευτικὰ ποὺ μοῦ ἐνέπνεαν ἐμπιστοσύνη.

Ενδὺς ποὺ γιατρεύθηκαν τὰ μάτια μου, βρῆκα, μαζὶ μὲ τὰ γλυκά, κ' ἔνα ἀλφαρητάριο. "Ήταν

ΣΠΟΥΔΗ Γ. ΡΟΪΔΟΥ

ένα βιβλιαράκι που δίπλα στίς λέξεις είχε ζωγραφιές. Έκυταξα συχνά μιὰ φράουλα καὶ τὴν φανταζόμουν μεγάλη σὰν τσουνέρκι.

Όταν δὲν ἔκανε πιὰ κρύο στὴν τάξι, ἡ ἀδελφὴ Μαρία μ' ἔβαλε σ' ἔνα θρανίο μαζί μὲ τὴν Ἰσμηρία καὶ τὴ Μαρή Ρενώ. Καὶ στὸν κοιτῶνα ἦταν δίπλα τὰ κρεβάτια μας: πότε καὶ πότε μ' ἀφίνε νὰ καθίσω στὸ ἀγαπημένο μου σκαμνάκι δόπου εῦρισκα βιβλία μὲ ίστορίες, καὶ μ' αὐτὰ περνοῦσε ἡ ὥρα μου.

Ἐνα πρωΐ, ἡ Ἰσμηρία μὲ πῆρε νὰ μοῦ πῆ ἔνα μεγάλο μυστικό, πώς ἡ ἀδελφὴ Μαρία δὲν θὰ μᾶς παραδίδῃ πιὰ γιατὶ θὰ πάρῃ τὴ θέσι τῆς ἀδελφῆς Γαβριέλλας στὸν κοιτῶνα καὶ στὰ διαλείμματα. Δέν μοῦ εἶπε πῶς τὸ εἶχε μάθει, μὰ ἦταν καταλυπημένη.

Ἀγαποῦσε πολὺ τὴν ἀδελφὴ Γαβριέλλα, που τὴν μεταχειρίζόταν πάντα σὰν μικρὸ παιδάκι μὰ δὲν ἀγαποῦσε «αὐτὴ τὴν ἀδελφὴ Μαρία», δπῶς περιφρονητικὰ τὴν ἔλεγε, ὅταν ἤξερε πῶς δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἀκούσῃ ἄλλος.

Ἐλεγε ἀκόμα πῶς ἡ ἀδελφὴ Μαρία δὲν τὴν ἀφίνε νὰ ἀνεβαίνῃ στὴ ράχη μας καὶ πιὰ δὲν θὰ μποροῦσαμε νὰ γελοῦμε μαζί της δπῶς μὲ

τὴν ἀδελφὴ Γαβριέλλα, που ἀνέβαινε τὶς σκάλες μὲ τὸ πλευρό.

Τὸ βράδυ, μετὰ τὴν προσευχή, ἡ ἀδελφὴ Γαβριέλλα μᾶς εἶπε πῶς φεύγει. Μᾶς φίλησε δλες, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὶς πιὸ μικρές. Τὸ ἀνέβασμα στὸν κοιτῶνα ἔγινε μὲ μεγάλη ἀταξία: οἱ μεγάλες μυοφιούριζαν καὶ ἐπαναστατοῦσαν ἀπὸ τῶρα ἔναντιον αὐτῆς τῆς ἀδελφῆς Μαρίας οἱ μικρὲς μισοκλαίανε σὰν φοβισμένες.

Ἡ Ἰσμηρία, που ἦταν καθισμένη στὴ ράχη μου, ἔκλαιε δυνατὰ: μ' ἔπνιγε μὲ τὰ μικρὰ δάχτυλά της καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν στὸ λαιμό μου.

Σὲ καμιὰ δὲν ἐχότανε νὰ γελάσῃ μὲ τὴν ὀδελφὴ Γαβριέλλα, που ἀνέβαινε μὲ δυσκολία λέγοντας ἀδιάκοπα «Σούτ! σούτ!» χωρὶς κανεὶς νὰ σιωπαίνῃ. Ἡ καμαριέρα τοῦ μικροῦ κοιτῶνος ἔκλαιε καὶ αὐτῇ: Τὴν ὥρα που μ' ἔγδυνε, μὲ τίναζε λέγοντας:

— Εἶμαι βεβαία πῶς εἶσαι εὐχαριστημένη τώρα που θάχης τὴν ἀδελφὴ Μαρία.

Τὴν ἐλέγαμε Ἐστήρ.

Ἀπὸ τὶς τρεῖς καμαριέρες, αὐτὴν προτιμοῦσα. Ήταν λίγο ἀνάποδη, μᾶς ἀγαποῦσε δημιουργός πολὺ.

Τὴ νύχτα ξυπνοῦσε δῆσες ἦταν κακομαθημέ-

νες, γιὰ νὰ μὴν φᾶνε τὸ πρωΐ τιμωρία. Σὰν ἔβηχα, σήκωνότανε καὶ σιγὰ σιγὰ μοῦ ἔβανε στὸ στόμα ἔνα κοιμάτι ζάχαρη βρεμένο. Πολλὲς φορές μὲ πῆρε στὸ κρεβάτι της, ποὺ ἥμιουν παγωμένη, νὰ μὲ ζεστάνη.

Τὴν ἄλλη μέρα μπήκαμε μὲ πολλὴ ἥσυχία στὴν τραπεζαρία. Οἱ καμαριέρες μᾶς εἶπαν μὲνινωμε δρμιες πολλὲς ἀπὸ τὶς μεγάλες στεκόντανε στητὲς καὶ ὑπερήφανες ἡ Ζουστίν, ἡ καμαριέρα, ἦταν ταπεινὴ καὶ μελαγχολικὴ στὴν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, καὶ ἡ Νερόν, σὰν χωροφύλακας, πηγανοερχότανε στὴ μέση τῆς κάμαρας.

Ἐκύταξε δλούνα τὸ ωλόν σηκόνοντας τὸν ὕμους περιφρονητικά.

Ἡ ἀδελφὴ Μαρία μπῆκε ἀφίνοντας τὴν πόρτα ἀνοιχτή· μοῦ φάνηκε πιὸ ψηλὴ μὲ τὴν ἀσπρη ποδιὰ καὶ τὰ ἀσπρὰ μανικέτια. Περπατοῦσε σιγά, καὶ μᾶς κύταξε δλες τὸ κοιπολόν, κρεμασμένο στὸ πλαϊ της, χτυποῦσε σιγανὰ ἀπάνω της καὶ ἡ φούστα κυμάτιζε λίγο, κάτω στὰ πόδια. Ἀνέβηκε τὰ τρία σκαλοπάτια τῆς ἔξεδρας καὶ μ' ἔνα κίνημα τοῦ χεριοῦ μᾶς εἶπε νὰ καθίσωμε.

Τὸ ἀπόγεμα μᾶς πῆρε στὴν ἔξοχή.

Ἐκανε πολλὴ ζέστη. Ἐκάθισα κοντά της, σ' ἔνα θυμωματικό εδιάρβαζε ἔνα βιβλίο καὶ μαζὶ ἐπρόσεχε, μὲ μιὰ ματιά, τὶς μικρές ποὺ παίζανε στὸν κάμπτο ἀποκάτω μας. Ἐκύταξε γιὰ πολλὴ ὥρα τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου καὶ ἔλεγε δλούνα: — Τί έμορφα ποὺ εἶναι! τί έμορφα ποὺ εἶναι!...

Ἄπο τὴν πρώτη βραδειὰ δὲν ὑπῆρχε πιὰ βέργα στὸν κοιτῶνα, καὶ στὴν τραπεζαρία ἀνακάτωναν τὴ σαλάτα μὲ ξύλινα χοινιάρια. Τίποτε ἄλλο δὲν ἄλλαζε. Ἐκάναμε μάθημα ἀπὸ τὶς ἔννεα ἔως τὶς δώδεκα, καὶ τὸ ἀπόγεμα καθαρίζαμε καρύδια γιὰ ἔναν λαδέμπορο.

Οἱ μεγάλες τὰ ἔσπαζαν μ' ἔνα σφυρὶ καὶ οἱ μικρές τὰ ξεφλούδιζαν. Ήταν ἀπαγορευμένο νὰ τὰ γγίζωμε καὶ μάλιστα δὲν ἤταν καὶ εὔκολο: πάντα κάποια θὺ δὲ σὲ πρόδιδε ἀπὸ λαίμαργη ζήλεια.

Τὴν ἐπιστασία εἶχε ἡ Ἐστήρ μᾶς κύταξε στὸ στόμα. Κάποτε σταματοῦσε σὲ καμιάν ἀδιόρθωτη λαίμαργη. Τότε ἀγρίευαν τὰ μάτια της καὶ τὴν ἔδιωχνε μὲ μιὰ κατακεφαλιά.

Εἶμαστε μερικὰ κορίτσια ποὺ μᾶς εἶχε μεγάλη

ΣΠΟΥΔΗ Γ. ΡΟΪΔΟΥ

έμπιστοσύνη. "Εκανε πώς μᾶς βλέπει για νά μᾶς άναγκαζή νά δουλεύωμε, και έλεγε γελαστή:

— Σκασμός.

Συχνά μού όχότανε ή όρεξη νά φάγω, μά παρουσιάζονταν μπροστά μου τά άγαθά μάτια της. Εστήρ και κοκκίνια μιε την ίδεα πώς δεν άξιζα την έμπιστοσύνη της.

Στό τέλος, τόσο τά λαχτάρησα, ποὺ άδιάκοπα αντό συλλογιζόμουν μιέρες δλόκληρες προσπαθούσα νά βρων τρόπο νά φάγω χωρίς νά με νοιώσουν. Δοκίμασα νά κρύψω στά μανίκια μου, μά δεν τό κατόρθωνα γιατί κυλούσαν χάμω. Έπειτα, ήθελα νά φάω πολλά, πολλά. Νόμιζα πώς θάτρωγα ένα δλόκληρο σακί.

"Επιτέλους μιὰν ήμέρα βρήκα τή στιγμή. "Η Εστήρ ποὺ μᾶς πήγαινε στὸν κοιτῶνα, γλύστρησε σ' ένα φλοῦδι, και τό φανάρι της έπεσε κ' έσβυσε. Δίπλα μου ήταν μιὰ γαβάδα γεμάτη καρύδια, πήρα μιὰ μεγάλη φουχτα και τάχωσα στήν τσέπη μου.

"Οταν δλοι έπλαγιασαν, έβγαλα τά καρύδια από τήν τσέπη μου καί, χωμένη κάτω από τό σεντόνι, γέμισα τό στόμα μου μονομιᾶς μού φάνηκε πώς δλος δ κοιτῶνας μ' άκουε ποὺ μασούσα τοῦ κάκου προσπαθοῦσα νά μασῶ σιγά σιγά: άκουα τίς μασέλες μου νά χτυποῦν σάν σφυριά. "Η Εστήρ σηκώθηκε: άναψε τή λάμπα και κύταξε σκύφτοντας κάτω από τά κρεβάτια.

"Οταν ήρθε κοντά μου, τήν κύταξα τρομαγμένη. Μοῦ είπε σιγανά:

— Δὲν κοιμήθηκες άκομά;

Κ' έξακολούθησε νά ψάχνη. Πήγε ως τήν άκρη τοῦ κοιτῶνος, άνοιξε τήν πόρτα και πάλι τήν έκλεισε: μόλις έπλαγιασε και έσβυσε τή λάμπα, έτριξε τό χέρι τής πόρτας σὰν κάποιος νά ήθελε ν' άνοιξε.

"Η Εστήρ άναψε πάλι τή λάμπα και είπε:

— Μὰ τί είναι αύτό! Δὲν μπορεῖ βέβαια ή γάτα ν' άνοιξε μόνη της.

Μοῦ φάνηκε φοβισμένη: έγύρισε στό κρεβάτι της, κ' έξαφνα έφωνάξε:

— Παναγιά μου!

"Η Ισμηρία τήν ρώτησε τί έχει. Είπε πώς κάποιο χέρι μόνοιγε στή γάτα και πώς είχε νοιώσει στό πρόσωπό της τό ρεῦμα τής πόρτας.

Μέσα στό μισοσκόταδο φαινότανε ή πόρτα μισοανοιγμένη. "Ημουν καταρομαγμένη. "Ελεγα πώς ήταν διάμονας ποὺ όχότανε γιά μένα. Πέρασε λίγη ώρα και τίποτε πιά δὲν άκουότανε. "Η Εστήρ ρώτησε: άν ήθελε καμιά από μᾶς νά σηκωθῇ νά σιθύσῃ τή λάμπα, ποὺ δὲν ήταν έπιτελους και μακρινά από τό κρεβάτι της. Καμιά δὲν άποκρίθηκε. Τότε φώναξε έμένα: "Εσύ ποὺ είσαι φρόνιμη, δὲν σε πειράζουν τά φαντάσματα.

Σηκώθηκα και έσβυσα τή λάμπα και μονομᾶς είδα χλιάδες φωτιές και ένοιωθα παγωμένα τά μάγουλά μου. Φανταζόμουνα κάτω από τά κρεβάτια δράκους ποὺ τό στόμα τους έβγανε φωτιές. "Ένοιωθα τά νύχια τους στά πόδια μου, και δεξιά και αριστερά μου πετούσαν σπίλιες. "Ήθελα νά καθίσω διαν έφθασα στό κρεβάτι μου νόμισα πώς μοῦ έλειπαν τά δυό πόδια. "Όταν ξεθάρρεψα λίγο, είδα πώς τά πόδια μου ήταν κορύν: τά ξέστανα μέσα στά χέρια μου και άποκιμήθηκα.

Τό πρωὶ ή Εστήρ βρήκε τή γάτα πάνω σ' ένα κρεβάτι κοντά στήν πόρτα, μαζί με τά γατάκια ποὺ γέννησε τή νύχτα.

"Όταν διηγήθηκαν τήν ιστορία στήν άδελφή Μαρία, είπε πώς ή γάτα θά είχε πηδήξει πάνω στό χέρι τής πόρτας και τήν άνοιξε. Μὰ δὲν ήταν και βέβαιο, και τά κορίτσια πολλές ήμέρες μιλούσαν γι' αυτό.

Τήν άλλη έβδομάδα, δλες δσες ήταν όκτω χρόνων τίς κατέβασαν στόν μεγάλο κοιτῶνα. Τό δικό μου κρεβάτι ήταν κοντά σ' ένα παράθυρο, στό πλαί τής κάμαρας τής άδελφής Μαρίας.

"Η Μαρή Ρενώ και ή Ισμηρία ήταν και τώρα δίπλα μου. Πολλές φορές, τήν ώρα ποὺ είμαστε στά κρεβάτια μας, ή άδελφή Μαρία έχότανε και κάθιζε κοντά στό παράθυρό μου. "Έπιανε τό χέρι μου και με χάιδενε, κιτάζοντας δλοένα έξω. "Ένα βράδυ έπιασε μεγάλη φωτιά στή γειτονιά. "Ολος δ κοιτῶνας ήταν φωτισμένος. "Η άδελφή Μαρία άνοιξε πέρα πέρα τό παράθυρο, έπειτα με ένπνηση:

— Εύπνα, έλα νά δης τή φωτιά!

Μὲ πήρες άπάνω τής, μοῦ έπιασε τό πρόσωπο γιά νά με έντνηση, λέγοντας δλοένα:

— Έλα νά δης τή φωτιά. Κύταξε, τί ώραια!

Νύσταξα τόσο πολύ, ποὺ τό κεφάλι μου έπεφτε πάνω στόν ώμο μου. Τότε μοῦ έδωκε ένα καλό μπάτσο λέγοντάς με: ζουδάμι. Αυτή τή φορά έντνησα και άρχισα νά κλαίω. Μὲ ξαναπήρε άπάνω τής έκάθισε και με νανούρισε ιρατώντας με σφιχτά άπάνω τής.

"Έσκυβε πρός τό παράθυρο. Τό πρόσωπό τής ήταν σὰν διάφανο και τά μάτια τής γεμάτα φώς.

"Η Ισμηρία δὲν έβλεπε με καλό μάτι τήν άδελφή Μαρία νάρχεται στό παράθυρο γιατί δὲν μπορούσε έτσι νά φλυαρή: πάντα κάτι είχε νά πή. ή φωνή τής ήταν τόσο δυνατή, ποὺ άκουότανε στήν άλλη άκρη τοῦ κοιτῶνος. "Η άδελφή Μαρία έλεγε:

— Πάλι ή Ισμηρία μιλεῖ.

"Η Ισμηρία άπαντούσε:

— Πάλι ή άδελφή Μαρία μαλώνει.

"Απορούσα με τήν ανθάδειά τής. "Ελεγε πώς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΓΙΩΡΓΙΟΣ Ο ΑΠΟΘΑΝΩΝ ΚΩΜΙΚΟΣ
Φωτογρ. Ε. Ξανθοπούλου

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΓΙΩΡΓΙΟΣ Ο ΜΠΡΙΣΑΝΤΩ
Φωτογρ. Ε. Ξανθοπούλου

ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔκανε πώς δὲν τὴν ἀκούει.
Μιὰ μέρα ὅμως τῆς εἶπε:

— Σου ἀπαγορεύω ν' ἀπαντᾶς, κοντοπύθαρο.

“Η Ἰσμηρία ἐφώναξε:

— Ψυχή μου!

“Η ἀδελφὴ Μαρία ἔτρεξε νὰ πιάσῃ τὸ φαβδί.
Ἐτρεμα γιὰ λογαριασμὸ τῆς Ἰσμηρίας, μὰ
ἐκείνη ἔπεσε χάμω προύμιατα, καὶ στριφογύριζε
μὲ κάτι παραξένες φωνές. Η ἀδελφὴ Μαρία τὴν
ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι, ἀγδιασμένη ἔφριξε μακριὰ
τὴ βέργα καὶ εἶπε:

— Συχαρένο πλάσια!

“Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸ δὲν γύριζε νὰ τὴν κυτάξῃ
καὶ φαινότανε πώς δὲν ἀκοιεῖ τὶς αὐθάδειές της.
Μᾶς ἀπαγόρευσε ὅμως αὐστηρὰ νὰ τὴν παίρ-
νωμε στὶ φάγη μας. Η Ἰσμηρία ἀδιάκοπα
ἔσκαλωνε ἀπάνω μου σὰν μαῦμον. Δὲν τολμοῦσα
νὰ τὴν διάξω, χαμήλωνα λίγο καὶ ἐκείνη ἀνέ-
βαινε στὴ φάγη μου.

Αὐτὸ γινότανε προπάντων τὴν ὥρα ποὺ
ἀνεβαίναμε στὸν κοιτῶνα. Δυσκολευότανε πολὺ
ν' ἀνέβη τὰ σκαλιά· γελοῦσε καὶ ἦ δια, ἔλεγε
πώς ἀνεβαίνει σὰν τὶς κότες.

“Ἐπειδὴ ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἐπήγαινε πάντα
ἐμπρός, προσπαθοῦσα ἔγῳ γιὰ εἶμαι μὲ τὶς τε-
λευταῖς· καμὰ φορὰ γύριζε ξαφνικὰ κ' ἔβλεπε-
τότε ἡ Ἰσμηρία γλιστροῦσε ἀποπάνω μου μὲ
φανταστικὴ γρηγοράς· καὶ τέχνη.

“Ημουν πάντα λίγο οχωρεμένη ἀπὸ τὴ
ματιὰ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας· καὶ ἡ Ἰσμηρία μοῦ
ἔλεγε.

— Βλέπεις τί κουτὴ που εισ...

Ποτὲ δὲν μποροῦσε ν' ἀνέβῃ οὐ, οὐ, οὐ,
Μαρῆς Ρειώ, γιατὶ πάντα τὴν ἔσπρωχωνε λέγοντας
πώς χαλοῦσε καὶ λέρωνε τὸ φρεμάτα μας

“Αρχῖξα νὰ μεγαλώνω καὶ ἡ ἕγεια μου ἦταν
ἀρκετὰ καλά. Η ἀδελφὴ Μαρία ἔλεγε πώς μὲ
εἶχε καμάρι της. Μ' ἐσφριγγε τόσο πολὺ στὴν
ἀγκαλιά της, δπὸ μὲ πονοῦσε.” Επειτα μοῦ ἔβανε
ἀπαλὰ τὸ χέρι της στὸ μέτωπο κ' ἔλεγε:

— Μικροῦλα μου! παιδάκι μου!

Στὰ διαλείμματα ἔμενα πολλὲς φορὲς κοντά
της. Τὴν ἄκουα ποὺ διάβαζε: ἐδιάβαζε μὲ βαθειὰ
φωνή, καὶ δταν δὲν ἦταν εὐλαριστημένη ἀπὸ τὰ
πρόσωπα τοῦ βιβλίου, κλοῦσε τὸ βιβλίο βια-
στιὰ καὶ ἔπαιξε μαζί μας.

Μὲ ἥθελε χωρίς ἐλαττώματα. Ἐλεγε συχνά:

— Σὲ θέλω τέλεια· δικούς: τέλεια.

Μιὰ μέρα ἐνόμισε πώς εἶπα ψέματα.

Εἶχαμε τρεῖς ἀγελάδες ποὺ ἔβοσκαν κάποτε
σ' ἔνα λειβαδάκι δπὸ στὴ μέση ἦταν μιὰ πελώ-
ρια καστανιά. Η ἀσπροὶ ἀγελάδα ἦταν κακιά,
καὶ εἶχε μιὰ μέρα πατήσει μιὰ μικρούλα.

Ἐκείνη τὴν ἥμερα εἶδα τὶς δυὸ κόκκινες ἀγε-

λάδες, καὶ, ἵσα ἵσα κάτω ἀπὸ τὴν καστανιά, μιὰν
ώραια ἀγελάδα μαύρη. Εἶπα στὴν Ἰσμηρία:

— Μπά! ἀλλαξαν τὴν ἀσπροὶ ἀγελάδα, βέβαια
γιατὶ ἦταν κακιά.

“Η Ἰσμηρία, ποὺ ἦταν στὶς γρίνιες της, ἀρχισε
νὰ φωνάζῃ πώς πάντα περιγελοῦσα τοὺς ἄλλους
μὲ τὸ νὰ θέλω νὰ τοὺς κάμω νὰ πιστέψουν πρά-
γματα ποὺ δὲν ὑπῆρχαν.

Τῆς ἔδειξα τὴν ἀγελάδα: ἔλεγε πώς ἦταν ἡ
ἀσπροὶ ἔγῳ ἐπέμενα πώς ἦταν μαύρη.

“Η ἀδελφὴ Μαρία μᾶς ἀκούσει. Φαινότανε
θυμωμένη καὶ εἶπε:

— Πῶς μπορεῖς νὰ ἐπιμένης πώς ἡ γελάδα
εἶναι μαύρη;

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μετατοπίσθηκε ἡ ἀγελάδα.
φαινότανε τῷρα μαύρη κι' ἀσπροὶ καὶ κατάλαβα
πώς μὲ εἶχε γελάσει ἡ σκιὰ τῆς καστανιᾶς. Ἐμεινα
μὲ στόμα ἀνοιχτό δὲν ἤξερα πώς νὰ τὸ ἔξηγήσω.
Η ἀδελφὴ Μαρία μὲ τίναξε δυνατά:

— Γιατὶ εἶπες ψέματα, πές μου, γιατὶ εἶπες
ψέματα;

— Απήγνησα πώς δὲν ἤξερα.

Μ' ἔστειλε τιμωρία στὸ ὑπόστεγο καὶ μοῦ εἶπε
πώς μόνο ψωμὶ καὶ νερὸ θα μοῦ ἔδιναν.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχα πῆ ψέμα, δὲν μ' ἔμελε γιὰ
τὴν τιμωρία.

Κάτω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο ἦταν παλιῆς ντου-
λάπες καὶ ἐργαλεῖα τοῦ περιβολάρη πήδηξα
ἀνάμεσα ἀπ' δλα καὶ κάθισα πάνω στὴν πιὸ
ψηλὴν.

πρώτη φορὰ βρι-
μυσυνά μόνη· ἔνοιωσα κάποιαν εὐχαρίστιση.
Κοννοῦσα τὰ πόδια μου καὶ φανταζόμουν χῆλια
πράματα: μιὰ παλιὰ ντουλάπα μὲ σκουριασμέ-
νους ἀριοὺς γείνηκε εἰσόδος ἐνὸς ὥραίσιν παλα-
τιοῦ. Ήμουν ἔνα μικρὸ κορίτσι ποὺ εἶχαν ἔγ-
καταλείψει πάνω στὸ βουνό· μιὰ ὥραια ἀρχόν-
τισσα ἄντιμη σὰν νεράδια μὲ εἶδε κ' ἔχοτανε
νὰ μὲ πάρῃ ἔτρεχαν μπροστά της κάτι θαυμά-
σια σκυλιά· ἦταν σχεδόν στὰ πόδια μου, δταν
ἔξαφνα εἶδα μπρὸς στὴ ντουλάπα μὲ τοὺς ἀρμοὺς
τὴν ἀδελφὴ Μαρία ποὺ ἔψωχε τριγύρω. Δὲν
ἤξερα πώς καθόμουνα σ' ἔνα ἐπιπλό· νόμιζα
πώς ἥμουν ἀκόμα πάνω στὸ βουνὸ καὶ μοῦ
κακοφάνηκε ποὺ μὲ τὸν ἔχομό της ἀδελφῆς
Μαρίας χάρηκε τὸ παλατί καὶ δλα τάλλα μαζί.

Μὲ ἀνακάλυψε ἀπὸ τὸ κούνημα τῶν ποδιῶν
μου καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν εἶδα κ' ἔγῳ πώς βρισκό-
μουνα πάνω σὲ μιὰ ντουλάπα.

Μὲ κύταξε μιὰ στιγμή, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη
της ποδιᾶς της ἔνα κομμάτι ψωμί, ἔνα κομ-
ματάκι λουκάνικο, ἔνα μικρὸ μπουκαλάκι κρασί,
μοῦ τὰ ἔδειξε ἔνα ἔνα καὶ μὲ φωνὴ κακι-
μένη εἶπε:

— Γιὰ σένα ἦταν νά, λοιπόν!
Τὰ ἔβαλε δλα πάλι στὴν τσέπη της καὶ ἔφυγε

τανε βυθισμένη σὲ μιὰ σκέψι, καὶ ὅταν τῆς
μιλοῦσε, ἀπαντοῦσε, μὲ ἔνα ναι ἢ δχι, ξερά.

Μᾶς ἔτοιμασε ὅμως μὲ καρδιὰ τὴ συνειδι-
σμένη μας μικρὴ ἐօρτὴ τοῦ Πάσχα. Παράγγειλε
γλυκά, τὰ ἔστρωσαν σ' ἔνα τραπέζι καὶ τὰ σκέ-
πασαν μ' ἔνα ἀσπρο τραπεζομάντηλο γιὰ νὰ μὴ
γίνουν πειρασμός στὶς πιὸ λαίμαργες.

Τώρα τελευταῖα ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἦταν μελαγ-
χολική· δὲν ἔπαιξε πιὰ μαζί μας πολλὲς φορὲς
χειροῦσε τὴν ὥρα τοῦ δείπνου μας. Η Μαγδα-
ληνὴ μ' ἔστειλε νὰ τὴν ζητήσω στὸ ἐκκλησιδάκι
ὅπου τὴν εὗρισκα γονατισμένη καὶ εἶχε τὸ πρό-
σωπο κρυμμένο μέσα στὰ χέρια της.

“Αναγκαζόμουν νὰ τραβήξω τὴ φούστα της
γιὰ νὰ μὲ καταλάβη. Πολλὲς φορὲς μοῦ φάνηκε
πώς ἦταν κλαμένη· μὰ δὲν τολμοῦσα νὰ τὴν
κυτάξω μή τυχὸν καὶ τὴν δυσαρεστήσω. Φαινό-

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΓΙΩΡ ΕΙΣ ΤΑ “ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ”, — ΦΩΤΟΓΡ. Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Η ἀδελφὴ Μαρία καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ἔβαλαν μὰ φωνῆ. Ἐπειτα ἡ Μαγδαληνὴ ἔλεγε:

— Ἡ παληόγατα, ἔγλυψε δᾶτα τὰ γλυκά.

Ἡ ἀδελφὴ Μαρία δὲν ἀγαποῦσε τὴν γάτα. Ἐμεινε μὰ στιγμὴ ἀκίνητη, ἔπειτα ἀρπάξε ἔνα ραβδὸν καὶ ἔτρεξε νὰ τὴν κυνηγήσῃ.

Τἱ φοβερὸ κυνῆγι. Ἡ γάτα σὰν τρελὴ πηδοῦσε παντοῦ καὶ ἔφευγε τὸ ραβδὸν ποὺ χτυποῦσε τὰ ψαράνια καὶ τοὺς τοίχους. Ὁλες οἱ μικρές, φοβισμένες, ἔτρεχαν στὴν πόρτα. Ἡ ἀδελφὴ Μαρία μὲ μιὰ λέξη τὶς σταμάτησε: Καμιὰ νὰ μὴ βγῆ!

Τὸ πρόσωπό της εἶχε γείνει ἀλλοιώτικο: τὰ χεῖλια της σουρωμένα, τὰ μάγουλά της ἀσπρα σὰν τὸ κολάρο της, καὶ τὰ μάτια της ποὺ ἔβγαν φωτείς μοῦ φαινόντανε τόσο φοβερά, ποὺ ἔκρυψα τὸ πρόσωπό μου μὲς τὰ δυό μου χέρια.

Χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ξανακύταξα. Τὸ κυνῆγι ξακολουθοῦσε: ἡ ἀδελφὴ Μαρία μὲ τὸ ραβδὸν ψηλὰ ἔτρεχε χωρὶς νὰ μιλῇ. Εἶχε ἀνοίξει τὰ χεῖλια της καὶ φαινόντανε τὰ μικρὰ μυτερά της δόντια ἔτρεχε δλόγυρα πάνω ἀπὸ τὰ ψαράνια, πάνω στὰ τραπέζια, μαζόνοντας βιαστικὰ τὴ φούστα της τὴ στιγμὴ ποὺ τὴν πλησίασε, ἡ γάτα μὲν ἔνα πήδημα πιάστηκε ἀπὸ τὴν κουρτίνα ψηλὰ σὲ ἔνα παράθυρο.

Ἡ Μαγδαληνὴ ποὺ ἀκολουθοῦσε τὴν ἀδελφὴ Μαρία σὰν σκυλὶ δυσκολοκίνητο, ἐπήγαινε νὰ φέρῃ μὰ μακρύτερη βέργα, μὰ ἡ ἀδελφὴ Μαρία τὴν σταμάτησε:

— Καλὰ ἔκανε καὶ ἔφυγε!

Ἡ Ζουστίν, ποὺ ἦταν κοντά μου, ἔλεγε κρύ-
βοντας τὸ πρόσωπό της:

— Τί ντροπή! τί ντροπή!

Κ' ἐμένα μοῦ φαινότανε πὼς ἦτανε ντροπή: σὰν νὰ ἔχανα τὴν ἐκτίμησί μου πρὸς τὴν ἀδελφὴ Μαρία ποὺ τὴν ἐνόμιζα ὡς τῶρα χωρὶς κανένα ἔλαττωμα. Θυμῷμουνα μιὰν ἄλλη σκινή, μιὰν ἥμερα καταιγίδος. Πόσο ἀνώτερη ἦταν ἔκεινη τὴν ἥμερα ἡ ἀδελφὴ Μαρία! Τὴν ξανάβλεπα ἀνεβασμένη σὲ ἔνα θρανίο! κλούσε ἥσυχα τὰ ψηλὰ παράθυρα σηκόνοντας τὰ ωραῖα της μπράτσα, δποὺ τὰ πλατειὰ μανίκια ἔπειρταν πάνω στὸν ὅμοιος καὶ τὴν ὥρα ποὺ εἴμαστε τρομαγμένες ἀπὸ τὶς ἀστραπές καὶ τὸν μανιασμένον ἄνεμο, ἔλεγε μὲ ἥρεμη φωνή:

— Τί νὰ κάνωμε... θύελλα εἶναι!

Τῶρα ἡ ἀδελφὴ Μαρία εἶπε στὶς μικρές νὰ τραβήξουν στὴν ἀνοιχὴ τῆς κάμαρας, ἀνοίξει τὴν πόρτα, καὶ ἡ γάτα μὲ τρία πηδήματα ἔφυγε.

Τὸ ἀπόγεια, πολὺ ἀπόρησα ὅταν εἶδα πὼς δὲν ἔψαλε τὸν ἐσπερινὸ δ παλήρος μας ἔφημέριος.

Ἡ τριήνη του ἦταν δυνατὴ καὶ κομμένη. Ὁλο τὸ βράδυ γι' αὐτὸν μιλούσαμε. ቩ Μαγδαληνὴ ἔλεγε

πὼς ἦταν ωραῖος ἄνδρας, καὶ ἡ ἀδελφὴ Μαρία πὼς εἶχε νέα φωνὴ καὶ προφορὰ γέρου. Εἶπε ἀκόμια πὼς τὸ παράστημά του ἦταν νεανικὸ καὶ εὐγενικό.

“Οταν ἦλθε πάλι, ἔπειτα ἀπὸ δύο ἡ τρεῖς ἥμέρες, εἶδα πὼς εἶχε ἀσπρα μαλλιά ποὺ καταστρώναν πάνω ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ πὼς τὰ μάτια καὶ τὰ φρύδια ἦταν κατάμαυρα.

Κατοικοῦσε ἔνα μικρὸ σπιτάκι στὸ πλαΐ τῆς ἐκκλησίουλας. Τὸ βράδυ περιπατοῦσε στὶς φιλύρες. Περνοῦσε πολὺ κοντά ἀπὸ τὸ λειβαδάκι ὃποὺ ἐπαῖξαμε καὶ χαιρετοῦσε τὴν ἀδελφὴ Μαρία σκύβοντας πολὺ χαμηλά τὸ κεφάλι.

Κάθε Πέμπτη τὸ ἀπόγεια, ἔρχόταν γὰρ μᾶς ἐπισκεφθῆ. Ἐκάθιζε ἀκουμπῶντας στὴ ράχη τῆς καρέκλας, ἔβανε τὸ ἔνα πόδι πάνω στὸ ὄπλο καὶ μᾶς διηγότανε διάφορες ίστορίες. Ἡταν πολὺ γελαστός, καὶ ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔλεγε πὼς γελοῦσε μὲ τὴν καρδιά του.

“Οταν, καμιὰ φορά, ἀρρωστοῦσε ἡ ἀδελφὴ Μαρία, ἐπήγαινε νὰ τὴν ἰδῇ στὸ δωμάτιο της.

Ἐβλέπαμε τότε τὴ Μαγδαληνὴ ποὺ περνοῦσε μὲ τὸ τοσαῦ γιὰ δύο ἦταν κόκκινη καὶ βιαστική.

“Οταν τὸ καλοκαϊδὶ πέρασε, δὲ φημέριος ἔρχότανε γὰρ μᾶς ἐπισκεφθῆ τὸ βράδυ μετὰ τὸ φαῖτονοῦσε τὴ βραδεία του μαζί μας.

Στὶς ἐννέα ἀκριβῶς ἔφευγε· καὶ ἡ ἀδελφὴ Μαρία τὸν συνώδενε πάντα ὡς τὴν ἔξωθυρα.

“Ἐναν δλόκληρο χρόνο ἦταν μαζί μας, καὶ δὲν ἥμποροῦσα ἀκόμα νὰ τὸν συνειθίσω ὅταν ἔπειπε νὰ ἔξομολογηθῶ. Πολλές φορές μὲ κύταζε γελῶντας καὶ νόμιζα πὼς τὸ γέλιο τὸν τοῦ θύμιζε τὶς διαμαρτίες μου.

Ἐίχαμε ἔξομολόγησι σὲ ὁρισμένες ἥμέρες: καθεμία ἐπήγαινε μὲ τὴ σειρά της ὅταν ἔμεναν μία ἡ δύο πρὸν ἀπὸ μένα, ἀρχικά νὰ τρέμω.

Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατὰ καὶ μὲ πάντας στομάχι ἔνας νευρικὸς πόνος ποὺ μούκοβε τὴν ἀναπνοή.

“Ἐπειτα, ὅταν ἔφθανε ἡ σειρά μου, ἔνοιωθα τὰ γόνατά μου κομιένα, τὸ κεφάλι μου γύριζε καὶ ἦταν τὰ μάγουλά μου κρύα. Γονάτιζα μπροστὰ στὸ ἔξομολογητήριο, καὶ τότε ἡ φωνὴ τοῦ ἔφημέριου ψιλυροίστα καὶ σὰν μακροῦ μοῦ ἔδινε λίγο θάρρος. Πάντα δύμως ἔπειπε νὰ μὲ βοηθήσῃ γιὰ νὰ θυμηθῶ τὶς διαμαρτίες μου: διαφροετικὰ ἢ λησμονοῦσα τὶς μισές.

Στὸ τέλος ωτοῦσε πάντα τόνομά μοι. Ἡθελα πολὺ νὰ τὸν πῶ ἄλλο δύνομα, μὰ τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ συλλογιζόμονγ, ἔβγαινε βιαστικὰ τόνομά μου ἀπὸ τὰ χεῖλια μου.

Πλησίαζε ἡ πρώτη μου μετάλληψις, τὸν Μάιο, καὶ γινότανε ἡ προετοιμασία.

“Ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔσυνθετε καινούρια τροπά-

ΜΑΝΝΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΜΠΟΡΡΗ

ρια: εἶχε κάμει καὶ ἔγα εἰς δόξαν τοῦ ἔφημερίου.

Δεκαπέντε ἥμέρες πρὶν, μᾶς χώρισαν ἀπὸ τὶς ἄλλες. “Ολος μας δὲν καιρός περνοῦσε μὲ προσευχῆ.

Ἡ Μαγδαληνὴ ἐπέβλεπε τὴν προετοιμασία μας: πολλές φορές δύμως ἔτράσατε τὴν κατάνυξη μας μαλόνοντας πότε μὲ τὴ μία, πότε μὲ τὴν ἄλλη.

Ἡ δική μου συντρόφισσα ὠνομάζετο Σοφία.

Δὲν τῆς ἔρεσε δὲν δύνατος καὶ φεύγαμε πάντα δταν ἔμαλων. Μιλούσαμε γιὰ πράματα σοβαρά. Τῆς εἶπα πόσο μὲ πείραζε ἡ ἔξομολόγησις καὶ πόσο φοβόμουνα γιὰ τὴν πρώτη μετάλληψι μου.

Ἐκείνη ἦταν πολὺ εὐλαβῆς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ γιατί ἥμιουν ἔτσι φοβι-

σμένη. Ἐλεγε πὼς δὲν φόβος μου ἔμοιαζε μὲ ἀνευλάβεια, καὶ εἶχε παρατηρήσει πὼς τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἀποκοιμόμουνα.

Μὸν εἶπε καὶ ἔκεινη πόσο φοβότανε τὸν θάνατο· μιλούσε μὲ δειλία γι' αὐτὸν καμηλόνοντας τὴ φωνή.

Τὰ μάτια της ἦταν σχεδὸν πράσινα, καὶ τὰ μαλλιά της τόσον ωραῖα ποὺ ἡ ἀδελφὴ Μαρία δὲν ἥθηλησε ποτὲ νὰ τῆς τὰ κόψῃ, δπως τῶν ἀλλών μικρῶν κοριτσιών.

Τέλος, ἔφθασε ἡ μεγάλη ἥμερα.

Ἡ τελευταία μου ἔξομολόγησις δὲν μὲ τάραξε τόσο πολύ μού ἔκαμε τὴν ἐντύπωσι ἐνὸς καλοῦ λουτροῦ· ἔνοιωθα τὸν ἔκαντό μου καθάριο.

Τόσο ζτρεμα δημως δταν πήρα τὸ ἀντίδωρο, που ἔμεινε ἔνα κομματάκι στὸ δόντια μου· μοῦ ἥλθε και ζάλη και μοῦ φάνηκε πώς ἔνα μαῦρο πέπλο κατέβαινε μπροστά μου. Νόμισα πώς ἀκουσα τὴ φωνὴ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας:

— Εἶσαι ἀρρωστη;

“Ενοιωσα πώς με πήγε ως τὴν ὁρισμένη μου θέσι, και πώς ἔβαλε στὸ χέρι μου μιὰ λαμπάδα λέγοντάς μου:

— Κράτα την καλά.

Αἰσθανόμουν πώς πνίγομαι· δὲν μποροῦσα νὰ καταπιῶ, και ἔνα ὑγρὸ ἔβρεχε τὸ στόμα μου.

Τότε μ' ἔπιασε μιὰ τρομάρα ἀπεριγραπτη, γιατὶ ἡ Μαγδαληνὴ μᾶς εἶχε πῇ πὼς ἀν τυχὸν δαγκάσωμε τὸ ἀντίδωρο, θὰ ἔτρεχε ἀπὸ τὸ στόμα μας τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ και κανεὶς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὸ σταματήσῃ.

“Η ἀδελφὴ Μαρία μοῦ σκούπιζε τὸ πρόσωπο μ' ἔλεγε σιγανά:

— Μά, πρόσεξε λοιπόν· μήπως δὲν εἶσαι καλά; Ο λαιμός μου ἀνοικεῖ και κατάπια τὸ ἀντίδωρο μ' ἔνα κῦμα σάλιο.

Γύρισα τότε νὰ κυτάξω τὸ αἷμα πάνω στὸ φόρεμά μου, μὰ εἶδα μόνο ἔνα μικρούτσικο σημάδι σὰν νὰ εἶχε στάξει νερό.

“Εβαλα τὸ μαντήλι μου στὸ στόμα και σκούπισα τὴ γλῶσσα μου: δὲν ὑπῆρχε τίποτε.

Δὲν ἔμουν πολὺ βεβαία γιὰ δλα αὐτά: τὴ στιγμὴ ἐκείνη μᾶς κάλεσαν νὰ ψάλωμε, και ἀρχισα νὰ ψάλλω μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες.

“Οταν ἀργότερα δὲν ἔφημέριος ἥλθε νὰ μᾶς ἰδῃ, ἡ ἀδελφὴ Μαρία τοῦ εἶπε πὼς σχεδὸν εἶχα λιποθυμήσει τὴν ὠρα τῆς μεταλήψεως. Μοῦ σήκωσε τὸ κεφάλι, μὲ κύτταξε καλὰ στὰ μάτια και ἀρχισε νὰ γελά λέγοντάς πὼς εἶμαι ἔνα πολὺ εὐαίσθητο κοριτσάκι.

“Επειτα ἀπὸ τὴν πρώτη μας μετάληψι δὲν ἐκάναμε πιὰ μάθημα. Η Ζουστίν μᾶς μάθαινε νὰ φάβωμε ἀσπρόδρουχα. — Επάναμε σκούφιες γιὰ τὶς χωρικές. Δὲν ἦτον πολὺ δύσκολο, και ἐπειδὴ ἦταν νέο γιὰ μένα, ἔργαζόμουν μὲ προθυμία.

“Η Ζουστίν ἔλεγε πὼς θὰ γενόμουν πολὺ καλὴ ἀσπρόδρουχού.

“Οταν δημως ἔκαμα πολλὲς σκούφιες και ξανάρχισα πάλι τὸ ἵδιο, κουράσθηκα. Στενοχωρίμουν και δὲν είμποροῦσα νὰ ἔργασθω.

“Ημουν ἵκανη νὰ κάθωμαι ὅρες και ὅρες ἀκίνητη, βλέποντας τὶς ἄλλες νὰ ἔργαζωνται.

“Η Μαρίη Ρενώ ἔρραβε χωρὶς νὰ μιλῇ ἔκαμε τόσο μικρὲς και πυκνὲς βελονίες ποὺ χρειαζότανε καλὰ μάτια γιὰ νὰ τες ἴδης.

“Η Ισμηρία ἔρραβε μισοτραγουδῶντας και δὲν φοβότανε πιὰ παρατηρήσεις.

“Ἄλλες ἔρραβαν σκυμμένες, μὲ ζαρωμένο τὸ μέτωπο, ἄλλες σιγά, προσεκτικά, χωρὶς νὰ κουράζωνται ἡ νὰ στενοχωριοῦνται, μετρῶντας τὶς βελονίες μὲ σιγανὴ φωνὴ.

Πόσο ἥθελα νὰ ἔμουν σὸν αὐτές! Εμάλωνα τὸν ἔαυτό μου, και γιὰ λίγα λεπτὰ ἀρχίζα νὰ ἔργαζωμαι.

Μὰ δὲ παραμικρὸς θόρυβος μὲ σταματοῦσε κ' ἐπρόσεχα σὲ καθετὶ ποὺ γινότανε γύρω μου. Η Μαγδαληνὴ ἔλεγε πὼς πάντα ἀφοιμὴ ζητοῦσα γιὰ νὰ πάσω τὸ φάψιμο.

“Ολο τὸν καιρὸ συλλογιζόμουν ἀν ἡμιποροῦσα νὰ βρῶ βελόνες ποὺ νὰ φάβουν μόνες τους.

Γιὰ πολὺν καιρὸ εἶχα τὴν ἐλπίδα πως κάποια καλὴ γηηούλα, ποὺ μόνον ἔγω θὰ τὴν ἔβλεπα, θὰ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ μεγάλο τζάκι και θάρχοτανε νὰ κάνῃ γρήγορα τὸ φάψιμό μου.

Δὲν μοῦ ἔκαμαν πιὰ ἐντύπωσι οἱ παρατηρήσεις. Η ἀδελφὴ Μαρία δὲν ἤξερε πιὰ τὶ νὰ κάμη γιὰ νὰ μὲ φιλοτιμήσῃ ἡ νὰ μὲ τιμωρήσῃ.

Μοῦ εἶπε λοιπὸν νὰ διαβάζω δυνατά, δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα. Τί χαρά! Ποτὲ δὲν ἔφθανε ὀρκετὰ γλήγορα ἡ ὠρα ποὺ ἔπερπε νὰ διαβάσω, και πάντα ἔκλεινα τὸ βιβλίο λυπημένη.

Μετὰ τὸ διάβασμα ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔλεγε τῆς Κολέττας νὰ τραγουδήσῃ.

Τραγουδοῦσε πάντα τὰ ἵδια τραγούδια, μὰ ἡ φωνὴ της ἦταν τόσο ἔμορφη ποὺ πάντο μ' εὐχαριστησι τὴν ἀκούσαμε. Τραγουδοῦσε ἀπλᾶ, χωρὶς ν' ἀφῆσῃ τὴν ἔργασία της, κουνῶντας μόνο λίγο τὸ κεφάλι.

Η Ζουστίν, ποὺ ἤξερε καθημεῖς τὴν ιστορία, ἔλεγε πὼς τὴν Κολέττα τὴν εἶχαν φέρει μὲ σπασμένα πόδια, δταν ἥτον πολὺ μικρῷ.

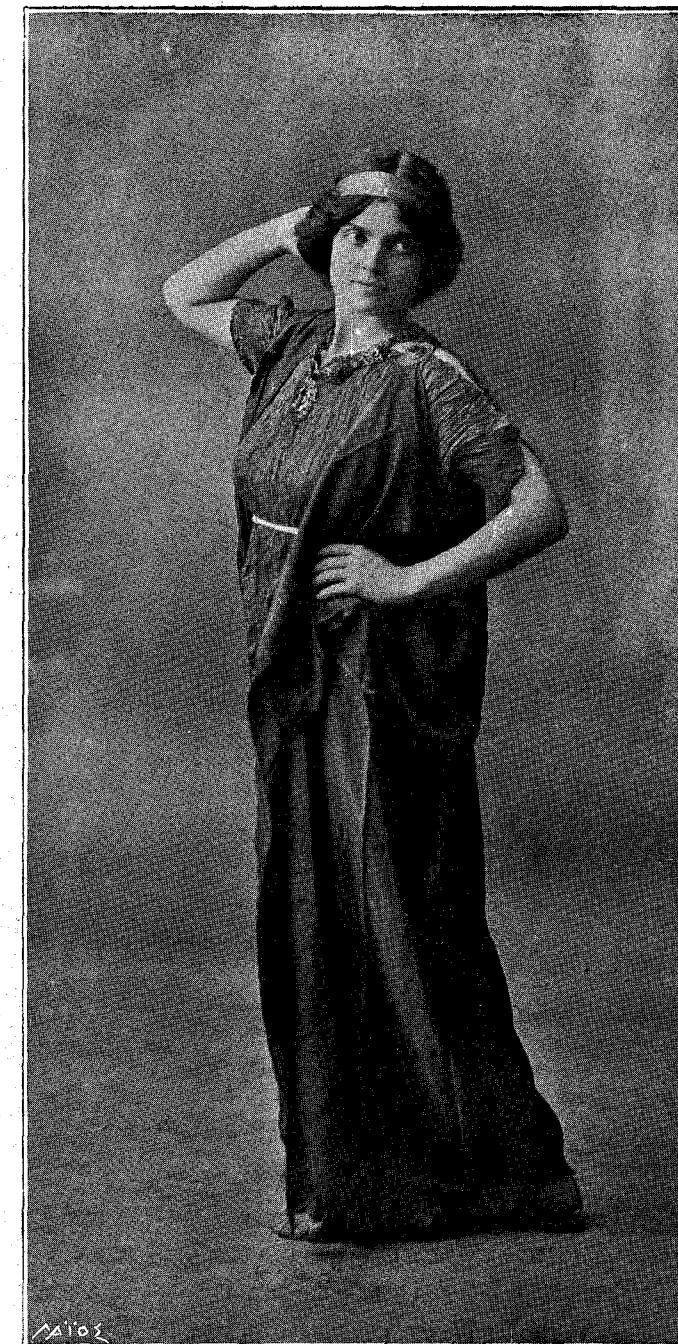
Τώρα ἥτον εἶκοσι χρόνων: περιπατοῦσε δύσκολα μὲ δύο μπαστούνια και δὲν ἥθελε νὰ κρατῇ δεκανίκια γιὰ νὰ μὴ φαίνεται γρηά.

Στὰ διαλείμματα τὴν ἔβλεπα πάντα μόνη σ' ἔνα θρανίο. Ετεντόντετο ἀδιάκοπα ξαπλωμένη. Η κόρη τῶν ματιῶν της ἥτο τόσο μεγάλη ποὺ μόλις φαινότανε τὸ ἀσπρό.

Κάτι μὲ τραβοῦσε κοντά της ἥθελα νὰ ἔμουν φύλη της. Φαινότανε πολὺ ὑπερήφανη, και δταν τῆς ἔκαμνα καμιὰ ὑπηρεσία, μοῦ ἔλεγε «εὐχαριστῶ, μικρούλα μου» μ' ἔνα τέτοιον τρόπο δποὺ μ' ἔστελνε ἀμέσως στὰ δώδεκά μου χρόνια.

Η Μαγδαληνὴ μοῦ εἶπε πὼς ἦταν ἀπαγορευμένο νὰ μιλῶ μονάχη μου μὲ τὴν Κολέττα. Και δταν θέλησα νὰ μάθω γιατί, ἀρχισε νὰ μοῦ λέγη μιὰ μακρονή και πολύπλοκη ιστορία ποὺ τίποτε δὲν ἔκαταλαβα.

Ρώτησα τὴν Ζουστίν και αὐτὴ ἔκαμε τὶς ἴδιες μαμούδιες γιὰ νὰ μοῦ πῇ πὼς ἔλεγαν πολλὰ κακὰ γιὰ τὴν Κολέττα, και πὼς ἔνα μικρὸ κορί-

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΣ ΜΕ ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΝΔΥΜΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΜΠΟΡΡΗ

τοι σὰν ἐμένα δὲν ἔπειρε νὰ τὴν πλησιάζῃ.
Ποτὲ δὲν ἡμίπορεσα νὰ καταλάβω τὸ γιατί.
Παρατήρησα πῶς κάιε φορὰ ποὺ μία ἀπὸ τὶς
μεγάλες τὴν βοιχούσε ρωτῶντας την ἀπὸ τὸ
χέρι νὰ περιπατήσῃ, ἀμέσως ἐρχόντανε τρεῖς ἢ
τέσσαρες ἄλλες νὰ μιλοῦν καὶ νὰ γελοῦν μαζί της.

Σκέψθηκα πῶς δὲν εἶχε καμιά φιλενάδα. Αἰ-
σθάνθηκα μεγάλη συμπάθεια γι' αὐτήν, καὶ μιά
μέρα ποὺ οἱ μεγάλες τὴν εἴχαν ἐγκαταλείψει, τῆς
ἔδωκα τὸ χέρι νὰ περιπατήσωμε μαζί γύρω στὸ
λειβαδάκι.

Στεκόμουν ὅρθια ἐμπρός της, λίγο ντροπαλή.
Ἐνοιωθα πῶς δὲν θὰ μούλεγε δχι.

Μὲ κύταξε καὶ εἶπε:

— Ξέρεις πῶς δὲν τὸ ἐπιτρέπουν;
— Εγνέψυ μὲ τὸ κεφάλι πῶς τὸ ἥξερα.

Μὲ κύταξε περισσότερο.

— Καὶ δὲν φοβᾶσαι μὴ τυχὸν καὶ σὲ τιμω-
ρήσουν;

— Οχι, ἔκαμα μὲ τὸ κεφάλι.

— Ήθελα πολὺ νὰ κλάψω. Τὴν βοήθησα νὰ
σηκωθῇ. Μὲ τὸ ἔνα χέρι ἀκούμπούσε σ' ἔνα
ραβδί ὅμως αἰσθανόμουν πολὺ τὸ βάρος τῆς
ἀπάνω μου.

Κατάλαβα μὲ πόση δυσκολία περιπατοῦσε
δὲν μοῦ εἶπε λέξι δσο πηγαίναμε, καὶ δταν τὴν
ἔφερα πάλι στὸ θρανίο της μοῦ εἶπε:

— Εὔχαριστῶ, Μαροή - Κλαίρ.

— Η Ζουστίν, βλέποντάς με μὲ τὴν Κολέττα,

σήκωσε τὰ χέρια της στὸν οὐρανὸν καὶ ἔκανε τὸ
σταυρό της.

Στὴν ἀλλη ὄντο τοῦ μικροῦ λειβαδιοῦ ἡ
Μαγδαληνὴ μοῦ ἔδειχνε τὴ γροθιά της.

Τὸ βράδυ, εἶδα πῶς ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἥξερε
τί εἴχα κάμει, μὰ δὲν μοῦ ἔκαμε καμία παρα-
τήρησι.

Στὸ ἐπόμενο διάλειμμα μὲ πῆρε μαζὶ στὴ
θέσι της, ἐπισε τὸ κεφάλι μου μὲ τὰ δύο τῆς
χέρια καὶ ἔσκυψε ἀπάνω μον. Δὲν μοῦ ἔλεγε
τίποτε, μὰ τὰ μάτια της ἥταν βυθισμένα μέσα
μου: μοῦ φαινόταν πῶς ἡ ματιά της ὀλόκληρη
μὲ σκέπτες. Αἰσθανόμουν σάν μιὰ ζεστασιὰ καὶ
ήμουν εὐχαριστημένη. Μὲ φύλησε πολλήν. Ὡρα
στὸ μέτωπο, ἔπειτα μοῦ χαμογέλασε καὶ εἶπε:

— Εἶσαι ὁ ἔμορφος ἀσπρος μου πρῖνος.

Μοῦ φάνηκε τόσο ὠραία μὲ τὰ χρώματα ποὺ
εἴχαν τὰ μάτια της, ποὺ τῆς εἶπα:

— Καὶ σεῖς, μητέρα μου, εἰσθε ἔνα ὠραῖο
λουλούδι.

— Ναί, μὰ τώρα πιὰ δὲν εἴμαι πρῖνος ἔγω.

— Επειτα μὲ ωτηησε ξαφνικά:

— Δὲν ἀγαπᾶς πιὰ τὴν Ισμηρία;

— Ό, ναί.

— Καὶ τὴν Κολέττα;

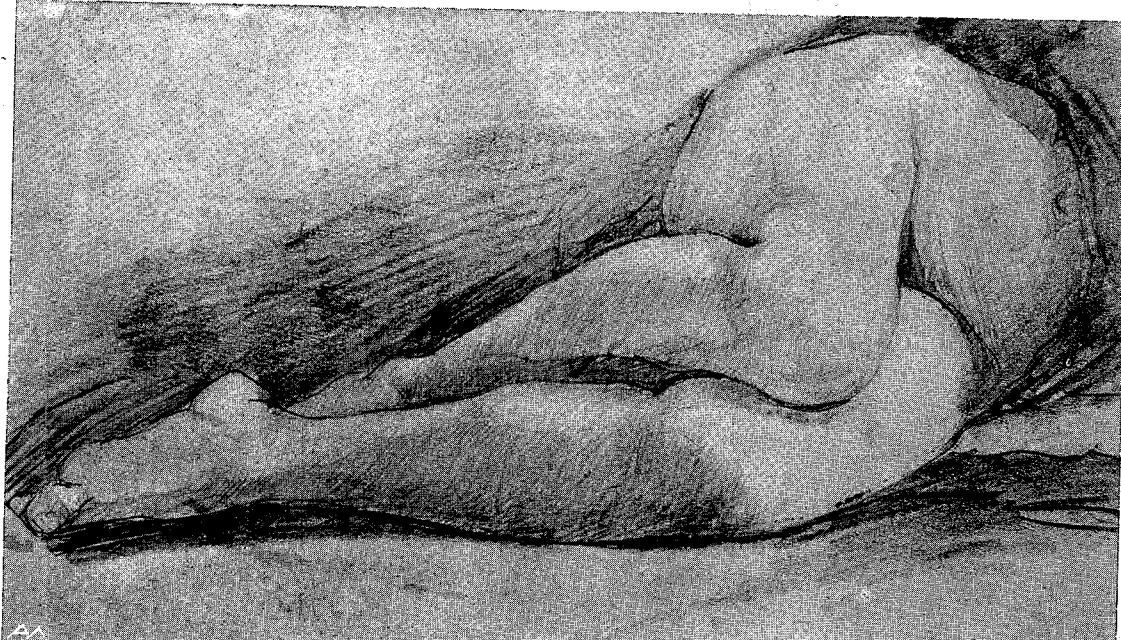
— Κ' ἔκεινη τὴν ἀγαπῶ, πολύ.

— Ό, ἐσύ δλες τὲς ἀγαπᾶς.

(Ακολουθεῖ)

[Μετάφρασης Κ. Μ.]

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΟΝΤΟΥ

επογήν π. ρούμπου

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

... Così nel mondo
Sua ventura ha ciascun dal di che nasce
ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

— Απόψε, ξέρεις, βγαίνουν τὰ φαντάσματα
καὶ τρέχουνε στους δρόμους, στὰ σκοτάδια,
περνοῦν μὲς ἀπὸ λόγγους καὶ χαλάσματα
πηδοῦν πάνου στὲς στέγες στὰ οημάδια.

Καὶ φεύγουνε καὶ τρέχουν καὶ γυρίζουνε
μὲ ἄγριαν δρμή, μὲ μάνητα πολέμου,
πίσω ἀπ' τὰ παραθύρια μας μουγγρίζουνε
ἀμύρητα μὲς τὰ φτερὰ τοῦ ἀνέμου.

— Μιὰ τέτοια νύχτα, ὡ γοιά, ἡ ζωὴ μου ἐφάνη,
κ' ἥλθα κ' ἔγω στὸν κόσμον ἐδῶ κάτου.
— Ω! μὴν τὸ πῆς καὶ δη νοῦς σου μὴν τὸ βάνη,
κ' εἶναι κακὴ ωρα γέννας καὶ θανάτου.

Τὸ βράδι τοῦ Χριστοῦ ὅποιος γεννηθῇ,
κι' δποιος πεθάνῃ τοῦ Χριστοῦ τὸ βράδι
θάναι στὸ οεῦμα τοῦ Καιροῦ μαύρη ψυχὴ¹
ποὺ δλο θὰ τρέχῃ στὸ ἀγνωστο σκοτάδι.

Ζάχυνθος 26 Δεκεμβρίου 1904 ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΟΙ ΚΑΛΛΙΚΑΤΖΑΡΟΙ

— Γιαννοῦ ου ου . . . μώρ' Γιαννοῦ ου ου . . .

— Όρσεε . . .

— Μέσα εἶσαι αι αι; . . .

— Μέσαα . . . κόπιασεε . . .

— Μή μὲ δαγκώσῃ τὸ σκυλίι; . . .

— Πέρονα, μὴ σκιάζεσαι. . . δὲν εἶναι δῶ, πάει

κοντὰ τὰ πρόβατα. . .

— Η γειτόνισσα δρασκέλησε τὸ κατώφλι καὶ
μπήκε μέσα.

— Καλησέρα, Γιαννοῦ μου. Τί καλὰ πο-
λεμᾶς;

— Αμ' τί νὰ πολεμάω, Γιώργενά μου; Νά,
κονιγλάζω μιὰ χεριά λάχανα, γιὰ νὰ ξεγελάσω τὸ
γέρο μου ἀποσπεροῦ. Ξέρεις τί παράξενος εἶναι;
δὲ δοντιάζει ψωμὶ χωρὶς περούνι καὶ χουλιάρι.

— Ε! . . . γέρος ἀνθρωπος εἶναι, Γιαννοῦ
μου! . . . μὴ συκλετίζεσαι.

— Σώπα, καύμενη Γιώργενα, σώπα! . . . καὶ
νὰ μὴν ἔχῃς δεύτερο χέρι! . . .

— . . .

— Αμ πῶς καὶ τοῦτο τέτοιαν ωρα, Γιώρ-
γενά μου; . . .

— Ήθα, Γιαννοῦ μου, κάτι νὰ σὲ περι-
καλέσω . . .

— Αν μοῦ περνάῃ, Γιώργενά μου. . . δ, τι
θέλεις.

— Δὲ μοῦ λές, Γιαννοῦ, ἔξυμωσες ἔσν;

— Ακόμα: γιατί εἴμισσα στὸ οέμα κ' ἔπλενα.

— Ανάπιασα μοναχὰ τὸ προζύμι. Αμ' ἀποφάμε
θὰ ξυμώσω.

— Καὶ πάνου πάτου πότε θὰ φουνδίσης;

— Οποτε γένη. Κοντὰ τὸ μεσονύχτι. . .

— Καύμενη, ξέλα βρόντα μου καὶ μένα, νὰ
οἶξα καὶ γὰ δυὸ καρβέλια στὸ δικό σου φοῦρο.

— Μετὰ χαρᾶς σου, Γιώργενά μου, μετὰ
χαρᾶς σου . . .

* * *

— Ο Καλλικάτζαρος ἀκουσε ἀπὸ τὴν καπνάδα
τῆς Γιαννοῦς πονταν κρυμμένος, δλα, τὸ τ' εἴπαν
καὶ τί μίλησαν οἱ γειτόνισσες. Ετσι, πρὶν τὰ

τὰ μεγαλύτερα καὶ τὰ τρανότερα. Μπορεῖς νάγκαλιάσσεις τὸ στερέωμα, ὅπως ἀγκαλιάζεις μίαν ἀνθισμένη φτελιά; Ἐδῶ εἰναι τὸ μυστήριο· Μπορεῖς νὰ θαυμάσῃς τὸ χορδὸν τῶν ἀστρων, ὅπως θαυμάζεις τὸ χορδὸν τῶν χεινοπωριάτικων φύλλων μέσα στὸ σύνθαμπτο τοῦ δειλινοῦ; Μπορεῖς νὰ φιλήσῃς τὰ χρώματα τῆς αὐγῆς, ὅπως φιλᾶς ἔνα παρθενικὸν μάγγοντο; Μπορεῖς νὰ κλάψῃς ἀπάνω στὸν ὑγρὸν τάφο τοῦ Ἡλίου, μὲ τὰ δάκρυα ποὺ χύνεις στὸν τάφο τῆς μητέρας σου; Μπορεῖς νὰ λαχταρήσῃς, ἔνα φυλλοκάλαμο ἐσύ, μὲ τὴν λαχτάρα τοῦ Σύμπαντος καὶ νάγαπήσῃς ἔνα κόσμο, ὅπως ἀγαπᾶς ἔναν ἀνθρώπο; Τότε μόνο θὰ καταλάβῃς τὴν γλῶσσα ποὺ μιλοῦν ἀνάμεσά τους τάστρα τούρανοῦ καὶ τοῦ ὀκεανοῦ τὰ κύματα. Γιατὶ μιὰ γλῶσσα μιλοῦνε δῆλα τὰ πάντα κάτω ἀπὸ τὴν σκέπη τούρανοῦ. Τὰ πιὸ μικρὰ καὶ τὰ πιὸ μεγάλα. Ὁ λαμπρὸς Αὐγερινὸς τρομαῖει τὸν θάνατο, ἀντικρύζοντας τὸ ταπεινότερο σκουλήκι τῆς γῆς. Ὁ Ἡλιος πληγώνεται ἀπάνω σ' ἀγκάθια μιᾶς τριανταφυλιᾶς καὶ στάζει αἷμα. Ὁ καπνὸς ἐνὸς δεματιοῦ ἀπὸ ἀχεροα ἀνεβαίνει στὸν οὐρανὸν νὰ οιβύσῃ ἔνα ἀστρο. Ἡ Σελήνη κλαίει μέσα στὰ σύννεφα κάποια χαμένην ἀγάπην καὶ τὴν ἀποζητάει μὲ τὴν λαχτάρα μιᾶς δειλῆς παρθένας. Τίποτε δὲν είναι μικρὸ καὶ τίποτε μεγάλο στὴν φύση.

Γνοεύεις νὰ διώξῃς ἀπὸ τὴν ψυχή σου δ, τι θαρρεῖς μικρὸ καὶ ταπεινὸ καὶ τιποτένιο, γιὰ νὰ χωρέσῃς μέσα της τὰ μεγάλα καὶ τὸ ἄφταστα. Πρόσεξε. Μήν σε ἀγγίζεις ποτὲ δ, τι δὲν είναι δικό σου. Ἡ ψυχή σου καὶ δ, τι κλείνει μέσα της δὲν είναι δικά σου. Τίποτα δὲν δρίζεις ἀπὸ τὸν ἔαυτό σου. Ἄνοιξε μονάχα διάπλατα τὰ παούμιοά της

στὸ φῶς καὶ στὸν ἀέρα, ἀνοιξέ τα μὲ ἀγάπη.
‘Απ’ τὸ χεινοπωριάτικο ἔερὸ φύλλο ποὺ θὰ οἴεται
μέσα της ὁ ἄνεμος, μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἔνας
λόγγος γεμάτος πουλιά καὶ πρασινάδες. ‘Απ’ τὴν
ἀχτίδα τοῦ ἥλιου ποὺ θὰ γλυστρήσῃ δειλὰ καὶ
ταπεινὰ μέσα σου μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἔνας ἄλλος
ἥλιος. ‘Απ’ τῆς βροχῆς τὴν στάλα ἔνα πέλαγο.
Δὲν εἶναι κωμικῶτερη φροντίδα ἀπ’ τὴν φρον-
τίδα τοῦ θαύματος ποὺ σὲ παιδεύει. ‘Αφισέ την.
Σήκωσε τὸ κεφάλι σου ψηλὰ καὶ ἀφρόντιστα.
Τὸ θαύμα εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ. Κ’ ἡ Τέχνη
εἶναι τὸ μεγαλύτερο θαύμα.

30 Σεπτεμβρίου

Μεγάλα θυμωμένα σύννεφα κυλοῦνται στὸν οὐρανό. Ὁ ἄνεμος, τὸ ἀστροπελέκι καὶ τὸ νερὸν πολεμοῦν νὰ χαλάσουν τὴν ὁμορφη, τὴ δειλή, τὴν παραπονιάρα ζωῆ. Τὸ πνεῦμα τῆς καταστροφῆς ὀνειρεύεται καὶ παλεύει νὰ ἔσαναιδῃ τὴν πλάσιη μεγάλη, ἡρωῶντα καὶ πολεμίστρα δύως στὰ πρῶτα χρόνια ποὺ γεννήθηκε. Ὁ μεγάλος πρωτινὸς φόβος πλακούντει τὴ λιγόψυχη ζωῆ ἀπ' τὰ γρίμια ὃς τὸ μαμούνδι. Κι' αὐτὴ τρέμει καὶ κρύβεται στὶς στηλὲς καὶ στὶς τούπες. Πήγαινε νὰ κρυφτῆς καὶ σύ, κατέβα στὸν κάμπο. Δὲν εἶσαι δι μεγάλος βράχος, ποὺ δέχεται ἄφοβα τὸν κατακλυσμὸν στὸ κεφάλι του. Δὲν εἶσαι τὸ θεόρατο δοῦν ποὺ ἀντικρύζει περήφανα τὸν κεραυνό. Κατέβα στὸν κάμπο, ἀναψε τὴ γωνιά σου, ἀγκάλιασε τὴν καλή σου καὶ ἀνιστορῷστε δ ἔνας στὸν ἄλλον τὸ παραμύθι τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀνοιξῆ θὰ ἔσαναγχοίσῃ καὶ τὸ τελευταῖο μαμούνδι θὰ ἔσαναγχῇ μαζὶ της, αἰώνιο σὰν τὸν Ἡλιο ποὺ τὸ γέννησε.

Ἄκολουθεῖ

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Ἄντοι ποὺ κλέβουν

‘Ο . ΑΣΟΦΟΣ — ‘Η Ἐλληνικὴ Πολιτεία ὁμοιάζει μὲ τὸν Θεόν. Νά! ἔνα πρᾶγμα, διὰ τὸ ὅποιον ἐπέσθηκα τώρα τελευταῖα.

Ο ΜΑΘΗΤΗΣ — Μου φαίνεται περίεργη ή όμοιότης, που άνεκαλύψατε.

Ο ο. ΑΣΟΦ. — Δὲν εἶναι καθόλου περίεργη. Ἀπο-

βῶς καὶ αὐτῇ ἀργεῖ, ὅπως ὁ Θεός, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ.
Ο ΜΑΘ. — Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι συνήθως ἀργεῖ παραπολύ.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — Μήπως καὶ ὁ Θεός δὲν κάμνει τὸ
ἴδιον;

‘Ο ΜΑΘ. — Εἰδικώτερον, τί θέλετε νὰ πῆτε;

‘Ο κ. ΑΣΩΦ. — Θέλω νὰ πῶ δι’ αὐτοὺς ποὺ κλέβουν.

‘Η Ἑλληνικὴ Πολιτεία τοὺς ἄφηκε νὰ χορτάσουν καλά· καλά, νὰ χωνέψουν, νὰ ἔσπλαθοῦν ἡσυχοὶ στὰ κρεβάτια τους καὶ, τὸν στιγμὴν ποὺ ἀρχισαν νὰ ρουχαλίζουν ἀμέρουμνοι, ἐπῆγε νὰ τοὺς ταραχῇ τὸν ὕπνον τους καὶ νὰ τοὺς ζητήσῃ λόγῳ τῶν πράξεων τους. Τὸ τί ἔγινε τὸ γνωρίζετε. Οἱ προνοητικώρεοι τὸ ἔκοψαν στὰ τέσσερα, οἱ δειλότεροι καὶ οἱ ντροπαλότεροι αὐτότούνησαν καὶ οἱ ἀπαδέστεροι ἐμπλέκχησαν εἰς τὰ δίκτυα τῆς Λαικοπήντης. ‘Οπωσδήποτε τὸ ποᾶνυα δὲν

Ο ΜΑΘ. — Ἰσως είναι μια Σπαρτιατική παράδοσις. Οι ἀρχαῖοι Σπαρτιάται ἐμάθαιναν τὰ παιδιά τους νὰ κλέψουν, ὅπως γνωρίζετε. Ἡ κλοπὴ περιελαμβάνετο εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδών. Δὲν νομίζετε ὅτι καὶ αὐτὸί είναι μία ἀπόδειξις τῆς συνεγείας τῆς πολῆς;

είναι μια αποδειξης της συνέχειας της φύσιτος;
κ. Α. ΑΣΟΦ. — «Υπάρχει δήμως μία διαφορά καὶ δια-
φορὰ θεμελιώδης. Οἱ ἄρχαιοι Σπαρτιᾶται ἐμάθαιναν
τὰ παιδιά τους νὰ κλέψουν, ἀλλὰ τὰ ἐμάθαιναν καὶ νὰ
κρύψουν. Ἐνθυμεῖσθε τὸ παρόδειγμα τοῦ μικροῦ
Σπαρτιάτου, δ. ὅποιος ἐπροτίμησε νὰ παραδῷσῃ τὰ
στήθη του εἰς τὰ νύχια ἐνὸς κλοπιάμου ὅσουν, παρὰ
νὰ τὸ φανερώσῃ. Ἡ κλοπὴ τότε καὶ πρᾶξις ἡρωϊκῆ,
γεμάτη κινδύνους καὶ θυσίας. Οἱ νεώτεροι κλέπται
ὅμως ὅχι μόνον ἔκλεβαν ἀκινδύνως καὶ μὲ δῆλην τὴν
ἀνεσίν τους, ἀλλὰ ἐπεδεινυναν καὶ θριαμβευτικῶς τὰ
κλοπιάτα. Ἔνας ὑπόλοχαγός ἐκατὸν ὕδοντα δραχμῶν
εἶχεν ἔνα κλοπιάμον μέγαρον καὶ ἀντὶ νὰ τὸ κρύψῃ
μέσα στὸ πονχάμισθ του, τὸ ἔδειχνε κομπάζων εἰς
τὸν διαβάτας.

Ο ΜΑΘ. — Λησμονεῖτε δι τι ἔνα μέγαρον δὲν εἰμπορεῖ νὰ κουφθῇ οὔτε μέσα στὸ πουκάμισο ἐνδὲ γύγαντος.

Ο κ. ΑΣΟΦ. — «Έχετε δίκαιαν. Ἐλλησμόντσα ὅτι οἱ σημερινοὶ δὲν κλέβουν μόνον ἀλεποῦδες. Κλέβουν πολὺ δύγκωδέτερα πράγματα. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Ἐάν τὰ ήδη δὲν ἡσαν διαφορετικά, θά είμποροδυσαν νὰ τὰ κρύψουν καὶ αὐτά. Δὲν ήθελαν δῆμος. Είχαν τὴν ὑπεροχήν των πράξεων των.

Ο ΜΑΘ. — Διατί νὰ μὴν τὴν ἔχουν; Κάθε πρᾶξις, ἐγειρούσα τὸν θυμασιμόν, τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν φρόνον τῶν ἀλλων, εἰνάι πρᾶξις ἡρῷον· Καὶ κάνει εἰς τὴν Ἐλλάδα δὲν ἔθαμασθη, δὲν ἐλιθανίσθη, δὲν ἔθα-
πεύθῃ καὶ δὲν εἰδεν τόσας εὐλαβεῖς ὑποκλίσεις εἰς τὸν
δούμον του, δοσον οἱ μεγάλοι κλέπται. Αἱ πρᾶξεις των

ἔγιναν τρόπαια, τὰ δόποια ἀφίγρεσαν ἀπὸ πολλοὺς τὸν
ὕπνον καὶ τὰ δόποια ἔκαμαν νά λησμονηθῆ τὸ παλαιὸν
τρόπαιον τοῦ Μιλιτιάδου.

Ο ΜΑΘ. — Αλλὰ ἡ Πολιτεία;

Ο κ. ΑΣΩΦ. — Ή Πολιτεία τούς ἐσεβάσθη καὶ τοὺς ἡγάπτοντες περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. Διότι ἀντοὶ ἤσαν τὰ στηρίγματά της. Αὐτοὶ ἔτεροι τούς μεγάλους της λειτουργούς, τοὺς δόποις δὲν είχε τὰ μέσα νὰ θρέψῃ ἐπαρκῶς ή ίδια. Αὗτοὶ ἔσυραν τὰ πλήθυνθη δόπισω ἀπὸ τὸ ἄρμα της. Αὗτοὶ ἔχουν τὸ ἔλαιον εἰς τοὺς δυσκοινήτους τροχούς τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς καὶ δεξιεύουν τὴν δέξιτην τῶν νόμων, διὰ τοὺς εὐνοούμενούς τῆς Ἀρχῆς. Τοὺς ἀξιέσεν ἐπομένως νὰ τρέφωνται εἰς τὸ Ποντιανείον.

Ο ΜΑΘ. — Καὶ ὅμως ἡ Πολιτείᾳ ἔρχεται τώρα νὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὸ Πρυτανεῖον καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν φυλακὴν. Αὐτὸ δὲν σᾶς φαίνεται νὰ ὄμοιαζε μὲ δάσνεπτες καὶ ἀχαριστίαν; Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἔξοριστοι τοῦ Παραδείσου ἔχουν τὸ δικαιάμων νὰ διαμαρτυρηθοῦν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων των;

Ο κ. ΑΣΩΦ. — Βεβαίως τὸ ἔχουν. Ἀλλὰ ἡ μακρὰ καλοπέρασις καὶ ὁ πολυχόρδιος διαδαναταλισμὸς τοὺς ἔκαμε τόσον δειλούς καὶ ἀτόλμους, ώστε νὰ μην ἔχουν τὴ δύναμιν νὰ κηρύξουν τὸ δίκαιον τους. Πηγαίνουν εἰς τὴν φυλακήν, ὃς πρόσβατα ἐπὶ σφαγὴν καὶ σκοτώνονται ὡς ἥλιθοι συρχωτοί, κλεισθέντες μέσον εἰς ἔνα κύκλον πυρός.¹ Εάν ησαν γενναιότεροι, θά ἐφώναζαν: Μὲ ποῖον δικαίωμα μᾶς δῆγεντε εἰς τὴν φυλακήν; ² Έκλέψαμεν μέσα εἰς τὸ φῶς τοῦ μεσημεριοῦ. Λέν υπῆρξε παιδί, ἔξη ἐτῶν, που νὰ μὴν ἐγνώριζε δῆτα κλέβομεν. Εμοιφάσαμεν τὰ κλοπιά μας μὲ χριστιανικὴν αὐτά πάροντις. Ηθοφύμεν ίσχυρούς καὶ μεγαλογίημος. Η Ποιτεία μᾶς ἔκοπτασε τὸ οναρό, δῆσας ἔπεστε νὰ

Πολιτεία μας εκφράστηκε στο φωναγό, ουδέποτε επέλεξε να κλέψουμε στά σκοτεινά. Μάς έδειξε μίαν στογήνη έξαιρετικήν παντού και πάντοτε. Και ἐνῷ δλοι οἱ ἀνεπιήδειοι ὑπάλληλοι τῆς, ἐστροφιβίζοντο ὡς φθινοπωρινά φύλλα εἰς τὴν πνοήν την πολιτικῶν ἀνέμων, εἵτες ἔμέναμεν εἰς τὰς θέσεις μας ἰχνώδοι, ἀκλόνητοι, ἀσάλευτοι. Τὰ παράστημα ἥσαν ἴδικά μας, αἱ προστασίαι ἴδικαί μας. Ἡ ποινωνία ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μᾶς ἔχαιμογελούσε καὶ μᾶς ἔβγαζε μ' εὐλάβειαν τὸ καπέλο. Πολιτεία καὶ κοινωνία ἥσαν ωσδόν τὸ μᾶς ἔλεγαν: Αὐτὸς τὸν κάμνετε δὲν είναι κλοπή, δύσον καὶ ἀν δυοιάζῃ μὲ αὐτήν. Τόσα πράγματα δυοιάζουν καὶ δὲν είναι τὰ ἴδια. Κλέπτης είναι αὐτὸς ποὺ κλέβει ἔνα φωνὴν καὶ αὐτὸς ποὺ κλέβει μίαν δρυινθ. Δι' αὐτὸν είναι ἡ φυλακή καὶ τὸ κάτεργον. Διὰ σᾶς τὸ Πρωτανεῖον καὶ δεξα_. «Ἐπειδὲ ἔχομες μᾶς ζητεῖτε λόγον. Ποιῶς σᾶς δίνει τὸ δικαίωμα αὐτὸς καὶ ποιῶ γραπτὸν ἡ ἄγραφον δίκαιον ἔχετε μαζὶ σας;» Αὐτὰ καὶ ἄλλα πλέον συγκεκριμένα θὰ είμαστο σαν νά φωνάξουν. Θά εἰμι πορθμῶντας ἀκόμη τὸν γάρων ταῦπον μηνονεύματα τους, τὰ δότοντα θά ήσαν τὸ διασκεδαστικῶτερον βιβλίον. Θά εἰμι πορθμῶντας ἀκόμη τὸν γάρων ταῦπον μηνονεύματα τους — ἀφοῦ ὅπωσδήποτε θῆλεν ἡ

ώρα τῆς φυλακῆς — μίαν συντροφιῶν ἀξιούχηλευτον.
'Αλλά δὲν κάμινουν τίποτε από δύο αὐτά. Ζητοῦν ἀπλῶς
νά κυριψθων ἢ ν' αὐτοκτονήσουν, καὶ διαν δὲν τὸ^{το}
κατορθώσουν, πηγαίνουν εἰς τὴν φυλακήν μὲν τὸν ἡλ-
ιώτερον τρόπον. Αξίζει τρόφοι νά τους λυπηθῇ κάνεις.
Ο ΜΑΘ. — Φθάνετε νά τους λυπηθῆτε;

όποιαν είς μεγαλύτερον βαθμὸν εἶναι μειονεκτήματα διὰ πολλάς κοινωνικάς δργανώσεις. Η καλωσύνη είναι πρόσκομμα τοῦ διοικητικοῦ πνεύματος, ή γενναιοφροσύνη είναι πρόσκομμα τοῦ συναγωνισμοῦ, ή φιλοπονία μέχρι συγχεντρώσεως δυνάμεως καὶ εὐθύνης, πρόσκομμα είς τὴν ὅμαλην ἐξελιξίν μεγάλης δργανώσεως, ή ὑπὸ ἀνωτέρας πολιτικῆς ὑπαγορευμένη ἀπαραιείωτος τήρησις ἀγαθῆς σχέσεως πρὸς πᾶσαν δύναμιν, πρόσκομμα τοῦ στενωτέρου συμφέροντος, ή συμπόνεσις κάθε δύνης, πρόσκομμα είς τὴν ἀπόδοψιν κάθε θεοῖς.

«Μὲ τὰς ἀρετὰς αὐτὰς τοῦ ἀτόμου, αἱ δποῖαι εἰναι μειονεκτήματα τοῦ ἐπαγγέλματος, οὐδὲ κατ' ἔλαχιστὸν ἀνεκόπη εἰς τὸ λαμπρὸν στάδιον του ὥ. Στρεῖτ διότι ὑπεράνω ἀπὸ τὰς ἐμφύτους ἀρετὰς ἔχετε μὲ τῆς ψυχῆς του τὸν δύναμιν τὰ ἐπίκτητα προτερήματα καὶ μὲ αὐτὰ ἐρύθμισε τὸν δρόμον του καὶ ἐπαγγώσεις τὴν φήμην του καὶ ἔφθασε μέχρι τῆς κορυφῆς ἐκείνης ἀπὸ τὴν διοίαν βλέπει τῷρα γαλῆνος τὸ ἔργον του, συμβολιζόμενον εἰς ἕνα κτίριον στερεῶν θεμελίων καὶ ὀδαίου ωνθμοῦ, διαρκέστερον τῆς ζωῆς ἀνθρώπου, μακρούτερον τῆς διαφορείας γενεῶν, συμπαγές πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος.

«Αἱ ἔτικτητοι ἀρεταὶ, δοσὶ τὸ φῶς τῆς γνώσεως, αἱ ἀνάγκαι τῆς ζωῆς, ή ἐργασία εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐκδηλωσίν της, ὑπαγόρευσαν, ἀπετέλεσαν τὴν μεγάλην δύναμιν, ή ὅποια ἔφερεν εἰς τὰς πτέρυγας του τὸν νίκητὴν μέχρι τοῦ ἀετώματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ ἐκεῖθεν, κατ' ἀντίτυπον ἐνεργείας, ἐμψυχωτὴν τῆς ἐργασίας καὶ πρωτεργάτην παντὸς καλοῦ. Ἡγνίζετο, διὰ νὰ καταπολεμήῃ τὰς φυσικὰς ἀρετὰς του δοσὶ δὲν συνεβιβάζοντο μὲ τὴν ἔξασκην τοῦ ἐπαγγέλματος».

Ο ΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Τὴν ἔβδομάδα αὐτὴν είχαμεν δύο σπανίας συναυλίας τῆς Κας Νίνας Φωκᾶ εἰς τὸ «Πιαρνασσόν» καὶ τοῦ Μανόλη Καλομοίρη εἰς τὸ Θρεῖον. Καὶ διὰ τὰς δύο θεοφράσιαν εἰς τὸ ἐρχόμενον τεῦχος. Γίνεται στέψις καὶ οἱ δύο καλλιτέχναι νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐντὸς τοῦ Ἱανουαρίου. Οἱ Ἑλληνες τῆς Αἴγυπτου θὰ είναι εὐτυχεῖς ν' ἀκούσουν τὸ μοναδικὸν τραγούδι τῆς Κας Φωκᾶ καὶ τὰς ἐμπνευσμένας συνθέσεις τοῦ Καλομοίρη.

«Ο διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος κ. Στρεῖτ ἀπεχώρησε διὰ λόγους ὑγείας ἀπὸ τὴν ὑπερεσίαν τῆς Τραπέζης. Ως διάδοχόν του ὑπερειέτε τὸν ὑποδιοικητὴν κ. Ι. Βαλαωρίτην.

«Ο καθηγητὴς τῆς βυζαντινῆς καὶ νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Οξφόρδης κ. Σίμος Μενάρδος, ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος Master of arts. Εἰς τὸν ἀγαπητὸν συνεργάτην μας θερμότατα συγχαρητήρια.

«Ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα αἱ φωτογραφίαι τοῦ κερκυραίου φωτογράφου κ. Μπόροη, τὰς δποῖας δημοσιεύωμεν εἰς τὸ τεῦχος αὐτὸ. Καὶ τες σύνθεσις καὶ ὡς ἐκτέλεσις είναι δύο εἰκόνες ξηλευταὶ. Καὶ η κυρία ποὺ ἐποζάρισε, τοῦ ἔδωκε δύο ὄδραιότατα θέματα, γεμάτα χάριν καὶ περιπάθειαν.

Εἰς τὸν «Παρανασσόν» ἀγόρα καλλιτεχνιῶν ἔργων, τὰ δποῖα πρόσφεραν ὑπὲρ τοῦ Συνδέσμου των οἱ καλλιτέχναι μας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ιστορία τῆς Φραγκοκατίας ἐν Ἑλλάδι 1204-1566
Ονήλλιαι Μίλλερ, μετάφρασις Σπυρ. Λάμπτρου, τεῦχος 17-18. Αθῆναι, Ἑλλην. Ἐκδοτ. Εταιρεία, δρ. 2. Τυπογραφείον «Ἐστία» Μάτινερ καὶ Καργαδούρη.

Ημερολόγιον 1911 Κ. Φ. Συκόνον. Αθῆναι, δδὸς Ἀραχώβης 8. Τυπογρ. «Ἐστία» Μάτινερ καὶ Καργαδούρη, δρ. 5 1/2, φρ. 6.

Τὸ Ἡρῶν τοῦ Ἀγῶνος τεῦχος Γ': Κανάρος, Γεωργάκης, Όλυμπιος, Αλεξανδρος Μωνοκορόδάτος, Δημητρίος Ὑψηλάντης. Αθῆναι, Ἑλλην. Ἐκδοτ. Εταιρεία. Τυπογρ. «Ἐστία» Μάτινερ καὶ Καργαδούρη.

Μινιατούριον Ἡμερολόγιον 1911 Ε. Σ. Σβορώνον. Σάμος, φρ. 4.

Παιδικὲς Σελίδες (Γιὰ τὴν Πατρίδα, Η Καρδιὰ τῆς Βάσιλοπούλου) Π. Σ. Δέλτα. Λονδίνο, τυπογρ. Γ. Σ. Βελώνη 26 καὶ 27 Sun Street E. C.

Ἐπετηρηὶς τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνοερμανικοῦ Λυμείου Κ. Γιαννίνη, ἔτος Δ' 1909-1910.

Ἐρανιστής μηνιαῖον περιοδικὸν τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνοερμανικοῦ Λυκείου, τὸ τεῦχος γρόσια 5.

Ἡ χολέρα (δι τρόπος τῆς διαδόσεως τῆς καὶ ἡ προφύλαξις ἀπ' ἀντηγῆς) ὑπὸ Α. Chantemesse καὶ F. Borel. Παράτημα «Ἐρανιστοῦ», Σμύρνη.

Σοφιστὴς Πλάτωνος, μετάφρ. Κυρ. Ζάμπα. Αθῆναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἐλλ. συγγραφέων, δρ. 2.50.

Κρήτων Πλάτωνος, μετάφρ. Νικ. Σ. Γκινοπούλου. Αθῆναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἐλλ. συγγραφέων, δρ. 0.80.

Φαίδων Πλάτωνος, μετάφρ. Αρ. Χαροκόπου. Αθῆναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἐλλ. συγγραφέων, δρ. 2.50.

Χαρμίδης Πλάτωνος, μετάφρ. Αρίστου Καμπάνη. Αθῆναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἐλλ. συγγραφέων, δρ. 0.80.

Πολιτικὸς Πλάτωνος, μετάφρ. Κυρ. Ζάμπα. Αθῆναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἐλλ. συγγραφέων, δρ. 2.50.

Βίοι Παράλληλοι Πλούταρχον, μετάφρ. Α. P. Ραγκαβή, τόμος Γ', Ἀλκιβιάδης, Κοριολάνος, Τιμολέων, Αίμιλιος Παύλος, Πελοπίδας, Μάρκελλος. Τόμος Δ', Ἀριστείδης, Μάρκος Κάτων, Φιλοπόιμην, Φλαμινῖος, Πύρρος, Μάριος. Αθῆναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἐλλ. συγγραφέων, ἐκαστος τόμος δρ. 3.

ΠΡΩΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΩΛΥΜΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν «Παναθηναίων»
— ἀδείᾳ τοῦ Υπουργείου —

Ἐπι προηγουμένων εἰσφορῶν. . . Δρ. 2,682.10

Τὸ ἀπαιτούμενον διλικὸν ποσὸν είναι 3,500 περίπου. Υπολείπονται περὶ τὰς 900. Καὶ τὸ ὑπενθυμιζόμεν εἰς δόλους. Ολοὶ ἔζησαν καὶ ζοῦν μὲ τοὺς στίχους τοῦ ὑμητοῦ τῆς ἐλευθερίας.

Αἱ εἰσφοραὶ στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κύριον Κ. Ἀλεξανδρειαν. — Καλό. Ἀλλὰ θὰ ἡμιορέστε ἵσως νὰ στείλετε καλύτερο.

Κύριον Π. Δ. Π. Νοβοροσίσκι. — Κατ' οὐδίαν μπορεῖ νὰ είναι σωστό ἀκατάλληλον ὅμως. Ολα τὰ σωστὰ πράγματα δὲν είναι καὶ κατάλληλα διὰ περιοδικόν. Χρειάζεται καὶ κάποιο μορφή, ἡ φόρμα δπως λέμε.

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ν' ἀρχίσῃ πολὺ γλήγορα τὸ τύπωμα τῶν ἔργων τοῦ Σπεζίου Πασαγιάννη, παρακαλοῦνται θεομά, δοσὶ ἔτνχες νὰ κατέχουν χειρόγραφά τον ἀνέρδοτα, νὰ ἐδιαφερθοῦν καὶ τὸ ἀποτελεῖον συστημένα πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ποιητοῦ κ. Κωστ. Πασαγιάννην εἰς Ζάκυνθον.